

-MATERIAŁ ROBOCZY-

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WĘGROWSKIEGO NA LATA 2016-2020

Listopad 2015

Spis treści

Wprowadzenie.....	2
1. Przesłanki budowy strategii Powiatu Węgrowskiego na lata 2016-2020.....	3
2. Metodologia i harmonogram prac nad strategią.....	4
2.1. Diagnoza.....	4
2.2. Harmonogram prac.....	34
2.3. Analiza SWOT.....	36
3. Wizja i misja Powiatu Węgrowskiego.....	44
4. Główne cele strategiczne w ramach obszaru i kierunki rozwoju Powiatu Węgrowskiego.....	45
5. Zapewnienie zgodności Strategii z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.....	85
6. Model finansowania Strategii.....	99
7. System wdrażania i monitorowania Strategii.....	101
8. Załączniki.....	102

Wprowadzenie

Strategia rozwoju powiatu węgrowskiego na lata 2016-2020 jest podstawowym dokumentem, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju prowadzonej przez Powiat. Strategia swym zakresem obejmuje potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty powiatowej, promując współpracę pomiędzy samorządem Powiatu, samorządami gmin, sektorem gospodarczym, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami, które mają istotny wpływ na realizację celów i kierunków interwencji w niej zawartych.

Samorząd lokalny na mocy Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, został zobowiązany do prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię. Potrzeba posiadania strategii rozwoju powiatu węgrowskiego wynika nie tylko z uwarunkowań prawnych i standardów europejskich, ale także z pragmatycznego punktu widzenia. Strategia pełni kluczową rolę w systemie zarządzania polityką rozwoju, stanowi plan i kierunek postępowania władz samorządu powiatowego, jak również nakreśla współpracę z partnerami samorządowymi, prywatnymi i pozarządowymi. Jest to skuteczne narzędzie w procesie rozwoju. Dzięki powiązaniu celów strategii z zadaniami zapewniona zostanie kompleksowość działań oraz znacznie lepsza efektywność gospodarowania zasobami i środkami finansowymi. Planowanie, monitorowanie i ewaluacja celów wynikających z niniejszego dokumentu, w połączeniu z jawnością życia publicznego, będą sprzyjać wyzwaniu aktywności mieszkańców wokół zadań realizowanych przez samorząd. Strategia rozwoju powiatu węgrowskiego na lata 2016-2020 jest spójna z priorytetami i celami dokumentów szczebla krajowego i regionalnego, tj. *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2030 r.*; *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.*; *Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2020 r.*; krajowych strategii sektorowych oraz *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego na lata do roku 2030.*

1. Przesłanki budowy strategii rozwoju powiatu węgrowskiego na lata 2016-2020

Do głównych determinant skłaniających samorząd Powiatu Węgrowskiego do przygotowania strategii rozwoju powiatu węgrowskiego na lata 2016-2020 należały m.in.

1. odpowiedź na dynamikę zmian zachodzących w powiecie węgrowskim;
2. dostosowanie strategii rozwoju powiatu węgrowskiego do nowych dokumentów strategicznych szczebla regionalnego i krajowego, w tym uspoźnienie horyzontu czasowego strategii z horyzontem czasowym nowego okresu programowania Unii Europejskiej.

Dokument „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” wymienia 10 najważniejszych wyzwań, jakie stoją przed Polską w najbliższych dwóch dziesięcioleciach. Są to: wzrost i konkurencyjność gospodarki sytuacja demograficzna, wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy, odpowiedni potencjał infrastruktury, bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne, gospodarka oparta na wiedzy oraz rozwój kapitału intelektualnego, solidarność i spójność regionalna, poprawa spójności społecznej, sprawne państwo, wzrost kapitału społecznego. Od odpowiedzi na te wyzwania zależy rozwój kraju, tempo wzrostu gospodarczego, sytuacja Polaków oraz miejsce Polski na gospodarczej i społecznej mapie Europy. Raport zawiera analizę aktualnej sytuacji Polski w tych obszarach oraz wskazuje kierunki prowadzenia polityki państwa, tak aby sprostać wyzwaniom rozwojowym – uchronić się przed zagrożeniami i najpełniej skorzystać z szans i możliwości, jakie stoją przed nami. Wytycza również ścieżkę zrównoważonego rozwoju kraju według modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnego. Dokument wymienia pięć kluczowych czynników, które pomogą sprostać tym wyzwaniom : stworzenie warunków dla szybkiego wzrostu inwestycji, wzrost aktywności zawodowej i mobilności Polaków, rozwój produktywności i innowacyjności, efektywna dyfuzja w wymiarze regionalnym i społecznym oraz wzmocnienie kapitału społecznego i sprawności państwa. „Raportem Polska 2030 otwieramy publiczną debatę na temat naszej przyszłości. Właśnie teraz, po dwudziestu latach zmian, jest czas, by skupić energię na nowym projekcie cywilizacyjnym.

Każde z dziesięciu wyzwań, jakie stoją przed Polską w horyzoncie najbliższych dwóch dekad, niesie ze sobą wybór między wykorzystaniem szansy wstąpienia na szybką ścieżkę modernizacji a zagrożeniem dryfem rozwojowym.

W nowym systemie do głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju, należą:

- **długookresowa strategia rozwoju kraju - DSRK** (Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności), określająca główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, Jest to podstawowy dokument;
- **średniookresowa strategia rozwoju kraju - ŚSRK (Strategia Rozwoju Kraju 2020)** – najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju kraju do 2020 r., kluczowy dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020 oraz 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych:
  - **ŚSRK oraz 9 strategii zintegrowanych** łączy spójna hierarchia celów i kierunków interwencji. W strategiach zintegrowanych nastąpiło odejście od wąskiego sektorowego podejścia na rzecz integracji obszarów oraz przenikania się różnych zjawisk i procesów.

2. Metodologia i harmonogram prac nad strategią

2.1. Diagnoza

I. GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY

1. Demografia:

Powiat węgrowski według danych statystycznych za 2013 rok liczył 67.596 ludności, z czego 71% stanowią mieszkańcy terenów wiejskich. Stolica powiatu – miasto Węgrów liczy 13 tysięcy mieszkańców. Powiat charakteryzuje się średnią gęstością zaludnienia, gdyż wynosi ona 55 osób na km². Na 100 mężczyzn przypada 101 kobiet. Udział ludności miejskiej wynosi 29%. Dostyc bliskie położenie powiatu względem metropolitalnego obszaru Warszawy oraz atrakcyjność terenu pod względem turystycznym stwarza możliwości rozwoju bazy ekonomicznej i wielofunkcyjności terenów wiejskich.

Spośród ogółu mieszkańców powiatu 33.891 - to kobiety (50,1%), mężczyźni - 33.705 (49,9%). Na 100 mężczyzn przypada 101 kobiet.

Struktura wiekowa ludności w powiecie węgrowskim jest dostyc korzystna względem wartości odnoszących się do województwa mazowieckiego, gdyż notuje się korzystny odsetek

ludności w wieku przedprodukcyjnym (19,30%), produkcyjnym (62,12 %) oraz poprodukcyjnym (18,58%). Na sto osób w wieku produkcyjnym przypada 64 osoby w wieku nieprodukcyjnym.

W 2013 r. przyrost naturalny w skali powiatu był dodatni i w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wskaźnik 0,5. Jednak w odniesieniu do dłuższego okresu (lata 2010-2013) jest on ujemny i wynosi – 1,0. Jedynie w gm. Liw był dodatni i wyniósł 0,2 oraz w mieście Węgrów 0,1. Najgorsza sytuacja pod względem demograficznym jest w gm. Wierzbno. Za 2013 rok odnotowano również ujemny wskaźnik migracji wewnętrznej i zagranicznej na pobyt stały – 3,7. W okresie 2009-2013 wskaźnik ten utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Urodzenia żywe na 1000 ludności wyniosły w 2013 roku 11,0 - podczas gdy w województwie mazowieckim 10,4.

Biorąc pod uwagę przyrost naturalny oraz migracje prognozuje się, że liczba ludności w powiecie węgrowskim w okresie od 2016 do 2020 roku spadnie o 4,2%.

Wnioski:

Procesy demograficzne jakie zachodzą na terenie powiatu węgrowskiego spowodowały ujemny przyrost naturalny w większości gmin, szczególnie wiejskich, ponadto wyzwołyły stopniowe starzenie się społeczeństwa oraz odpływ młodej wykształconej kadry, głównie w obszar aglomeracji warszawskiej.

2. Sfera gospodarcza:

Powiat węgrowski jest powiatem typowo rolniczym, stąd też głównym zajęciem ludności jest rolnictwo. 57,8 % pracuje w rolnictwie, 42,2 % poza rolnictwem, co tłumaczy niski wskaźnik podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym wynoszący 1121, podczas gdy w województwie mazowieckim wynosi on 2184. W powiecie węgrowskim prowadzi działalność gospodarczą 4.198 podmiotów, w tym 23 państwowe, 171 komunalnych, 3.998 prywatne z tego 3 prywatne zagraniczne.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w okresie 2010-2013 przekracza 15%, co w porównaniu z ze stopą bezrobocia w województwie mazowieckim (powyżej 11%) jest zjawiskiem niepokojącym, szczególnie jeśli weźmiemy pod uwagę wysoki odsetek bezrobotnych poniżej 25 roku życia wynoszący 26,5% (woj. maz. 17,1%). Również zjawiskiem niepożądanym jest wysoka liczba ludności na 1 przychodnię (2504 osób), gdyż jest znacznie wyższa niż w przypadku województwa mazowieckiego (2090 osób). 27 przychodni udziela średnio rocznie 4,0 porad podstawowej opieki zdrowotnej na 1

mieszkańca, podczas gdy w województwie wskaźnik ten wynosi 3,6. Stacjonarnej pomocy społecznej udziela się w 3 placówkach pomocy społecznej (z filiami) dysponującymi 62 miejscami (57 mieszkańców tych placówek). Niezbyt bogata jest sieć aptek ogólnodostępnych, gdyż na jedną aptekę przypada 4225 ludności, a w województwie mazowieckim 3226. Ze środowiskowej pomocy społecznej korzysta ponad 12% ogółu ludności, podczas gdy w województwie mazowieckim niespełna 8%.

Wnioski:

Zbyt wysoka stopa bezrobocia szczególnie wśród osób młodych wynikająca m.in. z niedostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego rynku pracy. Niedostateczna ilość dużych firm tworzących nowe miejsca pracy. Duży poziom migracji zarobkowej poza powiat, jednak rosnący poziom wykształcenia ogólnego młodzieży daje podstawę do budowy lokalnej gospodarki opartej na wiedzy.

3. Organizacje pozarządowe

Współpraca z organizacjami pozarządowymi jest ustawowym obowiązkiem powiatu. W powiecie węgrowskim w 2014 r. istniało 252 organizacje pozarządowych, w tym:

- fundacje - 10
- stowarzyszenia - 83
- ochotnicze straże pożarne - 72
- uczniowskie kluby sportowe - 43
- stowarzyszenia k-f niepr. dział. gospod.- 29
- stowarzyszenia zwykłe - 11

Otrzymują one wsparcie w postaci dofinansowania oraz wsparcie merytoryczne - pozafinansowe. Wsparcie finansowe organizacji pozarządowych opiera się o priorytety określone co roku w uchwałach Rady Powiatu Węgrowskiego. Zdecydowana większość zadań realizowanych przez te organizacje wynika z trybu konkursowego, a podmiotami uprawnionymi do składania ofert konkursowych są te organizacje, które działają statutowo w obszarach konkursowych.

Wnioski:

Konieczność wyzwolenia większego zaangażowania podmiotów ngo w lokalne życie społeczne oraz większego wsparcia finansowego na ich rzecz.

4. Edukacja i wychowanie

Szkoły i placówki oświatowe na terenie powiatu prowadzone są przez samorządy gminne (przedszkola, szkoły podstawowe oraz gimnazja) oraz samorząd powiatowy (szkoły ponadgimnazjalne oraz placówki kształcenia specjalnego). Nadzór pedagogiczny nad działalnością wszystkich placówek oświatowych sprawuje Mazowiecki Kurator Oświaty. Z danych za rok szkolny 2013/2014 wynika, że na terenie powiatu węgrowskiego znajdowało się 36 szkół podstawowych (3996 uczniów), w tym 1 specjalna (63 uczniów), 15 gimnazjów (2250 uczniów), w tym 2 specjalne (73 uczniów), 22 szkoły ponadgimnazjalne, w tym 2 specjalne (476 uczniów w ZSZ, 1740 w LO, 28 w LP, 564 w technikum i 223 w szkole policealnej). Na 1 oddział szkoły podstawowej przypada 15 uczniów, co w porównaniu z województwem mazowieckim (18 uczniów) pokazuje znacznie większe koszty kształcenia. W gimnazjach na 1 oddział przypada 21 uczniów (w województwie mazowieckim podobnie). A w szkołach ponadgimnazjalnych 26 uczniów (w woj. maz. 24). Największy odsetek absolwentów szkół ponadgimnazjalnych stanowią absolwenci liceum ogólnokształcącego. W porównaniu z powiatami ościennymi, o zbliżonym potencjale ludnościowym i mającymi charakter rolniczy – w zależności od roku szkolnego jest on wyższy nawet o kilkanaście procent.

Powiat węgrowski jest organem prowadzącym dla 18 szkół i placówek oświatowych skupionych w 8 zespołach lub jednostkach samodzielnych, w których naukę pobiera 2374 uczniów 121 oddziałach. W Powiecie Węgrowskim istnieje dobrze rozwinięta sieć szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego. Dobrze rozwinięta jest również baza sportowa, również w gminach wiejskich. Badaniami deficytów w rozwoju uczniów z terenu powiatu węgrowskiego zajmuje się Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Węgrowie.

Koordynowanie rozwoju oświaty na poziomie ponadgimnazjalnym oraz na poziomie kształcenia specjalnego, dostosowanie poziomu kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz rozwój bazy oświatowej należy do zadań realizowanych przez Powiat Węgrowski. Zakres zadań własnych powiatu obejmuje również zadania inwestycyjne: budowę, remonty i modernizację szkół i placówek oświatowych.

W szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Powiat Węgrowski zatrudnionych jest 332 nauczycieli, a liczba etatów nauczycielskich wynosi 290,5. Kadra administracyjno-obługowa liczy 125 osób (112,6 etatów).

Koordynując rozwój oświaty Powiat Węgrowski nadzoruje:

1) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Kochanowskiego w Węgrowie

W Zespole funkcjonują:

- II Liceum Ogólnokształcące - kształcące w systemie dziennym dla młodzieży (sekcja siatkarska dziewcząt w ramach tzw. SOS-ów, klasa służb mundurowych);
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych - kształcące w systemie zaocznym;
- Technikum - kształcenie zawodowe młodzieży w zawodzie technik: ekonomista, handlowiec, elektryk, rolnik, mechanik i technik agrobiznesu - w systemie dziennym;
- Technikum Uzupełniające - kształcenie zawodowe (na podbudowie ZSZ) w zawodzie technik handlowiec oraz technik mechanik, systemem zaocznym dla dorosłych (szkoła wygasająca);
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa - kształcenie zawodowe dla młodocianych prowadzone w warsztatach szkolnych w zawodzie elektryk oraz mechanik pojazdów samochodowych, a także zasadnicze zawodowe dla młodocianych pracowników, tzw. klasy wielozawodowe z praktykami u pracodawców.
- Szkoła Policealna - mająca za zadanie kształcić dorosłych w systemie zaocznym w zawodzie technik informatyk i technik rachunkowości.

Zespół dysponuje internatem na 75 miejsc, będącym do dyspozycji uczniów uczęszczających do szkół tego Zespołu, ponadto I LO w Węgrowie oraz uczestników turnusów I, II i III stopnia z teoretycznych przedmiotów zawodowych.

2) I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Węgrowie

Liceum znajduje się przy ul. Adama Mickiewicza 3, w centralnej części Węgrowa. W liceum realizowanych jest cały szereg nacheleń, profili, specjalizacji.

3) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Łochowie

Zespół powołany do funkcjonowania z dniem 1 września 2015 r. W jego skład weszły:

- dotychczasowe Liceum Ogólnokształcące im. Marii Sadowiczowej
- nowo powołane Technikum kształcące w zawodzie technik teleinformatyk.

4) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sadownem

Zespół prowadzi kształcenie:

- Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Orkana - kształcące w systemie dziennym dla młodzieży;
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych - kształcące w systemie zaocznym.
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa - kształcenie zasadnicze zawodowe, klasy wielozawodowe z praktykami u pracodawców;

- Technikum - kształcenie zawodowe w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych;
- Szkoła Policealna - kształcenie zawodowe dla dorosłych (jednoroczne) na podbudowie LO lub LP.

5) Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Ostrówku

W szkole prowadzi się kształcenie w zakresie przedmiotów ogólnokształcących w tzw. klasach wielozawodowych, uczniowie realizują praktykę zawodową u pracodawców.

6) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Węgrowie

W Ośrodku prowadzone jest przygotowanie do szkoły podstawowej w ramach przedszkola specjalnego - realizujące również wczesne wspomaganie dziecka, kształcenie specjalne we wszystkich trzech typach szkół: podstawowe, gimnazjalne, zawodowe (w zawodzie kucharz) oraz przygotowanie do pracy w ramach szkoły przysposabiającej. W ramach kształcenia zawodowego podczas własnych zajęć warsztatowych uczniowie mogą zdobyć zawód kucharza.

W Ośrodku nabywają wiedzę i umiejętności, pozwalające przystosować się i funkcjonować w środowisku i w społeczeństwie uczniowie z upośledzeniem w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, sprzężonym oraz dzieci z autyzmem - począwszy już od trzeciego roku życia.

7) Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Jaworku

Do Ośrodka kierowani są wychowankowie - poziom gimnazjalny oraz szkoły zasadniczej zawodowej, którzy są w normie intelektualnej lub mają upośledzenie w stopniu lekkim. Liczba wychowanków ulega ciągłej zmianie. Podstawą skierowania jest orzeczenie poradni o potrzebie kształcenia specjalnego upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim oraz postanowienie sądu o umieszczenie nieletniego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

8) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Węgrowie

Poradnia poprzez pracę specjalistycznych zespołów orzekających orzeka o potrzebie i sposobie wyrównywania określonych braków u dziecka, a ponadto prowadzi względem uczniów terapię pedagogiczną, psychologiczną lub logopedyczną. W skład zespołów orzekających wchodzi również lekarze specjaliści.

Rejon Poradni obejmuje wszystkie gminy powiatu węgrowskiego i dotyczy dzieci w nich zamieszkałych (13,5 tys. osób), w tym dzieci w wieku 0-4 lat (2,4 tys. osób), dzieci z przedszkoli (1,6 tys. osób), ze szkół podstawowych (4,3 tys. osób), gimnazjów (2,1 tys. osób) i szkół ponadgimnazjalnych (3,1 tys. osób).

Wnioski:

Konieczność poszerzenia oferty edukacyjnej w zakresie szkolnictwa zawodowego poprzez intensyfikację współpracy i jej koordynację w zakresie lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych i gospodarczych, zacieśnianie współpracy sfery gospodarki ze sferą nauki, instytucjami rynku pracy oraz partnerami społecznymi.

Potrzebne są zintegrowane interwencje w zakresie edukacji, przedsiębiorczości i rynku pracy, powodujące wsparcie szkolnictwa zawodowego w powiązaniu ze sferą gospodarki lokalnej i regionalnej oraz stwarzające warunki do kształcenia ustawicznego mieszkańców i dostosowywania ich kompetencji do zmieniających się uwarunkowań rynkowych.

Wymagane są interwencje w zakresie wprowadzania bardziej efektywnych metod i form kształcenia, odkrywania i wspierania talentów, wyboru odpowiedniej ścieżki kształcenia.

5. Gospodarka

Najistotniejszym wyznacznikiem aktywności gospodarczej powiatu jest liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Na koniec 2013 roku w rejestrze REGON powiatu węgrowskiego zarejestrowane były 4707 podmioty gospodarcze. Zdecydowaną większość – 96%, stanowią jednostki sektora prywatnego. Aż 83% prowadzących działalność w sektorze prywatnym stanowią jednoosobowe firmy.

Głównym obszarem działalności przedsiębiorstw jest handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Ten rodzaj działalności prowadzi blisko 28% przedsiębiorstw. Nieco ponad 17% firm działa w obszarze budownictwa, a blisko 11% przedsiębiorstw należy do obszaru przetwórstwa przemysłowego.

Pod względem wielkości, w powiecie węgrowskim dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników i stanowią 95% ogółu podmiotów gospodarczych. Podmioty zatrudniające 10-49 pracowników stanowią 4%. Największe zakłady zatrudniające powyżej 50 pracowników stanowią zaledwie 0,5%.

Wnioski:

Sprzyjająca przedsiębiorcom i inwestycjom polityka władz samorządowych.

Promocja lokalnej przedsiębiorczości.

Podjęcie działań szkoleniowych i informacyjnych w zakresie pozyskiwania środków finansowych na rozwój i innowacje.

6. Rynek pracy.

Wskaźnikiem odzwierciedlającym sytuację na lokalnym rynku pracy jest stopa bezrobocia czyli procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo. W 2014 roku stopa bezrobocia spadła do 14% ale nadal jest wyższa o 4 p.p. w porównaniu do tego wskaźnika obowiązującego na terenie województwa mazowieckiego.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Węgrowie na dzień 31.12.2014 roku wynosiła 3572 osoby i była najniższa na przestrzeni ostatnich czterech lat. W ogólnej liczbie bezrobotnych dominują mężczyźni i stanowią 53% ogółu zarejestrowanych. Zaledwie 15% pozostających w ewidencji bezrobotnych posiada prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Średniorocznie rejestracji dokonuje około 4000 bezrobotnych. Około 80% osób zasila ewidencję po raz kolejny.

Niekorzystnymi tendencjami utrzymującymi się na lokalnym rynku pracy jest niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych, długotrwałe bezrobocie oraz wysoki odsetek osób bezrobotnych w przedziale wiekowym 18-34 lata.

Wnioski:

W celu ograniczenia zjawiska bezrobocia niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do uelastycznienia oferty edukacyjnej i dopasowanie do potrzeb przedsiębiorców oraz efektywne lokowanie środków Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych.

OBSZAR II. TURYSTYKA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

1. Turystyka

Powiat węgrowski, pomimo położenia na terenie równinnym, charakteryzuje się zmiennością krajobrazów i znacznymi obszarami o wysokiej wartości zachowanej tu przyrody. Bogactwem przyrodniczym są zwłaszcza dolina Bugu i Liwca oraz rozległe kompleksy leśne Puszczy Łochowskiej, a także wyjątkowe bogactwo fauny. Znaczącą część obszarów w okolicach Węgrowa chroni Nadbużański Park Krajobrazowy, obejmujący aż 30% powierzchni powiatu węgrowskiego. Obszar parku jest położony na pograniczu trzech regionów: Mazowsza, Podlasia i Kurpi. Na terenie parku znajduje się pięć rezerwatów przyrody chroniących zbiorowiska roślinne o charakterze naturalnym.

Potencjał turystyczny Powiatu tworzą przede wszystkim walory przyrodniczo-krajoznawcze, zabytki architektury, szczególnie te wpisane do rejestru zabytków i obiekty historyczne. Uzupełnieniem walorów turystycznych jest baza żywieniowa i noclegowa oraz obiekty sportowe. Przez teren powiatu przebiegają szlaki piesze, rowerowe, spływy kajakowe oraz ścieżki przyrodnicze.

W Powiecie Węgrowskim występują dobre naturalne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji – lasy, doliny rzek oraz czyste środowisko. W skali województwa Powiat Węgrowski należy do stref o wysokiej atrakcyjności turystycznej, o dużym potencjalne możliwości rozwojowych w zakresie tej dziedziny gospodarki, gdyż wsparty jest o walory przyrodnicze (park krajobrazowy, rezerваты przyrody, malownicze doliny rzek, kompleksy leśne), walory kulturowe, sieć komunikacyjną. Występujące zabytki architektury mogą stanowić bazę dla rozwoju turystyki. Mimo istniejących walorów krajobrazowych i kulturalnych powiat węgrowski nie cieszy się dużym zainteresowaniem turystów. Brakuje tanich obiektów noclegowych.

Powiat dysponuje sześcioma obiektami zbiorowego zakwaterowania, które oferują ogółem 148 miejsc noclegowych przez cały rok.

Wnioski:

Konieczność optymalnego wykorzystania zasobów naturalnych, przyrodniczych powiatu węgrowskiego oraz zaangażowanie środków finansowych, by produkt turystyczny był chętniej wybierany na rynku.

Wymagana jest większa współpraca między JST a partnerami pozarządowymi w zakresie spójnego i jednorodnego systemu promocji atrakcji turystycznych Powiatu.

Wymagana jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystyki kulturowej, przyrodniczej, turystyki aktywnej i rekreacyjnej.

Konieczność wsparcia działań w zakresie poprawy jakości świadczonych usług turystycznych i agroturystycznych.

2. Zabytki

Na terenie powiatu dosyć licznie występują zabytki architektury. Szczególnie wyróżniają się takie miejsca jak: Węgrów, Liw, Starawieś, Łochów, Miedzna i Sucha (z zabytkowymi układami urbanistycznymi, zespołami sakralnymi, skansenami itd.) oraz Grębków, Sadowne, Stoczek, Wierzbno, Paplin, Kamionna, Baczki, Janówek, Korytnica,

Turna, Górki Grubaki, Julin. Ponadto Powiat jest organizatorem licznych imprez kulturalnych i sportowych.

Powiat Węgrowski może poszczycić się licznymi zabytkami architektury sakralnej i świeckiej. Najsilniejszą grupą zabytków w tym regionie są świątynie. Większość kościołów, jakie się tu znajdują to budowle neogotyckie, wzniesione w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XIX wieku. Ich wyposażenie jest zwykle dużo starsze, pochodzące z wcześniejszych drewnianych kościołów - najczęściej barokowe, a więc XVII - XVIII - wieczne, są to: Bazylika Mniejsza w Węgrowie z XVIII w. (największą atrakcją tego obiektu jest słynne, pochodzące z XVI wieku „Zwierciadło Twardowskiego”, z którym związane są liczne legendy), Dawny Zespół Klasztorny ojców reformatorów w Węgrowie z XVII wieku, Kaplica Ewangelicka w Węgrowie (pochodząca z 1679), czy późniejszy klasycystyczny obiekt pochodzący z 1837 roku, będący własnością parafii ewangelicko-augsburskiej Kościół Ewangelicko-Augsburski w Węgrowie.

Drugą grupę zabytków stanowią dwory - siedziby właścicieli majątków ziemskich. Z reguły wokół nich istnieje założenie parkowe. Obecnie dwory i pałace, stanowią w większości własność prywatną lub są użytkowane przez instytucje, a nowi właściciele, doceniając walory zabytkowe obiektów - dbają o ich dobrą kondycję. W kwitującym stanie jest Pałac w Starejwsi (należący do Narodowego Banku Polskiego), XVIII-wieczny drewniany Dwór w Paplinie (Gmina Korytnica), murowany Dwór w Janówku (Gmina Wierzbno), zbudowany w 1743 roku Dwór w Sucheju (Gmina Grębków), powstały w połowie XVIII w. Dwór w Baczkach (Gmina Łochów), Dwór Heleny i Ignacego Paderewskich w Julinie (Gmina Łochów), pochodzący z połowy XIX w. Dwór w Jartyporach (Gmina Liw) oraz Dwór w Gałkach (Gmina Grębków). Ważnym zabytkiem jest również „Dom Gdański” znajdujący się w Węgrowie, obecnie barokowy dwór z połowy XVIII w., siedziba Biblioteki Miejsko-Powiatowej z Izbą Regionalną z interesującymi zbiorami sztuki ludowej, prowadząca także warsztaty tkaniny podlaskiej.

Kolejną bardzo liczną grupą obiektów spotykanych na terenie powiatu węgrowskiego są przydrożne kapliczki, na których umieszczane są figury świętych, krzyże, obeliski, głazy ze stosownymi napisami, ustawiane niekiedy w prestiżowych miejscach np. na placach przed kościołami, na miejscach walk i na mogiłach, upamiętniające historyczne wydarzenia lub narodowych bohaterów.

Miejscami upamiętniającymi historię danego terenu są muzea i zespoły muzeów. Należy tu wymienić Muzeum Zbrojowni na Zamku w Liwie, Muzeum Ziemi Sadowieńskiej,

Muzeum Architektury Drewnianej Regionu Siedleckiego w Suchej czy też kolekcję muzealną w Szkole Podstawowej im. Heleny i Ignacego Paderewskich w Julinie oraz Szkolne Muzeum Gwizdka Zespołu Szkół im. Wincentego Witosa w Gwizdałach.

Obiektami architektury świeckiej na terenie Powiatu Węgrowskiego jest m.in.: zabudowa miejska Węgrowa (Rynek Mariacki w Węgrowie), który przeszedł w ostatnich latach rewitalizację oraz Zamek w Liwie, czyli pozostałość zamku gotyckiego książąt mazowieckich z przełomu XV i XVI wieku, obejmujące część murów obronnych, piwnice i wieżę bramną, a także barokowy dwór kancelarii starostwa z 1782 roku wzniesiony na miejscu zamkowego Domu Mniejszego, w którym mieści się obecnie Muzeum Zbrojownia, stanowią jeden z najbardziej rozpoznawalnych produktów turystycznych występujących na terenie Powiatu Węgrowskiego.

Wnioski:

Wymagane jest większe wspieranie działań w zakresie rewitalizacji obiektów.

Wymagane jest zintensyfikowanie działań promujących perełki zabytkowe z terenu powiatu węgrowskiego.

3. Kultura

Potencjał dóbr kultury Powiatu Węgrowskiego powinien stanowić jeden z głównych filarów promocji powiatu na zewnątrz. Największe możliwości i szanse rozwoju rysują się przede wszystkim w turystyce weekendowej, związanej nie tylko z wędrowkami do miejsc atrakcyjnych przyrodniczo, ale połączonej z odwiedzaniem miejsc historycznych i uczestnictwem w imprezach kulturalnych na terenie powiatu.

Na rozwój kultury w powiecie węgrowskim mają wpływ nie tylko liczne imprezy kulturalne i zabytki, również rękodzieło ludowe, twórczość ludowych artystów jest istotnym czynnikiem wpływającym na jej rozkwit. To, co przetrwało, wymaga ochrony i wsparcia.

Na terenie powiatu węgrowskiego są jeszcze osoby, które kontynuują etnograficzne tradycje regionu oraz tych, których inspiruje twórczo fakt mieszkania w tej okolicy, są to: tkaczki, koronczarki, kwiaciarki, twórczynie plastyki obrzędowej i koszykarze wyplatający koszyki wiklinowe. Ponadto w powiecie działa kilka zespołów ludowych, a w poszczególnych gminach koła gospodyń wiejskich.

Starostwo Powiatowe w Węgrowie jest inicjatorem przedsięwzięć wspierających rozwój kulturalny w rejonie. Na terenie powiatu organizowane są liczne imprezy kulturalne o charakterze ponadgminnym.

Na terenie Powiatu Węgrowskiego swoją działalność prowadzą 10 placówek bibliotecznych oraz 2 kina.

Wnioski:

Konieczność podejmowania przedsięwzięć, których celem będzie kompleksowa ochrona i zachowanie zasobów dziedzictwa kulturowego oraz pobudzanie do dalszego ich rozwoju.

Konieczność optymalizacji działań na rzecz zwiększenia udziału mieszkańców w wydarzeniach i imprezach o tematyce związanej z lokalnym dziedzictwem kulturowym i pielęgnowaniem tradycji.

Wymagane jest wdrożenie mechanizmów włączających dziedzictwo kulturowe w obieg gospodarczy.

4. Kultura fizyczna

Na terenie Powiatu organizowane są liczne imprezy o charakterze sportowym. Ponadto istnieje cały szereg stowarzyszeń kultury fizycznej i organizacji sportowych. Działające na terenie powiatu kluby sportowe posiadają długoletnią tradycję oraz znaczące osiągnięcia w skali powiatu i województwa mazowieckiego. Ponadto w 2012 roku w wyniku Programu upowszechniania sportu wśród dzieci i młodzieży w zakresie piłki siatkowej, realizowanego przez Polski Związek Piłki Siatkowej, utworzona została klasa sportowa o profilu siatkarskim dziewcząt, jako jedyna ze szkół ponadgimnazjalnych w woj. mazowieckim. W wyniku zadawalającej działalności ww. oddziału został podpisany Akt Inauguracyjny Akademii Siatkarskich Ośrodków Szkolnych dotyczący działalności Akademii Siatkówki S.O.S. w powiecie węgrowskim.

Wnioski:

Konieczność objęcia szeroką opieką i szkoleniem najzdolniejszej sportowo młodzieży oraz zwiększenie nakładów finansowych na kulturę fizyczną.

OBSZAR III POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE

Sieć drogowa na terenie powiatu węgrowskiego administrowana jest przez dwa zarządy: Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich z siedzibą w Węgrowie oraz Powiatowy Zarząd Dróg w Węgrowie.

Przez powiat węgrowski przebiegają:

- dwie drogi krajowe: Nr 62 (Wyszków – Łochów – Węgrów – Ostrów Mazowiecka) i Nr 50 (Mińsk Mazowiecki – Łochów – Ostrów Mazowiecka) o łącznej długości 66,4 km,
- trzy drogi wojewódzkie: 637, 696 i 697 o łącznej długości 50,11 km,
- 74 drogi powiatowe o łącznej długości 488,5 km,
- drogi gminne o długości 844,08 km.

Uwarunkowania komunikacyjne powiatu węgrowskiego wyróżniają się rozbudowanym systemem drogowym. Układ dróg umożliwia dogodnie połączenie wewnętrzne i zewnętrzne. Do układu nadrzędnego łączącego obszar gminy z systemem drogowym kraju należy zaliczyć drogi krajowe nr 50 i 62 oraz bliskie sąsiedztwo autostrady A2.

W układzie podstawowym obsługującym gminy powiatu węgrowskiego, znajdują się drogi powiatowe. Z kolei układ uzupełniający tworzą drogi gminne pełniące funkcje dojazdowe do jednostek osadniczych i poszczególnych nieruchomości.

Komunikacja między stolicą powiatu węgrowskiego a poszczególnymi gminami leżącymi w jego obrębie możliwa jest tylko za pomocą komunikacji samochodowej (publicznej i prywatnej). Przez teren powiatu węgrowskiego przebiega linia kolejowa Warszawa – Białystok, która biegnie przez tereny gmin Sadowne, Stoczek i Łochów, jej długość to zaledwie 26 km. Wykorzystywana jest przez lokalne społeczności głównie jako środek transportu przy dojazdach do i z pracy oraz młodzieży do szkół i placówek oświatowych zlokalizowanych poza powiatem węgrowskim.

Zarząd Dróg Powiatowych utrzymuje 37 obiektów mostowych o długości 493,30 m oraz 369 sztuk przepustów o długości 385,60 mb.

Sieć dróg powiatowych powiatu węgrowskiego na przeważającej długości nie odpowiada wysokim wymaganiom stawianym obecnie drogom publicznym, określonym w Rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z 1999 r. „Warunki techniczne jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie”. Na niektórych odcinkach dróg brakuje prawidłowej geometrii czy separacji ruchu kołowego i pieszego. Jednym z

głównych problemów jest przede wszystkim zbyt niska nośność odcinków drogowych. Ponadto drogi te charakteryzują się dużą liczbą nienormatywnych łuków poziomych i pionowych, brakiem dostatecznej widoczności na łukach i skrzyżowaniach, niewystarczającą szerokością jezdni i poboczy na wielu odcinkach, brakiem bezpiecznych ciągów pieszych i rowerowych, brakiem odpowiedniego odwodnienia, a także licznymi drzewami rosnącymi w skrajni.

Wnioski:

Aby sprostać wymogom prawnym drogi powiatowe w ponad 60% powinny zostać przebudowane. Na przeszkodzie stoją olbrzymie koszty robót budowlanych. Nawet w przypadku pozyskania środków finansowych, poważnym ograniczeniem jest duży zakres spraw formalno – prawnych związanych z inwestycjami drogowo – mostowymi. W związku z powyższym przebudowa i modernizacja dróg powiatowych powinna być planowana długofalowo, w długim okresie realizacji.

OBSZAR IV BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Na terenie powiatu funkcjonują instytucje i służby zajmujące się zapewnieniem bezpieczeństwa mieszkańcom, są to:

Powiatowa Komenda Policji w Węgrowie (obejmująca zasięgiem miasto Węgrów, gminy: Korytnica, Grębków, Liw, Wierzbno, Miedzna) oraz podległa jej Komenda Policji w Łochowie (obejmująca zasięgiem gminę i miasto Łochów, gminy: Stoczek i Sadowne).

W skład Komendy wchodziły wydziały: Kryminalny, Prewencji i Ruchu Drogowego. Zakres działania KPP Węgrów obejmuje ochronę i przestrzeganie prawa przez obywateli, w tym: zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, przeciwdziałanie przestępczości, kontrola ruchu drogowego.

Poziom przestępczości na terenie powiatu węgrowskiego nie odbiega od przeciętnego poziomu w skali województwa czy kraju. W powiecie dominują przestępstwa przeciwko mieniu, oraz czyny z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i przestępstwa gospodarcze. Poziom wykrywalności sprawców przestępstw jest w powiecie wysoki, w porównaniu z danymi dla województwa (dla porównania: w 2012 roku wykrywalność przestępstw w woj.

mazowieckim wynosiła ok. 67%, a w powiecie węgrowskim wyniosła powyżej 70%; w 2014 roku wykrywalność przestępstw w powiecie osiągnęła poziom 63,5%).

Z danych statystycznych KPP Węgrów wynika, że największy odsetek wykroczeń drogowych związany z wypadkami samochodowymi w stosunku do wszystkich dróg położonych na terenie powiatu węgrowskiego odnotowuje się w powiecie dla dróg krajowych nr 62 i 50 oraz wojewódzkich nr 637, 697, 696 (dla przykładu należy podać, że w 2012 roku 46% wszystkich wypadków odnotowanych na drogach położonych na terenie powiatu węgrowskiego stanowiły wypadki na drogach krajowych i wojewódzkich, w 2013 roku zdarzenia te stanowiły 41%, a w 2014 roku 34%). Jednak odnotowano spadek liczby zdarzeń drogowych wspomnianych wcześniej, co może być związane z sukcesywnym modernizowaniem dróg krajowych i wojewódzkich. Natomiast liczba wypadków na drogach powiatowych i gminnych z roku na rok wzrasta, utrzymując się w okresie diagnozowanych na poziomie powyżej 30 zdarzeń, w 2014 roku zbliżając się do 40 zdarzeń rocznie. Stan dróg powiatowych i gminnych jest niedostosowany do potrzeb i zwiększającego się ruchu, a zwłaszcza obciążenia nawierzchni drogowej ciężkim sprzętem i pojazdami, które niedostosowując się do zakazów ruchu pojazdów o wysokim tonażu, niszczą drogi. Na przestrzeni diagnozowanych lat wskaźnik kolizji i zdarzeń drogowych na drogach wojewódzkich i krajowych, w stosunku do ogólnej liczby kolizji w powiecie węgrowskim na wszystkich odcinkach dróg, oscylował powyżej 35%.

W zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości oraz zjawisk patologii społecznej KPP w Węgrowie ściśle współpracuje z placówkami oświatowymi, instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi. W ramach współpracy w diagnozowanym okresie prowadzono szereg działań profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży szkolnej, kadry pedagogicznej oraz seniorów. Działania obejmowały m.in. następujące zagadnienia: profilaktyka uzależnień; przeciwdziałanie demoralizacji i niepożądanym zachowaniom; bezpieczeństwo na drodze, w tym w ruchu pieszym.

W powiecie węgrowskim istnieją miejsca objęte monitoringiem, są to: część Miasta Węgrowa, tereny leśne, tereny rekreacyjne (Zalew i starorzecze Liwca) oraz monitoring prędkości na drogach, co przyczynia się do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

W ramach kampanii informacyjno – profilaktycznych, debat społecznych oraz współpracy międzyresortowej przeprowadzono wiele spotkań ze społecznością lokalną i

akcji, w tym, m.in.: wykłady dla seniorów; akcje – Wagary, Bezpieczne Ferie, Bezpieczna Droga do Szkoły, Bezdomny, Trzeźwy Poranek, sprawdzanie punktów skupu złomu pod kątem ujawnienia skradzionego mienia.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Węgrowie, realizuje zadania w zakresie: organizowania na terenie powiatu krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego, opracowania planów ratowniczych, organizowania i prowadzenia akcji ratowniczych, rozpoznawania zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń oraz nadzór nad przestrzeganiem przepisów pożarowych, kształcenie kadr dla potrzeb Państwowej Straży Pożarnej i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz powszechnego systemu ochrony ludności.

Działalność interwencyjna KPPSP w Węgrowie według danych diagnostycznych, zależna jest od warunków pogodowych. Wysokie temperatury powodują zwiększanie się liczby pożarów, natomiast intensywne długotrwałe opady powodują większe niż zwykle przybory wody i ryzyko podtopień a tym samym konieczność podejmowania interwencji, dla przykładu w roku 2013 odnotowano wzrost liczby interwencji przy podtopieniach lokalnych, a w 2014 roku, przy poziomie opadów poniżej normy, odnotowano zwiększoną liczbę pożarów. Nadal rejestruje się częste przypadki wypalania traw na terenie powiatu, mimo prowadzonych akcji informacyjno – profilaktycznych.

Infrastruktura i wyposażenie specjalistyczne służb ratowniczych oraz policji było modernizowane i uzupełniane w ramach zewnętrznych źródeł finansowania oraz budżetów własnych jednostek samorządowych (KPP Węgrów – remonty bieżące, wyposażenie stanowisk pracy, wyposażenie techniczne; KPPSP Węgrów – wyposażenie w specjalistyczny sprzęt). Występują w powiecie braki w odpowiedniej bazie systemu ratowniczo - gaśniczego (nowa strażnica KPPSP w Węgrowie).

Wnioski:

Wymagane jest usprawnienie funkcjonowania służb niosących wsparcie poprzez rozszerzenie współpracy pomiędzy instytucjami realizującymi zadania związane z bezpieczeństwem publicznym a organizacjami pożytku publicznego.

Należałoby zwiększyć liczbę miejsc objętych monitoringiem, wprowadzić wzmożone kontrole policji na drogach gminnych i powiatowych pod kątem przestrzegania nakazów i zakazów przez kierujących pojazdami, dążyć do poprawy stanu i bezpieczeństwa na drogach

powiatowych i gminnych, rozszerzać działania profilaktyczne i prewencyjne w odniesieniu do przeciwdziałania uzależnieniom od środków psychoaktywnych (w szczególności – dopalacze), kontynuować prowadzenie akcji informacyjnych skierowanych do różnych grup społecznych w celu zminimalizowania negatywnych zdarzeń i zachowań. Szczególny nacisk winien być położony na przeciwdziałanie przestępstwom drobnym (przeciwko mieniu i zdrowiu, kradzieże, włamania, rozbój) z uwagi na największą uciążliwość dla mieszkańców powiatu.

Służby realizujące zadania na rzecz bezpieczeństwa publicznego, powinny być sukcesywnie wyposażane, w szczególności w nowoczesny sprzęt ratowniczo – gaśniczy oraz posiadać odpowiednie zaplecze lokalowe (w szczególności w odniesieniu do powiatowych służb pożarniczych).

OBSZAR V POLITYKA SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

1. Polityka społeczna

Polityka społeczna należy do istotnych funkcji państwa, które powinno chronić społeczeństwo przed wykluczeniem społecznym wynikającym z popadania niektórych jego członków w ubóstwo, nieumiejętności przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych za pomocą własnych środków. Przedmiotem szczególnej uwagi polityki społecznej są przeszkody, które blokują możliwości zaspokajania potrzeb ludzkich. Problemy społeczne charakteryzują się występowaniem trudnych sytuacji w życiu jednostek i rodzin. Źródłem problemów społecznych, które prowadzą do wykluczenia określonych warstw społecznych, jest m.in.: bezrobocie, ubóstwo, patologie społeczne, kwestia mieszkaniowa, ochrona zdrowia, luka edukacyjna.

Według danych z okresu diagnostycznego wynika, iż dominującymi przyczynami trudnej sytuacji materialnej i życiowej osób i rodzin - mieszkańców powiatu węgrowskiego są: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała bądź ciężka choroba oraz nieporadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Powyższe powodują, że ze wsparcia instytucji pomocy społecznej korzystają najczęściej rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej - dane za 2014 rok średnia ze wszystkich gmin - ubóstwem 59,9% (waha się w granicach 36% – 82,8 %);

bezrobociem 38,7% (waha się w granicach 20% - 63%); niepełnosprawnością 26,4% (waha się w granicach 10% - 46%); długotrwałą i ciężką chorobą 29,9% (waha się w granicach 7% - 59,8%); bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych 14,5% (waha się w granicach 4% - 31%). Dane diagnostyczne wykazują, że w dwóch gminach powiatu wskaźniki związane ze starzeniem się społeczeństwa oraz niepełnosprawnością stanowią prawie 60% liczby rodzin, którym pomoc społeczna udzieliła wsparcia.

Na terenie powiatu funkcjonują 4 domy pomocy społecznej, z których jedna placówka z powodu niespełnienia standardów jest wygaszana, placówki te dysponują 87 miejscami. W okresie diagnostycznym wszystkie miejsca w DPS były zajęte, a czas oczekiwania na wolne miejsce był różny w każdej placówce, jednak istnieje do dziś w różnym wymiarze, wydłuża się w okresie jesienno - zimowym.

W poszczególnych gminach funkcjonuje 25 placówek wsparcia dziennego w formie świetlic (wiejskich, szkolnych, socjoterapeutycznych), klubów, ognisk, CIS, KIS. Ze zgromadzonych danych wynika, że w 3 gminach nie funkcjonują żadne placówki wsparcia dziennego.

Dysfunkcje rodziny, ubóstwo, uzależnienia, przemoc, zaniedbywanie dzieci w wielu strefach: opiekuńczej, biologicznej, materialnej, edukacyjnej, emocjonalnej i społecznej niosą ze sobą konieczność oddziaływania na te rodziny w ramach systemu pieczy zastępczej. Z danych diagnostycznych wynika, że w okresie 2012 – 2014 w zakresie funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2012 opieką objętych zostało 63 dzieci, 67 dzieci w roku 2013, 68 dzieci w roku 2014. W diagnozowanym okresie utworzono 10 nowych rodzin zastępczych. Z powodu braku rodzin zastępczych gotowych do przyjęcia małoletnich na terenie naszego powiatu, 5 dzieci z terenu powiatu węgrowskiego umieszczono w rodzinnej pieczy zastępczej poza terenem powiatu węgrowskiego.

Na terenie powiatu węgrowskiego funkcjonuje Dom Dziecka „Julin” w Kaliskach dla dzieci w wieku od 10 roku życia, który w ramach obecnego funkcjonowania, nie spełnia standardów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówka do 2020 roku musi spełnić wymóg 14 wychowanków przebywających pod opieką domu dziecka, obecnie dysponuje 30 miejscami i posiada pełne obłożenie miejsc.

Na przestrzeni 3 ostatnich lat, usamodzielniało się 33 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej oraz 9 wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej. Pomoc w

usamodzielnieniu się obejmowała wsparcie finansowe i rzeczowe oraz specjalistyczne poradnictwo rodzinne, doradztwo zawodowe i szkolenia. Problemem w usamodzielnianiu się wychowanków pieczy zastępczej jest brak mieszkań, w tym mieszkań chronionych przygotowujących do samodzielnego życia.

W okresie diagnozowanym osoby i rodziny, których sytuacja wymagała specjalistycznej pomocy, korzystały z wieloaspektowego wsparcia, w tym: prawie 420 konsultacji i porad w ramach poradnictwa rodzinnego; 1636 konsultacji prawnych; 1347 konsultacji i porad psychologicznych; 469 porad dotyczących przemocy w rodzinie; 894 porad i konsultacji dotyczących uzależnień. Specjaliści Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie uczestniczyli w 498 posiedzeniach zespołów interdyscyplinarnych w gminach powiatu węgrowskiego. W powiecie węgrowskim funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej powołany w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie, który realizuje swoje zadania również poprzez udzielanie schronienia ofiarom przemocy w Hostel, który dysponuje 5 miejscami noclegowymi.

Z danych Ośrodka Interwencji Kryzysowej wynika, iż czas oczekiwania na poradę wydłuża się z każdym rokiem (liczba osób korzystających z poradnictwa uległa zwiększeniu, mimo zmniejszenia liczby rodzin). Rodzaj i ciężar gatunkowy zgłoszonych problemów wymusza kilkukrotne zgłaszanie się do specjalisty oraz wpływa na wydłużenie czasu oczekiwania na termin konsultacji, jak również wydłuża czas specjalisty poświęcony problemowi, do 2 godzin. Liczba udzielonych porad z zakresu przemocy spadła, z uwagi na obciążenie ustawowe gmin zajęciem się problemem, w ramach funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych. Liczba udzielonych porad ogółem w ciągu roku oscyluje powyżej 1 800.

Z danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Węgrowie wynika, iż liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia oraz o stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia (dzieląc je na osoby o znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniu niepełnosprawności), z roku na rok wzrasta. Ilość wydanych orzeczeń w grupie dorosłych w latach diagnozowanych wynosi:

- w 2012 roku 889 orzeczeń, w tym – 246 R (ruchowa) 324 N (neurologiczne)
- w 2013 roku 1016 orzeczeń, w tym – 375 R, 342 N
- w 2014 roku 962 orzeczenia, w tym 354 R, 336 N

Ilość wydanych orzeczeń w grupie dorosłych i dzieci powyżej 16 roku życia w latach diagnozowanych wynosi:

- w 2012 roku 159 orzeczeń, w tym – 12 R, 25 N
- w 2013 roku 178 orzeczeń, w tym – 20 R, 27 N
- w 2014 roku 148 orzeczeń, w tym – 14 R, 29 N

Liczba występujących schorzeń w wydanych orzeczeniach, wskazuje konieczność dostosowywania obiektów użyteczności publicznej oraz środowiska zamieszkania i przestrzeni publicznej, do potrzeb tych osób. Z roku na rok sukcesywnie likwidowane są bariery architektoniczne, komunikacyjne, transportowe, jednak jest to długotrwały proces wymagający dalszych nakładów. Z danych PZON wynika, że od roku 2012 do 2014 wydano 60 orzeczeń ze spektrum Autyzmu wśród dzieci, z czego w roku 2014 liczba orzeczeń wzrosła czterokrotnie. Ponadto z roku na rok rośnie liczba wydawanych orzeczeń przy schorzeniach psychicznych, upośledzeniu umysłowym oraz spektrum Autyzmu. Część z tych osób korzysta z systemu środowiskowego wsparcia oferowanego przez WTZ w Jaworku, ŚDS w Miedznie oraz w ramach funkcjonowania organizacji pozarządowych. WTZ w Jaworku oferuje wsparcie dla 25 osób niepełnosprawnych w ramach funkcjonowania 5 pracowni terapeutycznych, ŚDS obejmuje wsparciem 30 niepełnosprawnych intelektualnie w 6 pracowniach terapeutycznych. Oferta WTZ i ŚDS jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb, ponadto brak jest ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie jest realizatorem zadań powiatu w ramach środków PFRON oraz programów unijnych i krajowych skierowanych do osób niepełnosprawnych, w tym Aktywny Samorząd, które znacznie wzbogacają ofertę powiatu na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych.

Wnioski:

Należy podjąć działania w celu zbudowania wieloaspektowego systemu wsparcia osób starszych i niesamodzielnych, w celu zapewnienia im godnego życia, w tym poprzez organizację ośrodków opieki stacjonarnej a także wsparcie w miejscu zamieszkania, poprzez zapewnienie usług medycznych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych i pielęgnacyjnych, a także stworzenie warunków aktywizacji społecznej środowiska seniorów oraz osób niepełnosprawnych.

- W celu dalszej integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem, należy kontynuować działania na rzecz likwidacji wszelkich barier.
- Zachodzi potrzeba podejmowania działań w kierunku powołania do istnienia większej liczby ośrodków wsparcia dziennego, w tym: świetlic, klubów, domów dziennego pobytu.
- Należy kontynuować budowanie powiatowego systemu wsparcia osób i rodzin, poprzez dalszy rozwój specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.
- Dla zapewnienia optymalnej formy opieki dzieciom jej pozbawionym, należy promować rodzinną pieczę zastępczą, w celu zwiększenia liczby rodzin zawodowych i niezawodowych. Ponadto podejmować działania dostosowujące instytucjonalną pieczę zastępczą do wymogów formalnych określonych regulacjami prawnymi.
- Zachodzi również konieczność budowania dobrego klimatu i podejmowania działań na rzecz powrotu usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej do życia poza pieczę.
- Niezbędnym jest także prowadzenie działań edukacyjnych, informacyjnych oraz interwencyjnych na rzecz osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez animowanie aktywizacji społecznej i zawodowej tych osób oraz budowanie w środowisku systemu wsparcia.
- Należy położyć nacisk na podnoszenie kwalifikacji i wiedzy kadr działających w ramach polityki społecznej, czemu służyć mogą programy krajowe i unijne.

2. Ochrona zdrowia

Na terenie powiatu węgrowskiego udzielaniem świadczeń z zakresu opieki zdrowotnej zajmuje się głównie Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Węgrowie. SP ZOZ realizuje zadania statutowe polegające m.in. na udzielaniu świadczeń zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia; rozpoznawaniu i leczeniu chorób; rehabilitacji i zapobieganiu niepełnosprawności; profilaktyce i oświacie zdrowotnej. Zadania te wykonują Podstawowa Opieka Zdrowotna (w tym Nocna Pomoc Lekarsko – Pielęgniarska), Poradnie Specjalistyczne a także Szpital Powiatowy.

SP ZOZ w Węgrowie tworzą następujące jednostki:

1. Szpital Powiatowy w Węgrowie, w skład którego wchodzi oddziały:

- Chorób Wewnętrznych (Oddział Internistyczno-Kardiologiczny) – 53 łóżka w tym 2 intensywnego nadzoru kardiologicznego, 2 intensywnej opieki medycznej,
  - Chirurgiczny Ogólny – 40 łóżek w tym 2 intensywnej opieki medycznej,
  - Pediatryczny – 19 łóżek w tym 2 intensywnej opieki medycznej,
  - Ginekologiczno-Położniczy – 41 łóżek w tym 3 intensywnej opieki medycznej,
  - Neonatologiczny – 15 łóżek w tym 9 dla noworodków, 6 inkubatorów,
  - Anestezjologii i Intensywnej Terapii – 4 łóżka w tym 4 intensywnej opieki medycznej,
  - Blok Operacyjny, Izba Przyjęć Szpitala, Apteka Zakładowa, oraz specjalistyczne pracownie:
  - Diagnostyki Laboratoryjnej (laboratorium), Diagnostyki Obrazowej (RTG), USG, Diagnostyki Obrazowej (Mammografia), Tomografii Komputerowej, Endoskopii, Prób Wysiłkowych i HOLTERA, EKG, Dział Żywności, Żywienia, przedmiotów użytku, Bank Krwi, Sterylizatornia, Poradnia (Gabinet) Lekarza POZ – Nocna i Świąteczna Ambulatoryjna Opieka Lekarska i Pielęgniarska, Prosektorium, Sala Porodowa.
2. Przychodnia Rejonowo - Specjalistyczna w Węgrowie
  3. Przychodnia Rejonowa w Łochowie
  4. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Czerwonce – Filia Przychodni Rejonowo-Specjalistycznej w Węgrowie
  5. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Ostrówku – Filia Przychodni Rejonowej w Łochowie
  6. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wyszku – Filia Przychodni Rejonowo-Specjalistycznej w Węgrowie
  7. Przychodnia Stomatologiczna w Korytnicy
  8. Dział Pomocy Doraźnej w Węgrowie
  9. Dział Pomocy Doraźnej w Łochowie.

W ramach funkcjonowania SPZOZ w Węgrowie, zatrudnionych jest 55 osób w ramach POZ, 29 osób w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, 8 stomatologów, 9 fizjoterapeutów, 11 osób na Izbie Przyjęć Szpitala Powiatowego, 28 osób w ramach świadczenia nocnej pomocy lekarskiej, 48 osób w dziale pomocy doraźnej.

W ramach funkcjonowania Szpitala Powiatowego, zatrudnionych jest 40 osób – oddział chorób wewnętrznych, 18 osób – oddział pediatryczny, 32 osoby - oddział chirurgii

ogólnej, 25 osób - oddział anestezjologii i intensywnej terapii, 30 osób – oddział ginekologiczno – położniczy, 8 osób – oddział neonatologiczny.

Z danych diagnostycznych wynikają braki w zatrudnieniu i dotyczą one:

- w ramach SPZOZ
  - 2 lekarzy POZ, 2 lekarzy ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, 3 lekarzy nocnej pomocy lekarskiej, 2 ratowników medycznych
- w ramach funkcjonowania szpitala
  - 1 lekarz na oddziale chorób wewnętrznych, 1 lekarz na oddziale pediatrycznym, 1 lekarz chirurgii ogólnej, 1 położna na oddziale ginekologiczno – położniczym

Ilość łóżek w szpitalu powiatowym wynosi ogółem 172, w tym: o. wewnętrzny – od trzech lat nie ulega zmianie 53, o. pediatryczny – 19, o. chirurgii ogólnej – 40, o. anestezjologii i intensywnej terapii wzrost o 1 łóżko – obecnie 4, o. ginekologiczno – położniczy – 41, neonatologia – 15.

Z informacji uzyskanych z SPZOZ w Węgrowie wynika, że szacunkowo na oddziale chorób wewnętrznych do opieki długoterminowej kwalifikuje się od 4 do 5 osób miesięcznie.

Liczba hospitalizacji w ramach funkcjonowania szpitala (wszystkich oddziałów) w latach 2012 – 2014 ulega nieznacznym zmianom i oscyluje w granicach 7600.

Liczba pacjentów zadeklarowanych do lekarzy POZ z roku na rok sukcesywnie spada, co może świadczyć o przechodzeniu pacjentów pod opiekę NZOZ, niewątpliwie wpływ na to mogą również mieć zmiany demograficzne.

Na terenie powiatu węgrowskiego funkcjonuje również 18 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej oferujących usługi w ramach NFZ oraz odpłatnie.

Dostępność do świadczeń z zakresu usług farmaceutycznych zapewnia 17 aptek ogólnodostępnych i 5 punktów aptecznych. Rada Powiatu corocznie ustala rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych, w tym harmonogram dyżurów nocnych i świątecznych. Najwięcej aptek znajduje się w Węgrowie – 7 i w Łochowie – 5. W 3 gminach powiatu węgrowskiego nie ma żadnej apteki. Ilość aptek praktycznie się nie zmienia. W ubiegłym roku w Węgrowie przybyła jedna apteka. Średnio jedna apteka ogólnodostępna przypada na 3981 mieszkańców (ilość mieszkańców wg danych Krajowego Biura Wyborczego Delegatura

w Siedlcach na koniec I kwartału 2015 r. – 67 679). Wliczając punkty apteczne: jedna placówka farmaceutyczna przypada na 3076 osób.

Realizacją zdrowotnych programów profilaktycznych zajmuje się SP ZOZ w Węgrowie w ramach umowy z NFZ. W latach diagnostycznych realizowane były 3 programy profilaktyczne: Program profilaktyki raka piersi – etap podstawowy, kobiety w wieku 50 – 69 lat (liczba odbiorców ogółem – 1735); Program profilaktyki raka szyjki macicy (pobieranie materiału z szyjki macicy do przesiewowego badania cytologicznego) kobiety w wieku 25 – 59 lat (1796 odbiorców ogółem); Świadczenia pielęgniarki POZ w ramach realizacji profilaktyki gruźlicy – kobiety i mężczyźni w dowolnym wieku (258 odbiorców w różnym wieku).

Ponadto w 2014 r. zrealizowano program fluoryzacji w szkołach wśród dzieci od 6 do 12 roku życia, w którym uczestniczyło 2759 dzieci.

Największym problemem w realizacji programów profilaktycznych jest niska zgłaszalność, mimo wysyłania imiennych zaproszeń. W przypadku samorządu powiatu główną przeszkodą w realizacji programów profilaktycznych jest brak środków finansowych.

W ramach współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi ogłaszany jest co roku konkurs na realizację zadań z obszaru Ochrona i promocja zdrowia.

Wnioski:

Konieczność zapewnienia pełnej dostępności do usług specjalistycznych przy zminimalizowaniu czasu oczekiwania na konsultację oraz uzupełnianie specjalistycznego sprzętu diagnostycznego, leczniczego oraz rehabilitacyjnego według potrzeb.

Istnieje zapotrzebowanie na zagwarantowanie opieki paliatywnej szczególnie stacjonarnej dla osób niesamodzielnych, wymagających długoterminowej opieki medycznej.

Konieczność kontynuacji bądź rozszerzania zgodnie z potrzebami programów profilaktyki zdrowotnej.

OBSZAR VI OCHRONA ŚRODOWISKA

1. Rzeźba terenu

Powiat węgrowski zaliczany jest do obszarów o młodoglacjalnej rzeźbie terenu, ukształtowanej w okresie zlodowacenia środkowopolskiego oraz procesów denudacyjnych z okresu zlodowacenia północnopolskiego. Analizując położenie powiatu zgodnie z podziałem geomorfologicznym, przeważająca jego część leży w obrębie Niziny Środkowopolskiej o trzech mezoregionach, w skład których wchodzi: Wysoczyzna Siedlecka, Obniżenie Węgrowskie oraz Wysoczyzna Kałuszyńska. Natomiast północno – wschodnia część powiatu zlokalizowana jest w obrębie makroregionu Niziny Środkomazowieckiej o dwóch mezoregionach tj. Doliny Dolnego Bugu i Równiny Wołomińskiej.

2. Klimat

Na cechy klimatu panującego na terenie powiatu węgrowskiego ma klimat kontynentalny o małej wilgotności powietrza. Przeciętna roczna temperatura waha się między 7,0 a 7,5 C⁰, okres bezprzymrozkowy występuje od 160 do 170 dni, pokrywa śnieżna zalega około 90 – 110 dni, a okres wegetacji trwa przez 210 dni w roku. Na terenie powiatu węgrowskiego odnotowuje się bardzo niskie roczne sumy opadów, które kształtują się na poziomie 50 -600 mm i są jednymi z najniższych w Polsce. Wiatrami dominującymi są wiatry z kierunków zachodnich o średniej prędkości 2 m/s.

3. Zasoby wodne

Powiat węgrowski pod względem hydrogeologicznym leży w obrębie Niecki Mazowieckiej. Cały powiat węgrowski znajduje się w obrębie dwóch głównych zbiorników wód podziemnych Nr 215 Subniecka Warszawska (średnia głębokość ujęć [m] 160) oraz Nr 215 A Subniecka Warszawska część centralna (średnia głębokość ujęć [m] 180). Powiat usytuowany jest w dorzeczu rzeki Wisła, a podstawową jego sieć hydrologiczną stanowią dwie rzeki: Bug oraz Liwiec. Długość rzek wynosi 321,31 km, z tego 180,74 km stanowią rzeki uregulowane i 140, 57 km rzeki nieuregulowane. Poza rzekami na terenie powiatu węgrowskiego występuje gęsta sieć wód powierzchniowych, tworzona przez liczne ciek, kanały, rowy oraz zbiorniki wód stojących tj. starorzeczao oraz stawy hodowlane. Kanały wodne osiągają łączną długość około 11,20 km, natomiast powierzchnia wód stojących wynosi około 160,24 ha. W niewielkich obniżeniach terenu często występują oczka wodne i bagna, ze stałym lub okresowym lustrem wody. Wody głównego poziomu użytkowego charakteryzują się niezbyt wysoką jakością, co jest związane głównie z przekroczeniem dopuszczalnych stężeń żelaza, manganu oraz barwy. Wymagają w związku z tym niewielkiego uzdatniania dla celów pitnych. Podstawowym źródłem zanieczyszczeń wód

powierzchniowych są ścieki komunalne. Gminy powiatu węgrowskiego posiadają w niewielkim stopniu rozbudowany zbiorczy system odprowadzania i oczyszczania ścieków. Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Elementem wpływającym na zagrożenie jakości wód podziemnych w powiecie węgrowskim jest nieprawidłowe prowadzenie hodowli (gnojówka, gnojowica, wody gnojowe, soki kiszonkowe) oraz niewłaściwe nawożenie gruntów.

Wnioski:

Konieczność przeprowadzenia działań mających na celu uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej poprzez m.in. rozbudowę sieci wodno – kanalizacyjnej, sieci kanalizacji deszczowych, intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód oraz przeciwdziałanie nieprawidłowościom w odprowadzaniu ścieków przemysłowych, w tym weryfikacja pozwoleń wodno – prawnych, rozwój sieci monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

4. Gleby

Na obszarze powiatu węgrowskiego występuje dosyć szeroka gama gleb powstałych w procesie glebotwórczym z utworów polodowcowych, należące do środkowoeuropejskiej sfery glebowej, która charakteryzuje się glebami bielcowymi, pyłowymi i brunatnymi. Na terenie powiatu dominują gleby lekkie i bardzo lekkie – bielcowe oraz rdzawe, o przeważającej klasie bonitacji IV – V. Powierzchnię użytków rolnych stanowią łąki trwałe, pastwiska trwałe, uprawy trwałe, zasiewy, grunty ugorowe oraz użytki rolne pozostałe.

Wnioski:

Promować i rozpowszechniać dobre praktyki rolne i leśne, zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego w celu racjonalnego użytkowania gleb.

5. Surowce mineralne

Głównym kompleksem litologicznym na obszarze powiatu węgrowskiego przedstawiającym wartości surowcowe są osady piaszczyste i piaszczysto żwirowe, pochodzenia rzecznoego oraz piaszczyste pochodzenia eolicznego takie jak: kruszywo naturalne oraz piaski kwarcowe. Spośród wszystkich złóż powiatu węgrowskiego, tylko dwa mają status aktywny i są obecnie eksploatowane, kolejne trzy eksploatowane są okresowo i jest to metoda odkrywkowa w

kopalniach naziemnych. W większości teren nad złożem stanowią nieużytki, obszary gospodarki rolnej (V i VI kl.), w mniejszym stopniu obszary leśne. Piętnaście złóż zaliczane jest do klasy A – mało konfliktowych, możliwych do eksploatacji bez większych ograniczeń, natomiast na czterech złożach o klasie B, eksploatacja powinna być zaniechana z uwagi na fakt, że są położone na terenach podlegających ochronie prawnej.

Wnioski:

Prowadzić racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych, rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i zdegradowanych.

6. Lesistość

Na terenie powiatu węgrowskiego łączna powierzchnia lasów wynosi 34 575 ha, z czego 14 297 ha (41%) to lasy państwowe i 20 278 ha (59%) to lasy niepaństwowe. Nad racjonalną gospodarką leśną nadzór sprawują dwa Nadleśnictwa: Łochów (gminy: Korytnica, Łochów, Sadowne, Stoczek, Miedzna, Liw oraz Węgrów) i Siedlce (gminy: Grębków i Wierzbno). Dominującymi typami siedlisk powiatu węgrowskiego są siedliska borowe, lasowe i olszowe. Głównym gatunkiem tworzącym drzewostany jest sosna, dąb, brzoza, świerk oraz olcha. Dla całego obszaru leśnego, znajdującego się na terenie powiatu węgrowskiego zostały opracowane Uproszczone Plany Urządzenia Lasu i Inwentaryzacji Stanu Lasu, co jest wyznacznikiem do prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej.

Wnioski:

Należy prowadzić stały nadzór nad gospodarką leśną, szczególnie w lasach prywatnych, stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym.

7. System obszarów przyrodniczych, w tym objętych ochroną prawną.

Powiat Węgrowski to teren o bogatych walorach przyrodniczych, charakteryzujący się dużą zmiennością krajobrazu i małą degradacją środowiska przyrodniczego, które obejmuje swoim zasięgiem kompleksy leśne, walory krajobrazowe, obszary chronione, użytki rolne i zasoby wodne. Do unikatowych środowisk przyrodniczych powiatu zalicza się m.in. dolinę Bugu i Liwca, czy rozległe kompleksy lasów łochowskich. Powiat węgrowski położony jest w obszarze funkcjonalnym „Zielone Płuca Polski” i objęty jest trzema międzynarodowymi systemami przyrodniczymi: Europejska Sieć Ekologiczna (EECONET), Program CORINE oraz Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 (3 OSO i 3 SOO). Najcenniejsze przyrodniczo

obszary powiatu węgrowskiego objęte są formami ochrony prawnej. 38% powierzchni powiatu węgrowskiego, znajdują się pod różnymi formami ochrony przyrody. Są nimi: Nadbużański Park Krajobrazowy (48 160 ha), Siedlecko – Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu (35 800 ha), 6 rezerwatów przyrody (590,67 ha), pomniki przyrody (197 szt.), użytki ekologiczne (119,72 ha), Zespoły Przyrodniczo – Karjobrazowe (108,17 ha).

W powiecie węgrowskim występuje szereg cennych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, które są prawnie chronione. Są one umieszczone w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin i Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt jak również na Czerwonej Liście Roślin Naczyniowych.

Wnioski:

Dalsze zwiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa, kształtowanie postaw proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za jakość środowiska, współpraca przy powoływaniu nowych obszarów i obiektów prawnie chronionej przyrody i krajobrazu.

8. Powietrze

Badania jakości powietrza potwierdzają, iż emisja antropogeniczna jest głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w województwie mazowieckim, a tym samym na terenie powiatu węgrowskiego. Lokalnie na stan czystości powietrza oddziałują przede wszystkim zanieczyszczenia z palenisk domowych tzw. niska emisja rozproszona komunalno – bytowa (emisja powierzchniowa) oraz ze środków transportu (emisja liniowa). Znaczny udział w zanieczyszczeniu powietrza mają zanieczyszczenia z procesów spalania paliw tzw. zanieczyszczenia energetyczne oraz zanieczyszczenia technologiczne (emisja punktowa). Jakość powietrza w powiecie węgrowski nie budzi większych zastrzeżeń, powiat został zakwalifikowany do sfery A – bez przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych oraz z uwagi na PM10 (pył) do sfery C – stężenia przekraczające poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji. Z uwagi na charakter powiatu węgrowskiego na jego terenie nie ma zlokalizowanych stacji pomiarowych zanieczyszczeń powietrza.

Wnioski:

Wymagana jest dalsza promocja i wspieranie wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych i sukcesywne zwiększanie udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii, pozyskiwanie pozabudżetowych środków finansowych na realizację inwestycji w zakresie

gospodarki niskoemisyjnej, ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego, ściśle przestrzeganie przepisów o ochronie atmosfery w przypadku nowych inwestycji.

9. Hałas

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska traktuje hałas jako zanieczyszczenie, wobec którego należy przyjmować takie same ogólne zasady postępowania, jak dla pozostałych zanieczyszczeń i związanych z nimi dziedzin ochrony środowiska. Stan środowiska, ze względu na jego zanieczyszczenie hałasem, określa się za pomocą tzw. Klimatu akustycznego, który jest zespołem zjawisk akustycznych kształtowanych przede wszystkim przez źródła hałasu takie jak: komunikacja samochodowa, kolejowa, lotnicza, zakłady usługowo – przemysłowe, obiekty użyteczności publicznej, przesył energii elektrycznej o wysokich napięciach (>110 kV). Na terenie powiatu węgrowskiego najbardziej uciążliwym źródłem hałasu jest właściwie komunikacja drogowa, dotycząca dwóch dróg krajowych nr 62 i 50 o dużym natężeniu ruchu, zwłaszcza tranzytowego. Hałas tzw. przemysłowy stanowi jedynie zagrożenie o charakterze lokalnym, występujący na terenach z zabudową o charakterze mieszkalnym, znajdujących się w bliskim sąsiedztwie zakładów rzemieślniczych i usługowych.

Wnioski:

Należy utrzymywać aktualny poziom hałasu w obszarach, w których sytuacja akustyczna jest korzystna, egzekwować dopuszczalny poziom hałasu w środowisku przez właściwe organy i inspekcje ochrony środowiska, rozwijać system monitoringu hałasu.

10. Odpady

Źródłem wytwarzania odpadów komunalnych na terenie powiatu węgrowskiego są gospodarstwa domowe oraz obiekty infrastruktury i użyteczności publicznej, takie jak: sklepy, szkoły, urzędy, hotele, restauracje, zakłady usługowe i rzemieślnicze, biura itp. Ponadto, do odpadów komunalnych zaliczane są także odpady wielkogabarytowe oraz odpady pochodzące z: cmentarzy, targowisk, koszy ulicznych, pielęgnacji zieleni miejskiej, ręcznego i mechanicznego oczyszczania miasta (letniego i zimowego). Na terenie powiatu węgrowskiego funkcjonują dwa systemy zbiórki odpadów: niesegregowany i selektywny. Wszystkie gminy powiatu węgrowskiego zgodnie z wymogami prawa mają zreorganizowane i wdrożone systemy selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Spośród odpadów zbieranych na terenie powiatu węgrowskiego największą ilość stanowią odpady komunalne

zmieszane. Niewystarczająco dobrze rozwinięty jest jednak system zbierania odpadów biodegradowalnych, aż cztery gminy z terenu powiatu nie prowadzi takiej zbiórki jako oddzielnej frakcji i są one odbierane jako odpady komunalne zmieszane. Na terenie gmin powiatu prowadzone są w miarę zapotrzebowania bezpłatne zbiórki odpadów wielogabarytowych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Natomiast problem odpadów azbestowych na terenie powiatu szczegółowo opisuje „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu węgrowskiego na lata 2009 – 2032”. Na terenie powiatu węgrowskiego funkcjonują cztery czynne składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowościach: Łojew, gm. Łochów, Gajówka Zachodnia, gm. Stoczek, Wierzbno, gm. Wierzbno oraz Węgrów – Ruszczyzna, m. Węgrów, które jednakże w świetle obowiązujących przepisów prawnych będą sukcesywnie zamykane. Zgodnie z Wojewódzką bazą Odpadową na terenie powiatu funkcjonują cztery instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Wnioski:

Konieczna jest intensyfikacja działań związanych z prowadzeniem systemem zbiórki odpadów, w tym niebezpiecznych i biodegradowalnych, kontrola jakości i ilości odpadów wprowadzonych do środowiska, wspieranie działań na rzecz eliminacji praktyk nielegalnego składowania odpadów.

OBSZAR VII INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

Jednym z najważniejszych zadań powiatu jest zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych w ramach jego kompetencji. Powiat Węgrowski posiada dużą bazę obiektów kubaturowych. W powiecie węgrowskim funkcjonuje rozbudowana sieć placówek edukacji ponadgimnazjalnej. Jest to potencjał pozwalający na kształcenie dobrze wykwalifikowanych kadr w regionie. Rozwój wiedzy i kompetencji umożliwia młodym mieszkańcom powiatu bliskie położenie większych ośrodków akademickich takich jak Warszawa, Siedlce, Białystok czy Lublin.

Niezwykle istotnym obszarem działania powiatu jest zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, a także ochrony przeciwpowodziowej. Procesy społeczno-gospodarcze sprzyjające podwyższonej agresji i przestępczości w społeczeństwie wymagają sprawnie działającego systemu zapewniania bezpieczeństwa publicznego w powiecie, na który składają się instytucje powiatowe i gminne działające na

rzecz tego bezpieczeństwa.

Jak pokazują poprzednie lata zagrożenia powodziowe oraz klęski żywiołowe są realnym niebezpieczeństwem dla regionów województwa mazowieckiego. Z tego względu niezbędne jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury i sprzętu ochrony przeciwpowodziowej, a także służącej do walki z innymi klęskami żywiołowymi.

W obszarze Infrastruktura publiczna i usługi publiczne zawiera się również kwestia usprawnień zarządczych i instytucjonalnych we wszystkich instytucjach powiatowych, które prowadzić powinny do wypracowania wspólnych standardów obsługi klienta, przepływu informacji i systemu komunikacji w instytucjach, wprowadzanych usprawnień proceduralnych, doskonalenia e-administracji

Słabą stroną powiatu węgrowskiego, zdefiniowaną przez Konwent Strategiczny jest brak miejsc długoterminowej opieki medycznej, na które zapotrzebowanie z biegiem czasu będzie narastać. Obserwowany obecnie trend demograficznego starzenia się społeczeństwa, skutkować będzie nadreprezentacją osób w wieku poprodukcyjnym. Pozwala to wysnuć przypuszczenie, że zapotrzebowania na usługi medyczne i pielęgnacyjne dla osób w wieku starszym będzie rosło.

Niedostateczne wyposażenie placówek szkolnych, opieki społecznej oraz zdrowotnej, które przejawia się niewystarczającą ilością pomieszczeń, niedostatki infrastruktury dydaktycznej to wyraźne słabe strony obszaru. Problemy z dofinansowaniem sektora opieki zdrowotnej, opieki społecznej oraz edukacji to czynniki, które w znacznej mierze rzutują na wypełnianie ustawowych obowiązków powiatu.

Szansą, której wykorzystanie może przyczynić się do dalszego rozwoju tego obszaru jest także możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na działania infrastrukturalne prowadzące do rewitalizacji i renowacji terenów wiejskich oraz miejskich w tym obiektów zabytkowych.

2.2. Harmonogram prac

Działania	Termin realizacji
Etap I Prace przygotowawcze	
1.1 Podjęcie uchwały zarządu w sprawie powołania komitetu strategicznego	Styczeń 2015
1.2 Określenie obszarów strategicznych	Luty 2015
1.3 Powołanie zespołów strategicznych w ramach obszarów strategicznych za lata 2011-2014	Luty 2015
Etap II Praca zespołów tematycznych	
2.1 Opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej w ramach wyodrębnionych obszarów przez zespoły	Do 20 Marca 2015

tematyczne	
<p>Etap III Analiza strategiczna i budowa planu operacyjnego Strategii Rozwoju Powiatu Węgrowskiego</p> <p><i>I Warsztat strategiczny z udziałem Konwentu strategicznego, cele warsztatu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Omówienie metodyki budowania strategii - prezentacja wniosków płynących z diagnozy społeczno-gospodarczej - Określenie słabych i mocnych stron - Określenie szans i zagrożeń <p><i>II warsztat strategiczny z udziałem konwentu strategicznego, cele warsztatu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Weryfikacja analizy SWOT Powiatu Węgrowskiego - Weryfikacja obszarów priorytetowych dla Powiatu i zagadnień strategicznych oraz kierunków interwencji <p><i>III warsztat strategiczny z udziałem konwentu Strategicznego, cele warsztatu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Formułowanie kierunków interwencji w poszczególnych obszarach priorytetowych - Określenie założeń organizacyjnych dla poszczególnych kierunków interwencji (partnerzy, mierniki ich realizacji) oraz powiązanie zapisów strategii z priorytetami i działaniami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 	Do 30 czerwca 2015
<p>Etap IV Projektowanie strategii rozwoju powiatu węgrowskiego na lata 2016-2020 – opracowanie dokumentu końcowego</p> <p>4.1 Określenie struktury planistycznej części dokumentu</p> <p>4.2 Określenie Wizji i Misji Powiatu</p> <p>4.3 Opracowanie planu operacyjnego strategii Rozwoju powiatu Węgrowskiego na lata 2016-2020</p> <p>4.3.1 Określenie strategicznej interwencji oraz cele strategiczne i szczegółowe na lata 2016-2020</p> <p>4.3.1.1 Plan operacyjny: cele strategiczne, cele szczegółowe i zadania</p> <p>4.4 Wdrażanie, monitoring, ewaluacja, aktualizacja strategii rozwoju powiatu węgrowskiego</p> <p>4.5 Zapewnienie zgodności Strategii z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla.</p>	
Etap V Konsultacje społeczne wersji roboczej ze środowiskami lokalnymi	
Etap VI Opracowanie dokumentu końcowego	
Etap VII Uchwalenie strategii rozwoju Powiatu Węgrowskiego na lata 2016-2020	Grudzień 2015

2.3 Analiza SWOT

OBSZAR I. GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY

- **Położenie**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ położenie powiatu w pobliżu obszaru zurbanizowanego aglomeracji warszawskiej ➤ łatwy dostęp do warszawskiego węzła komunikacyjnego ➤ bezpośrednie połączenie z krajowymi i międzynarodowymi szlakami komunikacyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zbyt standardowe cechy środowiska naturalnego, bez szczególnych walorów przyrodniczych dla turystyki
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ położenie powiatu w pobliżu aglomeracji warszawskiej ➤ położenie przy dwóch drogach krajowych i magistrali kolejowej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ bliskość Warszawy (odpływ wykształconych kadr)

- **Demografia**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ korzystna struktura wiekowa mieszkańców ➤ duża liczba dobrze wykształconych mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ujemny przyrost naturalny w większości gmin, szczególnie wiejskich ➤ niska gęstość zaludnienia
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dosyć młode społeczeństwo w dwóch skupiskach miejskich ➤ rosnący poziom ogólnego wykształcenia ludności dający podstawę do budowy gospodarki opartej na wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odpływ młodej wykształconej kadry ➤ starzejące się społeczeństwo

- **Edukacja, organizacje pozarządowe**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwinięty i dostępny system edukacji na poziomie średnim i wyższym ➤ dobrze rozwinięta sieć szkół ➤ różnorodność kierunków kształcenia ➤ otwartość szkół na zmiany kierunków kształcenia ➤ sprawne funkcjonowanie szkolnictwa specjalnego ➤ wysokie kwalifikacje kadry pedagogicznej ➤ dobra baza lokalowa szkół ➤ działalność non-profit organizacji 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ duże potrzeby modernizacyjne części budynków oświatowych oraz braki w wyposażeniu szkół ➤ duże koszty administrowania, w tym zarządzania szkołami ➤ małe zaangażowanie ludności w proces kształcenia ustawicznego i odnawiania swoich kwalifikacji ➤ słabo rozwinięta sieć bazy i usług związanych ze sportem i rekreacją ➤ bariery architektoniczne dla osób

<p>pozarządowych, szczególnie aktywny udział w konkursach ofertowych</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ znaczący udział wolontariuszy w zadaniach realizowanych przez organizacje pozarządowe 	<p>niepełnosprawnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ niskie środki finansowe na dotacje na rzecz organizacji pozarządowych ➤ brak aktywności społecznej większości zarejestrowanych organizacji non-profit
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ upowszechnienie szkolnictwa ustawicznego ➤ wdrażanie reform systemu edukacji ➤ zainteresowanie samorządów rozwiązaniem problemów oświaty ➤ racjonalizacja zatrudnienia w sferze administracyjnej i ekonomicznej oświaty ➤ stopniowe wdrażanie bonu organizacyjnego ➤ prowadzenie aktywnej polityki rynku pracy ➤ rozwój organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pogłębiający się niż demograficzny powodujący likwidację szkół ➤ brak planowanych istotnych inwestycji przemysłowych zmniejszających bezrobocie wśród młodzieży ➤ zmniejszające się nakłady finansowe na szkolnictwo ➤ „zamrożone” płace nauczycieli ➤ położenie w pobliżu Warszawy, Siedlec, Wyszkowa ułatwiające kontynuowanie nauki w szkołach poza powiatem ➤ wzrost bezrobocia, patologii społecznych, zagrożenia bezpieczeństwa publicznego oraz brak perspektyw rozwoju dla młodych ludzi negatywnie wpływający na proces wychowawczy

• Gospodarka i rynek pracy

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ duże zasoby siły roboczej. ➤ istnienie Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa Węgrów. ➤ wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców powiatu (stałe rosnąca liczba podmiotów gospodarczych). ➤ dogodne położenie geograficzne (bliskość dużej aglomeracji miejskiej oraz szlaków komunikacyjnych). ➤ zróżnicowany charakter gospodarki powiatu (handel, usługi, przemysł, rolnictwo). ➤ rozwinięta infrastruktura drogowa i kolejowa. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysokie bezrobocie wśród osób młodych. ➤ oferta edukacyjna niedostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy. ➤ brak dostatecznej ilości dużych firm tworzących nowe miejsca pracy. ➤ brak lokalnej organizacji działającej na rzecz rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. ➤ brak dużych terenów inwestycyjnych. ➤ niedostatecznie rozwinięta lokalna infrastruktura techniczna.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wykorzystanie usług i instrumentów rynku pracy stymulujące trwałe zatrudnienie. ➤ rozwój poradnictwa zawodowego w celu świadomego planowania ścieżki kariery zawodowej. ➤ wykorzystywanie środków pomocowych Unii Europejskiej. ➤ powołanie lokalnej organizacji wspierającej rozwój przedsiębiorczości. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ migracja zarobkowa poza powiat. ➤ brak ofert pracy dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. ➤ brak napływu kapitału. ➤ brak nowych miejsc pracy. ➤ ubożenie społeczeństwa.

OBSZAR II. TURYSTYKA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

• Kultura

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ bogata sieć placówek kulturalnych oraz bibliotek ➤ organizacja imprez kulturalnych na wysokim poziomie ➤ działalność sekcji, kół zainteresowań oraz teatrów amatorskich przy domach kultury ➤ kultywowanie tradycji „małych ojczyzn” ➤ liczne obiekty zabytkowe na terenie powiatu będące podstawą rozwoju ruchu turystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ braki w wyposażeniu domów kultury oraz niskie budżety na działalność kulturalną i utrzymanie bazy lokalowej ➤ minimalna działalność kulturalna na zajęciach pozalekcyjnych oświaty ➤ niskie nakłady na ochronę zabytków oraz zły ich stan ➤ niskie zarobki kadry merytorycznej ➤ nikły prywatny mecenat kultury ➤ niski stopień uczestnictwa mieszkańców w działaniach kulturalnych ➤ niskie środki finansowe na renowację zabytków
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ inwestycje w zabytki kultury ➤ podnoszenie poziomu edukacji kadry animatorów kultury ➤ reaktywowanie świetlic wiejskich ➤ rozwój działań wspierających szkolną edukację kulturalną dzieci i młodzieży ➤ promocja dorobku kultury w połączeniu z walorami turystycznymi powiatu ➤ kreowanie i promocja inicjatyw kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ograniczanie środków finansowych na działalność kulturalną ➤ niedocenywanie dorobku artystycznego ruchu amatorskiego i profesjonalnego ➤ niedorozwój systemu edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży

• Turystyka

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ duża ilość lasów, naturalnych cieków wodnych, sztuczne zbiorniki wodne oraz walory krajobrazowo - przyrodnicze ➤ niski stopień zanieczyszczenia środowiska ➤ liczne obiekty zabytkowe podstawą rozwoju ruchu turystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ słabe wyposażenie obszarów atrakcyjnych turystycznie w infrastrukturę turystyczną (baza noclegowa i żywieniowa, informacja i oznakowanie atrakcji turystycznych) ➤ niski standard bazy turystycznej ➤ niski poziom zainteresowania turystycznego terenem powiatu węgrowskiego ➤ brak turystycznych organizacji pozarządowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ prywatyzacja bazy turystycznej ➤ bliskość aglomeracji warszawskiej ➤ wykorzystanie walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ bariera ekonomiczno-finansowa ludności ➤ mała konkurencyjność w stosunku do ofert krajowych i zagranicznych

• Kultura fizyczna

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ duży potencjał sportowy wśród mieszkańców powiatu ➤ znacząca rola klubów sportowych oraz sportowców z terenu powiatu będącymi reprezentantami kraju ➤ udział klubów w rozgrywkach ligowych szczebla krajowego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niski stopień finansowania sportu ➤ brak uregulowań prawnych do sponsorowania sportu ➤ brak krytej pływalni

➤ zainteresowanie samorządów rozwojem sportu masowego w powiecie	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększona ilość organizowanych międzyszkolnych zawodów sportowych w powiecie ➤ objęcie szeroką opieką i szkoleniem najzdolniejszej sportowo młodzieży ➤ współpraca ze sponsorami 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ patologie społeczne wśród młodzieży ➤ niskie nakłady na kulturę fizyczną ➤ komercjalizacja sportu

OBSZAR III. POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ występowanie obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000, ➤ dobra zewnętrzna dostępność komunikacyjna Powiatu – bliskość aglomeracji warszawskiej i autostrady A2, ➤ funkcjonowanie kolei, ➤ dotychczasowe inwestycje rewitalizacyjne oraz z zakresu infrastruktury drogowej, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zły stan techniczny odcinków dróg, ➤ pogorszenie się wewnętrznej dostępności komunikacyjnej, ➤ mała przepustowość układów komunikacyjnych, ➤ brak odpowiedniego planowania przestrzennego, ➤ niewystarczająca liczba parkingów w stosunku do zapotrzebowania (głównie w sezonie letnim), ➤ niewystarczająca długość kanalizacji deszczowej, ➤ ograniczone możliwości korzystania z transportu kolejowego, ➤ zbyt mała liczba połączeń komunikacyjnych na niektórych trasach lokalnych, ➤ niewystarczające środki własne na projekty z zakresu infrastruktury drogowej, ➤ niedostatecznie rozwinięty system ścieżek rowerowych i pieszych,, ➤ niedostateczne wykorzystanie środków pozabudżetowych, w tym z UE na inwestycje
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ bliskość aglomeracji warszawskiej oraz położenie w subregionie siedleckim z rozwiniętą gospodarką ➤ i usługami wyższego rzędu, ➤ wykorzystanie finansowania zewnętrznego na rewitalizację ➤ i budowę nowej sieci dróg, w tym dróg powiatowych, ➤ poprawa jakości połączeń kolejowych przez PKP (lobbing władz samorządowych gmin, powiatów, województwa), 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pogarszający się stan środowiska naturalnego- degradacja walorów przyrodniczych, ➤ likwidacja połączeń kolejowych, ➤ częste zmiany przepisów prawnych ➤ ograniczona dostępność kapitałów własnych Powiatu na inwestycje w infrastrukturę techniczną, ➤ możliwość ograniczenia środków UE ➤ na inwestycje w infrastrukturę techniczną, ➤ klęski żywiołowe, ➤ wzrastające natężenie ruchu drogowego, ➤ postępująca degradacja infrastruktury lokalnych dróg.

OBSZARY IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysoka skuteczność służb działających na rzecz bezpieczeństwa publicznego ➤ szeroko prowadzona prewencja i profilaktyka ➤ dobra współpraca z instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi ➤ zaangażowanie służb w wykonywanie zadań 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ duże obciążenie psychiczne związane ze specyfiką służby ➤ braki w wyposażeniu specjalistycznym i biurowym ➤ brak nowoczesnej, funkcjonalnej bazy lokalowej pożarnictwa ➤ słaby stan nawierzchni dróg powiatowych i gminnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększenie działań prewencyjnych i profilaktycznych ➤ dobra współpraca ze środowiskiem lokalnym ➤ pozyskanie środków finansowych na budowę nowej strażnicy oraz jej wyposażenie ➤ poprawa infrastruktury drogowej w zakresie bezpieczeństwa w ruchu pieszym i rowerowym ➤ monitoring miejsc szczególnie narażonych na działalność przestępczą 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozbudowane procedury ➤ ograniczenia finansowe ➤ liberalizacja prawa względem przestępców ➤ niedostosowanie infrastruktury drogowej krajowej i wojewódzkiej do ruchu pieszego i rowerowego

OBSZAR V. WIELOZAKRESOWA POLITYKA SPOŁECZNA I OCHRONA

ZDROWIA

• Polityka społeczna

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dobrze rozwinięta sieć szkół i placówek oświatowych ➤ funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ➤ funkcjonowanie placówki opiekuńczo - wychowawczej ➤ działalność instytucji wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnością ➤ istnienie dobrze funkcjonujących jednostek pomocy społecznej ➤ wyspecjalizowana kadra zatrudniona w jednostce samorządu i powiatowych jednostkach organizacyjnych ➤ bezpłatne specjalistyczne poradnictwo rodzinne i obywatelskie ➤ kompleksowe wsparcie rodzin ➤ korzystanie z programów osłonowych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ słabe wyposażenie i stan techniczny niektórych budynków użyteczności publicznej ➤ wysoki poziom rejestrowanego bezrobocia ➤ znikoma ilość ofert pracy dla osób z niepełnosprawnością ➤ wysoki poziom bezrobocia ukrytego na wsi ➤ duży odsetek bezrobotnych wśród ludzi młodych ➤ oferta instytucji wsparcia dziennego niewystarczająca w stosunku do potrzeb ➤ instytucjonalna piecza zastępcza niedostosowana do wymogów prawnych ➤ braki w dostosowaniu przestrzeni dla potrzeb osób z niepełnosprawnością ➤ niewielkie zainteresowanie mieszkańców

<p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pomocowych oraz nastawionych na walkę z bezrobociem i wykluczeniem społecznym ➤ rosnąca świadomość społeczna w aspekcie rozwoju własnego ➤ aktywność organizacji pozarządowych wsparciem w realizacji zadań jednostek sektora finansów publicznych ➤ prowadzone programy profilaktyczne </p>	<p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ terenów wiejskich w funkcjonowanie NGO ➤ brak oferty wsparcia seniorów w miejscu ich zamieszkania ➤ brak zainteresowania środowiska rodzinną pieczę zastępczą ➤ niski poziom życia społeczności lokalnej ➤ brak lokalnej polityki mieszkaniowej dla osób o niskich dochodach oraz zagrożonych wykluczeniem ➤ wysoki wskaźnik występowania zachowań nieakceptowanych społecznie </p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ przebudowa systemu szkolnictwa zawodowego i technicznego ➤ prowadzenie aktywnej polityki rynku pracy ➤ rozwój organizacji pozarządowych ➤ zwiększenie oferty usług dla osób z niepełnosprawnością ➤ zapobieganie niedostosowaniu społecznemu osób i rodzin ➤ zacieśnianie współpracy z innymi instytucjami pomocowymi ➤ rozwój nowych technologii w polityce społecznej ➤ wsparcie i rozwój ekonomii społecznej ➤ zwiększanie oferty istniejących oraz organizowanie nowych ośrodków wsparcia dla osób i rodzin ➤ dostosowanie modelu instytucjonalnej pieczy zastępczej do wymogów formalnych ➤ wspieranie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej ➤ zbudowanie systemu wsparcia osób starszych w miejscu ich zamieszkania ➤ wykorzystanie środków pozabudżetowych unijnych i krajowych ➤ podnoszenie kwalifikacji kadr </p>	<p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost bezrobocia i patologii społecznych ➤ brak perspektyw rozwoju dla młodych ludzi ➤ brak inwestycji przemysłowych ➤ niska aktywność społeczna ➤ ograniczenia finansowe ➤ zmiany demograficzne ➤ częste zmiany przepisów prawa i jego niespójność, brak rozwiązań systemowych ➤ dewaluacja funkcji wychowawczej rodziny ➤ pogłębiające się braki wykwalifikowanego średniego personelu pomocniczego w służbie zdrowia (pielęgniarki i położne) </p>

• **Ochrona zdrowia**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zrestrukturyzowana publiczna służba zdrowia ➤ sieć niepublicznych placówek służby zdrowia ➤ zaplecze techniczne i wyposażenie placówek służby zdrowia ➤ racjonalnie prowadzona gospodarka SPZOZ </p>	<p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ braki w wyposażeniu placówek służby zdrowia ➤ brak opieki paliatywnej ➤ braki kadrowe w służbie zdrowia ➤ wydłużenie czasu oczekiwania na konsultacje specjalistyczne w służbie zdrowia </p>
SZANSE	ZAGROŻENIA

OBSZAR VI. OCHRONA ŚRODOWISKA

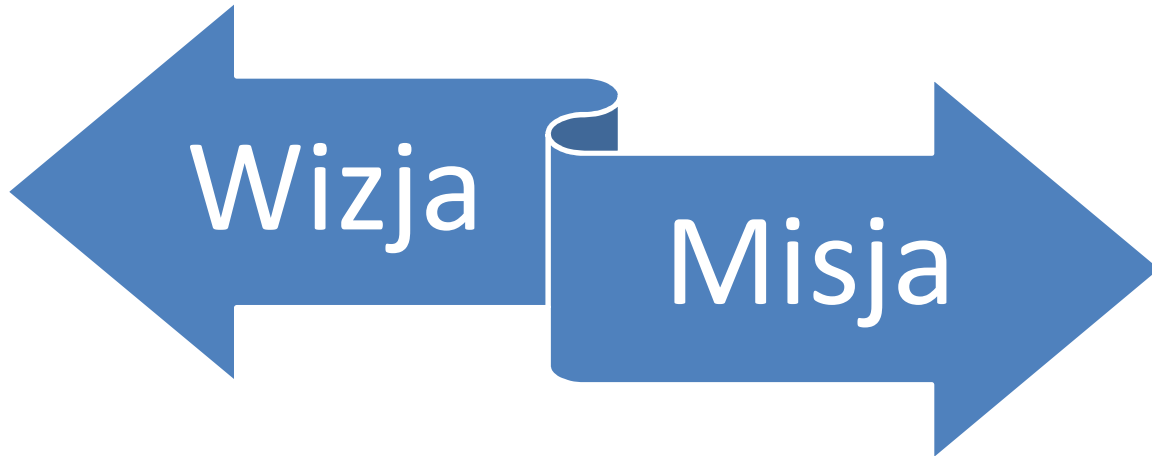
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ urozmaicona rzeźba terenu, duże walory krajobrazowe, ➤ wzrastający wskaźnik lesistości, ➤ brak uciążliwego dla środowiska przemysłu, ➤ bardzo niewielkie zanieczyszczenie atmosfery i gleb, ➤ dobrze zachowane warunki przyrodnicze, ➤ obecność stanowisk unikalnych gatunków chronionych roślin, grzybów i zwierząt, ➤ duży (38%) udział obszarów, chronionych przyrodniczo, ➤ położenie na obszarze Zielonych Płuc Polski, ➤ duże możliwości rozwoju ekoturystyki, ➤ potencjalne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i wykorzystania biomasy, ➤ brak szkodliwych dla środowiska składowisk odpadów, niebezpiecznych typu mogielniki, spalarnia odpadów, ➤ występowanie wód powierzchniowych umożliwiających zagospodarowanie szlaków wodnych, kajakowych, żeglarskich, ➤ dobry stan środowiska naturalnego, ➤ wystarczający i dość dobry stan wód podziemnych (wymagający prostego uzdatniania), ➤ dobry stan powietrza atmosferycznego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niewystarczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, ➤ brak tradycji racjonalnego wykorzystania surowców i energii, ➤ niedostateczna edukacja ekologiczna i brak narzędzi służących kreowaniu postaw proekologicznych, ➤ zanieczyszczenia lasów i innych terenów przez ludność (występowanie dzikich wysypisk odpadów komunalnych) , ➤ niekontrolowane spalanie odpadów komunalnych, ➤ niewystarczająca motywacja, społeczeństwa do usuwania wyrobów zawierających azbest, ➤ słabe zagospodarowanie terenów przy zbiornikach wodnych, ➤ mała liczba powiatowo – gminnych przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rosnąca wrażliwość społeczna w zakresie ochrony środowiska, ➤ skoordynowany system promocji atrakcji i walorów krajobrazowych, ➤ poprawa czystości wód poprzez rozbudowę istniejących i budowę nowych oczyszczalni ścieków, ➤ utrzymanie około połowy zasobów leśnych w zarządzaniu RDLP, co stanowi gwarancję prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej, ➤ wzrost świadomości ekologicznej w społeczeństwie, ➤ rozwój energetyki odnawialnej w kierunku źródeł przyjaznych środowisku lub obojętnych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadek poziomu wód gruntowych i lustra wody większości zbiorników wodnych, ➤ niska świadomość ekologiczna społeczności lokalnej ➤ uciążliwy pod względem zanieczyszczeń i hałasu transport samochodowy, ➤ zanieczyszczenia rzek i cieków wodnych przez nieczystości z poza powiatu, ➤ klęski żywiołowe, ➤ utrata powszechnego dostępu do zasobów środowiska, ➤ zbyt małe nakłady na ochronę środowiska i przyrodę,

OBSZAR VII. INFRASTRUKTURA PUBLICZNA I USŁUGI PUBLICZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysoki potencjał zasobów dla rozwoju energetyki odnawialnej, ➤ dotychczasowe inwestycje w OZE, ➤ dotychczasowe inwestycje rewitalizacyjne, ➤ rzeki Liwiec i Bug, będące częścią szlaków 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak odpowiedniego planowania przestrzennego, ➤ niewystarczający stan i zasięg sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, ➤ niewystarczająca długość kanalizacji

<p>turystycznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ dobrze rozwinięta sieć wodociągowa i stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, ➤ wysoka jakość specjalistycznej opieki zdrowotnej, ➤ własna baza lokalowa, ➤ dobrze rozbudowana baza dydaktyczna szkolnictwa ponadgimnazjalnego 	<p>deszczowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ niewystarczające środki własne na inwestycje w OZE, termomodernizację, modernizację obiektów kubaturowych oraz doposażenia placówek, ➤ wysokie potrzeby w zakresie melioracji i kompleksowego uporządkowania systemów przeciwpowodziowych, ➤ brak zorganizowanej opieki długoterminowej (Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, Hospicjum) ➤ niewystarczające zasoby specjalistycznej kadry medycznej w niektórych specjalnościach, ➤ braki sprzętowe w zakresie opieki medycznej, ➤ brak środków finansowych na inwestowanie w infrastrukturę szkolną, ➤ brak wystarczającego zaplecza dydaktycznego oraz rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych, ➤ brak zaplecza do zapewnienia opieki osobom starszym, ➤ brak infrastruktury zabezpieczającej pomoc w usługach osobom wymagającym całodobowej opieki i pielęgnacji, ➤ przestarzała oraz niewystarczająca baza lokalowa KPP oraz PPSP ➤ niedoposażenie służb publicznych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ bliskość aglomeracji warszawskiej oraz położenie w subregionie siedleckim z rozwiniętą gospodarką i usługami wyższego rzędu, ➤ popyt na energię produkowaną z OZE oraz innowacje w energetyce, ➤ wprowadzenie przyjaznych przepisów prawa dla OZE, w tym tych związanych z wykorzystaniem instalacji fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej, ➤ większy zakres stosowania innowacyjnych, energooszczędnych i proekologicznych technologii przez biznes, samorządy, mieszkańców, ➤ wykorzystanie funduszy unijnych w zakresie OZE, termomodernizacji oraz modernizację obiektów kubaturowych ➤ wykorzystanie finansowania zewnętrznego na rewitalizację terenów miejskich i wiejskich ➤ wyspecjalizowanie oddziałów opieki medycznej ➤ rozwój i wzmocnienie diagnostyki medycznej, ➤ rozbudowa sieci gazowej na terenie Powiatu, ➤ budowa oraz modernizacja baz lokalowych KPP oraz PPSP 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pogarszający się stan środowiska naturalnego- degradacja walorów przyrodniczych, ➤ częste zmiany przepisów prawnych w zakresie OZE, gospodarki odpadami, ➤ ograniczona dostępność kapitałów własnych Powiatu na inwestycje w infrastrukturę kubaturową, drogową, OZE oraz inwestycje termomodernizacyjne, ➤ możliwość ograniczenia środków UE na inwestycje w infrastrukturę kubaturową, drogową, OZE oraz inwestycje termomodernizacyjne, ➤ znaczący wzrost zapotrzebowania na energię ciepłą i elektryczną, ➤ klęski żywiołowe, ➤ wzrost liczby zagrożeń społecznych, ➤ wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych oraz starszych,

3. Wizja i misja Powiatu Węgrowskiego.

WIZJA

Powiat węgrowski jest dynamicznie rozwijającym się regionem. Mieszkańcy powiatu węgrowskiego mają dobry dostęp do cennych walorów środowiska przyrodniczego, miejsc pracy, edukacji, opieki zdrowotnej, kultury i wypoczynku oraz zapewnione poczucie bezpieczeństwa publicznego.

MISJA

Misją Powiatu Węgrowskiego jest stworzenie lepszych warunków życia mieszkańców poprzez poprawę sytuacji materialnej, wzrost dostępności komunikacyjnej, podniesienie poziomu oświaty i ochrony zdrowia, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego. Wypełniając swoją misję samorząd powiatowy kieruje się zasadami partnerstwa i współpracy, dążąc jednocześnie do zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności.

4. Główne cele strategiczne w ramach obszaru i kierunki rozwoju Powiatu Węgrowskiego.

I. OBSZAR: GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY

Cel strategiczny: Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka powiązana z efektywnym systemem edukacji i aktywnością mieszkańców

Cel operacyjny 1.1 Rozwój kształcenia zawodowego i wspieranie zatrudnienia

Strategia postępowania:

Konkurencyjność gospodarki lokalnej uzależniona jest od warunków ekonomicznych, prawnych, jakości kadr, zdolności do tworzenia i absorpcji innowacji oraz uniwersalnych kwalifikacji pracowników i ich zdolności do elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany. Edukacja w Powiecie nie może rozwijać się bez uwzględnienia jej wpływu na jakość kadr gospodarki i przedsiębiorczość. Gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości sfery edukacji oraz jakości lokalnego rynku pracy. Ponadto potrzebne jest również nowe podejście do wsparcia przedsiębiorczości oraz kształcenia postaw przedsiębiorczych zarówno osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży. Na jakość gospodarki i możliwość jej rozwoju w kierunku innowacji i wiedzy odpowiednich zmian wymaga podejście do spójności podejmowanych działań na rynku pracy ze zmianami w sferze edukacji i zachodzącymi zmianami gospodarczymi. Dlatego cel ten wiąże się z intensyfikacją współpracy i jej koordynacją w zakresie lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych i gospodarczych, zacieśniania współpracy sfery gospodarki ze sferą nauki, instytucjami rynku pracy oraz partnerami społecznymi. W rezultacie ma to służyć intensyfikacji korzystania i pomnażania lokalnych potencjałów gospodarczych i intelektualnych oraz umiejętnego korzystania z dosyć atrakcyjnego położenia Powiatu Węgrowskiego w pobliżu warszawskiej aglomeracji. W ramach tego celu podejmuje się zintegrowane interwencje w zakresie edukacji, przedsiębiorczości i rynku pracy powodujące wsparcie szkolnictwa zawodowego w powiązaniu ze sferą gospodarki lokalnej i regionalnej, stwarzające warunki do kształcenia ustawicznego mieszkańców i dostosowywania ich kompetencji do zmieniających się uwarunkowań rynkowych, zacieśniania współpracy pomiędzy sferą edukacji i przedsiębiorczości. Prowadzi to do poprawienia stopnia dostosowania efektów kształcenia do

wzrastających wymogów w stosunku do pracowników oraz zapobiegania negatywnym zjawiskom na rynku pracy.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
<p>1. Dostosowanie bazy kształcenia zawodowego i specjalnego do zmieniających się warunków otoczenia:</p> <p>a) tworzenie nowych pracowni kształcenia zawodowego,</p> <p>b) modernizacja pracowni kształcenia zawodowego,</p> <p>c) wyposażenie pracowni TIK („Cyfrowa szkoła”) oraz pracowni przedmiotowych,</p> <p>d) modernizacja pracowni kształcenia specjalnego</p>	Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego	Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego	Szkoły, dla których organem prowadzącym jest Powiat Węgrowski, Pracodawcy	2016-2020
<p>2. Intensyfikacja współpracy z przedsiębiorcami w zakresie nowych kierunków oraz nowoczesnych metod kształcenia zawodowego poprzez dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do rynku pracy:</p> <p>a) organizacja kursów kwalifikacyjnych dla młodzieży,</p> <p>b) organizacja turnusów I, II i III stopnia dla młodocianych,</p> <p>c) nowe kierunki kształcenia zawodowego prowadzone w szkołach,</p> <p>d) tworzenie klas patronackich,</p> <p>e) praktyczna nauka zawodu u pracodawców</p> <p>f) oddziaływanie na gospodarkę lokalną opartą na wiedzy i innowacji poprzez zwiększenie zdolności do zatrudnienia uczniów szkół kształcenia zawodowego,</p> <p>g) organizacja konferencji tematycznych i zespołów roboczych</p>	Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego	Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego	Szkoły, dla których organem prowadzącym jest Powiat Węgrowski, Powiatowy Urząd Pracy, Pracodawcy, Organizacje pozarządowe	2016-2020
<p>3. Kształcenie ustawiczne, uczenie się przez całe życie:</p> <p>a) nabywanie kwalifikacji</p>	Wydział ds. oświaty Starostwa	Wydział ds. oświaty Starostwa	Powiatowy Urząd Pracy,	2016-2020

zawodowych przez dorosłych, w tym w ramach kursów kwalifikacyjnych organizowanych w ZSP w Węgrowie, b) włączenie społeczne dorosłych poprzez uczestnictwo w kształceniu i szkoleniu zawodowym w ramach programu RPO	Powiatowego, ZSP w Węgrowie	Powiatowego	Szkoły policealne prowadzone przez Powiat Węgrowski, TWP, filie uczelni	
4. Wspieranie rozwoju kompetencji zawodowych: a) diagnozowanie kompetencji zawodowych, b) organizacja szkoleń	Powiatowy Urząd Pracy	Powiatowy Urząd Pracy	Pracodawcy, instytucje szkoleniowe	2016-2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego nr 1.1:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskania danych
1. Liczba nowo powstałych lub zmodernizowanych pracowni kształcenia zawodowego, specjalnego oraz pracowni przedmiotowych	Wydział ds. oświaty	10	+5	Sprawozdania ze szkół
1c. Liczba szkół wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Szkoły uczestniczące w programie „Cyfrowa szkoła”	0	+10	Sprawozdania ze szkół
2a. Liczba zorganizowanych zawodowych kursów kwalifikacyjnych dla młodzieży	Wydział ds. oświaty	0	+5	Sprawozdania ze szkół
2b. Liczba turnusów I, II i III stopnia dla młodocianych	Wydział ds. oświaty	8	+40	Sprawozdania ze szkół
2c. Liczba nowych kierunków zawodowych w szkołach zawodowych	Wydział ds. oświaty	10	+3	Sprawozdania ze szkół
2d. Liczba klas patronackich w szkołach zawodowych	Wydział ds. oświaty	1	2	podpisane porozumienia
2e. Liczba przedsiębiorstw organizujących praktyczną naukę zawodu	Szkoły zawodowe Powiatu	x	+5	Sprawozdania ze szkół
2f. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	Szkoły zawodowe Powiatu	0	8	Sprawozdania ze szkół
2g. Liczba zorganizowanych konferencji tematycznych i zespołów roboczych	Wydział ds. oświaty	0	+5	Z wydziału ds. oświaty
3a. Liczba kursów	Wydział ds.	0	+3	Z wydziału ds. oświaty

kwalityfikacyjnych	oświaty			
3b. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia w ramach programu RPO	Wydział ds. oświaty	0	+30	Z wydziału ds. oświaty Dane PUP
4a. Liczba objętych indywidualnym planem działania	Powiatowy Urząd Pracy	3000	15 500	Statystyka rynku pracy
4b. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach	Powiatowy Urząd Pracy	100	600	Statystyka rynku pracy

Cel strategiczny: Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka powiązana z efektywnym systemem edukacji i aktywnością mieszkańców

Cel operacyjny 1.2 Infrastruktura gospodarcza

Strategia postępowania:

Realizacja tego celu będzie przejawiać się w inicjowaniu i uczestnictwie w działaniach promocyjnych i inwestycyjnych. Istotnym elementem będzie również nawiązanie współpracy z samorządami gminnymi w tym zakresie. W ramach planowanych do realizacji działań planuje się opracowanie zbiorczego planu z terenami inwestycyjnymi zlokalizowanymi na terenie powiatu węgrowskiego.

Innym obszarem aktywności będzie wsparcie merytoryczne przedstawicieli przedsiębiorców w efektywnym aplikowaniu o środki zewnętrzne na rozwój firm oraz wdrażanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
1. Planowanie i tworzenie stref aktywności gospodarczej na terenie powiatu węgrowskiego: a) opracowanie planu stref aktywności gospodarczej.	Starostwo Powiatowe	Starostwo Powiatowe	Gminy powiatu węgrowskiego	2016-2020
2. Wspieranie szkoleniowe w zakresie pozyskiwania i wykorzystywania środków UE: a) organizacja szkoleń, konferencji tematycznych, spotkań informacyjnych.	Starostwo Powiatowe	Starostwo Powiatowe	Powiatowy Urząd Pracy, Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, instytucje szkoleniowe	2016-2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego nr 1.2:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskania danych
1. Opracowanie planu stref aktywności gospodarczej	Gminy powiatu węgrowskiego	0	1	Gminy powiatu węgrowskiego
2. Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji tematycznych, spotkań informacyjnych	Starostwo Powiatowe	0	5	Sprawozdania własne

Cel operacyjny 1.3 System edukacji wspierający rozwój kapitału intelektualnego

Strategia postępowania:

W niniejszej Strategii podejmowane będą interwencje w zakresie rozwoju kształcenia zawodowego powiązanego ze zmianami na rynku pracy i w sferze gospodarki lokalnej i regionalnej, gdyż rozwój społeczno-gospodarczy naszego powiatu uzależniony jest od jakości kapitału intelektualnego, co z kolei zależne jest od zapewnienia właściwych warunków dla kształcenia i doskonalenia kompetencji oraz podnoszenia i zmiany kwalifikacji przez mieszkańców. Trwałość powiązań rozwoju gospodarczego Powiatu z Warszawą uzależniona jest od jakości systemu edukacji, która przekłada się w zasadniczy sposób na jakość kapitału intelektualnego i społecznego. Ważne jest wprowadzenie nowych obszarów edukacyjnych, gdyż rozwijający się świat przynosi nowe wyzwania, jakim musi sprostać współczesny system edukacji, który odpowiednio wcześniej uwzględni je w swojej ofercie, tak by system edukacji w Powiecie miał charakter rozwojowy (w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw), gdyż tylko wtedy będzie atrakcyjny dla uczniów oraz sfery gospodarki. Stąd też w ramach tego celu podejmowane będą interwencje w zakresie wprowadzania bardziej efektywnych metod i form kształcenia, odkrywania i wspierania talentów, wyboru odpowiedniej ścieżki kształcenia.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania):	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
<p>1. Intensyfikacja systemu wsparcia wyboru kierunków kształcenia: a) wsparcie uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w zakresie wyboru kierunków kształcenia, b) tworzenie i wdrażanie nowoczesnych programów edukacyjnych.</p>	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Gminy powiatu węgrowskiego, Szkoły dla których organem prowadzącym jest Powiat Węgrowski,</p>	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p>	<p>Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w powiecie, Pedagogzy szkolni, Doradcy zawodowi PUP</p>	<p>2016-2020</p>
<p>2. Poprawa jakości i dostępności usług w zakresie opieki psychologiczno – pedagogicznej dzieci i młodzieży: a) organizacja usług w zakresie opieki psychologiczno-pedagogicznej, b) organizacja wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.</p>	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Gminy powiatu węgrowskiego</p>	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p>	<p>Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w powiecie, Pedagogzy szkolni,</p>	<p>2016-2020</p>
<p>3. Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla młodzieży szkolnej, przy szczególnym uwzględnieniu kształcenia kompetencji kluczowych na rynku pracy: a) kształcenie kompetencji językowych, b) kształcenie kompetencji matematyczno-przyrodniczych, c) kształcenie kompetencji techniczno- informatycznych (ICT), d) kształcenie umiejętności społecznych, obywatelskich, a także kształtowanie właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej oraz przedsiębiorczości), e) kształcenie umiejętności uczenia się.</p>	<p>Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego, Gminy powiatu węgrowskiego</p>	<p>Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego</p>	<p>Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w powiecie, Pedagogzy szkolni</p>	<p>2016-2020</p>
<p>4. Optymalizacja wsparcia uzdolnionej młodzieży: a) stypendia motywacyjne Starosty Węgrowskiego, b) stypendia i nagrody sportowe,</p>	<p>Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego</p>	<p>Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego</p>	<p>Szkoły, dla których organem prowadzącym jest Powiat Węgrowski, Okręgowa</p>	<p>2016-2020</p>

c) stypendia motywacyjne ustanowione przez inne podmioty niż Powiat Węgrowski.			Komisja Egzaminacyjna, Uczelnie wyższe, Pracodawcy, Stowarzyszenia. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w powiecie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminy powiatu węgrowskiego	2016-2020
5. Poprawa jakości i dostępności usług w zakresie edukacji specjalnej.	Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego, Gminy powiatu węgrowskiego	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy		

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego nr 1.3:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Metoda pozyskania danych
1. Liczba realizowanych programów edukacyjnych	Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego	0	+3	Ewidencja i sprawozdania wydziału ds. oświaty
2. Czas oczekiwania na wdrożenie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka od momentu zgłoszenia	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	33 dni	skrócony o 14 dni	Sprawozdanie PPP
3. Odsetek uczniów, którzy uzyskali kwalifikacje zawodowe	Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego, Szkoły i placówki oświatowe	64%	+5%	Sprawozdania OKE, szkół oraz informacje Cechu Rzemiosł
3. Odsetek nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS względem ogółu nauczających w szkołach ponadgimnazjalnych Powiatu (JST)	Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego, Szkoły i placówki oświatowe	30%	60%	Ewidencja i sprawozdania wydziału ds. oświaty
4. Odsetek uczniów objętych programem stypendialnym w szkołach Powiatu	Wydział ds. oświaty Starostwa Powiatowego	8%	+1%	Na podstawie list stypendystów
5. Liczba pracowni specjalistycznych kształcenia specjalnego	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	7	+3	Sprawozdanie SOSW

Cel operacyjny 1.4 Rozwój aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców

Strategia postępowania:

Jednym z istotnych elementów rozwoju regionu jest aktywna i przedsiębiorcza społeczność lokalna. Kapitał ludzki stanowi bowiem podstawę rozwoju lokalnego. Promowanie aktywnych postaw w podejmowaniu działań na rzecz realizacji wspólnych celów stwarza warunki do zaangażowania mieszkańców w życie publiczne, wspólną realizację celów publicznych i rozwoju przedsiębiorczości.

Aktywna społeczność lokalna to również społeczność, która z zaangażowaniem poddaje się procesom aktywizacji zawodowej. W ramach planowanych kierunków interwencji podjęte będą działania aktywizacyjne związane z wykorzystaniem usług i instrumentów rynku pracy. Szeroki wachlarz form wsparcia zapewni trwałe zatrudnienie oraz ograniczy poziom bezrobocia.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
1. Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców. a) ograniczanie zjawiska bezrobocia, b) realizacja instrumentów rynku pracy, c) realizacja usług rynku pracy	Powiatowy Urząd Pracy	Powiatowy Urząd Pracy	Pracodawcy, przedsiębiorcy	2016-2020
2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości: a) udzielanie dotacji na podjęcie działalności gospodarczej, b) wsparcie finansowe na tworzenie nowych miejsc pracy, c) organizacja giełd i targów pracy	Powiatowy Urząd Pracy	Powiatowy Urząd Pracy	Pracodawcy, przedsiębiorcy	2016-2020
3. Współpraca władz powiatu węgrowskiego i gmin z organizacjami pozarządowymi: a) wspieranie inicjatyw oddolnych	Starostwo Powiatowe	Starostwo Powiatowe	Organizacje pozarządowe, gminy powiatu węgrowskiego	2016-2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego nr 1.4:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskania danych
1a. Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne	Powiatowy Urząd Pracy	3 572	2 800	Statystyka rynku pracy

1b. Liczba osób objętych subsydiowanym zatrudnieniem	Powiatowy Urząd Pracy	240	1 450	Statystyka rynku pracy
1c. Liczba pozyskanych ofert pracy	Powiatowy Urząd Pracy	1 300	7 000	Statystyka rynku pracy
2a. Liczba przyznanych dotacji	Powiatowy Urząd Pracy	100	550	Statystyka rynku pracy
2b. Liczba nowoutworzonych stanowisk pracy	Powiatowy Urząd Pracy	48	275	Statystyka rynku pracy
2c. Liczba zorganizowanych giełd i targów pracy	Powiatowy Urząd Pracy	11	70	Statystyka rynku pracy
3a. Liczba podpisanych porozumień partnerskich	Starostwo Powiatowe	0	5	Rejestr

II. OBSZAR: TURYSTYKA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Cel strategiczny: Wysoka atrakcyjność turystyczna Powiatu dzięki wykorzystaniu walorów przyrodniczych i kulturowych

Cel operacyjny 2.1 Budowa spójnej oferty turystycznej i kulturowej powiatu węgrowskiego

Strategia postępowania:

Optymalne wykorzystanie zasobów Powiatu i jego otoczenia, skutkować powinno wzrostem gospodarczym tego rejonu w zakresie budowy, rozbudowy i stałej poprawy jakości infrastruktury gwarantującej jego rozwój i dlatego turystyka w powiecie węgrowskim opierać się powinna o taki produkt turystyczny, który z uwagi na swoje unikalne cechy będzie chętniej wybierany na rynku. Osiągnięcie takiej przewagi rynkowej jest procesem długotrwałym i wymaga zaangażowania wielu zasobów i środków.

Oferta powiatu węgrowskiego może być w związku z tym budowana jedynie na zasadzie uzupełnienia innych ofert, na zasadzie współpracy, a w zakresie aktywnego wypoczynku i rekreacji powinna być atrakcyjną propozycją dla mieszkańców aglomeracji warszawskiej.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania):	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
1. Współpraca między JST oraz partnerami pozarządowymi w zakresie spójnego i jednorodnego systemu promocji: a) materiały promocyjne: katalogi, foldery, albumy,	Wydział ds. promocji Starostwa Powiatowego, Wydział ds. kultury, współpracy z ngo i turystyki Starostwa	Wydział ds. promocji Starostwa Powiatowego	Gminy powiatu węgrowskiego, Organizacje pozarządowe, PTTK	2016-2020

<p>ulotki, mapy, przewodniki, gadżety promocyjne, b) tablice turystyczne i informacyjne c) mobilne informatory o atrakcjach na terenie Powiatu dla urządzeń typu tablety, smartphony, itp., d) targi turystyczne ze spójną ofertą e) współpraca w zakresie uzgadniania spójnego kalendarza wydarzeń kulturalnych i turystycznych na terenie Powiatu.</p>	<p>Powiatowego, I LO w Węgrowie, Gminy powiatu węgrowskiego</p>			
<p>2. Promowanie atrakcji turystycznych na terenie Powiatu: a) szlaki produktów lokalnych i kulturowych połączonych z ofertą kulturalną oraz gastronomiczną (święta produktów lokalnych, warzywa i owoce, miód), ze szczególnym uwzględnieniem produktu turystycznego oraz szlaku „Kraina Mistrza Twardowskiego”, szlaku wielokulturowego oraz szlaku rowerowego „Natura” b) wydarzenia kulturowe (kultywowanie tradycji rycerskich, ginące zawody, zabytki architektury, architektura drewniana, itp.).</p>	<p>Wydział ds. promocji Starostwa Powiatowego, Gminy powiatu węgrowskiego, Muzeum-Zbrojownia</p>	<p>Wydział ds. promocji oraz współpracy z ngo Starostwa Powiatowego</p>	<p>Gminy powiatu węgrowskiego, Organizacje pozarządowe, Skansen w Sucheju, Muzeum Ziemi Sadowieńskiej PTTK LGD</p>	<p>2016-2020</p>
<p>3. Wsparcie działań w zakresie poprawy jakości świadczonych usług turystycznych i agroturystycznych: a) działania na rzecz rozwoju turystyki, ze szczególnym uwzględnieniem Partnerstwa Obszaru Funkcjonalnego Doliny Liwca b) działania związane z promowaniem bazy agroturystycznej oraz ofert gospodarstw agroturystycznych</p>	<p>Wydział ds. promocji oraz współpracy z ngo Starostwa Powiatowego Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego</p>	<p>Wydział ds. promocji Starostwa Powiatowego</p>	<p>Gminy powiatu węgrowskiego, Gm. Jadów, Gm. Kamieńczyk, Powiat Wyszowski, Organizacje pozarządowe, PTTK LGD</p>	<p>2016-2020</p>

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego nr 2.1:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskania danych
1. Nakłady finansowe w tys. zł	Uchwała budżetowa Powiatu	206.881 zł	5% średnioroczny wzrost nakładów rok do roku	Sprawozdania z realizacji budżetu Powiatu

2. Nakłady finansowe w tys. zł	Uchwała budżetowa Powiatu	47.366 zł	3% średnioroczny wzrost nakładów rok do roku	Sprawozdania z realizacji budżetu Powiatu
3a. Liczba korzystających z noclegów w turystycznych i agroturystycznych obiektach	GUS	6512	10% wzrost	Bank Danych Lokalnych
3b. Wykorzystanie miejsc noclegowych w gospodarstwach agroturystycznych	GUS	13,5	10% wzrost	Bank Danych Lokalnych

Cel operacyjny 2.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturowej

Strategia postępowania:

Obszary chronione (Nadbużański Park Krajobrazowy i rezerваты przyrody), krajobraz wysoczyzny połudnowcowej, pradolina Dolnego Bugu, meandry w dolinie rz. Liwiec oraz tradycje lokalne to najważniejsze walory przyrodnicze i kulturowe naszego Powiatu.

Bliskie położenie względem aglomeracji warszawskiej stwarza możliwość włączania ww. walorów do szerszej oferty turystycznej dla tej grupy mieszkańców. Wymaga to jednak ciągłej rozbudowy bazy rekreacyjnej i turystycznej, doprowadzającej standard spędzania czasu wolnego do rosnących wymagań klientów. Nie bez znaczenia jest oferowanie atrakcyjnych, zintegrowanych produktów turystycznych, związanych m.in. z dziedzictwem kulturowym, przyrodniczym, a także historycznym. Oznacza to prowadzenie działań międzygminnych, podejmowanych wspólnie z sąsiednimi samorządami w ramach Powiatu, a nawet szerzej (np. z gminą Jadów), tworzenia wspólnych sieci szlaków rowerowych oraz pieszych.

Istnienie odpowiedniej, pod względem ilościowym i jakościowym, infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej jest warunkiem niezbędnym dla wykorzystania szans drzemących w walorach przyrodniczych i kulturowych Powiatu. Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturowej powinien być mocno skorelowany z koncepcją produktów.

Baza turystyczna tworzona jest głównie przez kapitał prywatny i dlatego rolą samorządu jest odpowiednie kreowanie przestrzeni, oferty turystycznej, wykorzystywanie własnych walorów i ich promocja, aby popyt na turystykę generował nowe inwestycje, gdyż jesteśmy postrzegani jako powiat o niskim popycie na turystykę. Rozwój bazy turystycznej może zmienić ten obraz.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania):	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystyki	Wydział ds. architektury i	Wydział ds. promocji,	Gminy powiatu węgrowskiego,	2016-2020

<p>kulturowej, przyrodniczej, turystyki aktywnej, rekreacyjnej i specjalistycznej: a) szlaki piesze, rowerowe, konne oraz ścieżki edukacyjne, b) punkty widokowe, szlaki kulturowe, eksponowanie zabytków i obiektów przyrodniczych, c) wystawy i galerie twórczości lokalnej, d) ochrona i modernizacja zabytkowych kapliczek oraz zabytkowych nagrobków osób zasłużonych dla lokalnej społeczności.</p> <p>2. Wspieranie działań służących standaryzacji bazy gastronomicznej i noclegowej: a) wsparcie centrów oraz punktów informacji turystycznej, b) wsparcie podstawowych funkcji Systemu Informacji Turystycznej (użyteczność, dostępność, aktualność, rzetelność i prawdziwość), c) uporządkowanie zbioru danych służących organizatorom i konsumentom usług turystycznych – strona www.</p>	<p>budownictwa, promocji, kultury, turystyki, współpracy z ngo Starostwa Powiatowego, PTTK</p> <p>Wydział ds. promocji, turystyki, współpracy z ngo Starostwa Powiatowego, Gminy powiatu węgrowskiego, Mazowiecka Organizacja Turystyczna, PTTK</p>	<p>kultury, turystyki, współpracy z ngo Starostwa Powiatowego</p> <p>Wydział ds. promocji, kultury, turystyki, współpracy z ngo Starostwa Powiatowego</p>	<p>LGD</p> <p>LGD Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe</p>	<p>2016-2020</p>
--	---	---	--	------------------

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego 2.2:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskania danych
1. Nakłady finansowe w tys. zł	Uchwała budżetowa Powiatu	128 000 zł	5% średnioroczny wzrost nakładów rok do roku	Sprawozdania z realizacji budżetu Powiatu
2. Liczba obiektów gastronomicznych i hotelowych posiadających certyfikat jakości	Mazowiecka Organizacja Turystyczna	0	2	Porozumienie z MOT o przekazywaniu informacji

Cel operacyjny 2.3 Ochrona krajobrazu kulturowego i dziedzictwa

Strategia postępowania:

Ważnym działaniem w tym zakresie jest inwestowanie mieszkańców we własne zasoby zabytkowe i kulturowe, włączając je do obiegu turystycznego w postaci punktów gastronomicznych, galerii, wystaw i innych atrakcji, dlatego realizacja działań w tym zakresie powinna mieć charakter efektywnego i racjonalnego zarządzania kulturą, zasobami

dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego. Oznacza to podejmowanie przedsięwzięć, których celem będzie nie kompleksowa ochrona i zachowanie zasobów dziedzictwa kulturowego oraz pobudzanie do dalszego ich rozwoju. Działania te powinny umożliwić pełne wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych Powiatu.

W tym celu niezbędne jest wdrożenie mechanizmów włączających dziedzictwo kulturowe w obieg gospodarczy. Należy eksponować ich autentyczność, tak by nadać zabytkom nowych funkcji upowszechniających ideę nowoczesnego modelu „użytkowania zabytków”, co spowoduje zwiększenie dostępności, poszukiwanie nowych form opieki nad zabytkami. Stworzy sprzyjające warunki dla rozwoju sektora organizującego czas wolny.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji: (zadania):	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
<p>1. Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego:</p> <p>a) zachęcanie mieszkańców do udziału w wydarzeniach i imprezach o tematyce związanej z lokalnym dziedzictwem kulturowym i pielęgnowaniem tradycji, w tym upowszechnianie wizerunku szlaku Wielkiego Gościńca Litewskiego</p> <p>b) prowadzenie zajęć z dziećmi i młodzieżą w celu zapoznawania i utrwalania w młodych pokoleniach tradycji i kultury lokalnej, wyrabianie wrażliwości przyrodniczej,</p> <p>c) wspieranie działań w zakresie rewitalizacji obiektów.</p>	<p>Wydział ds. promocji, kultury i turystyki Starostwa Powiatowego, Gminy powiatu węgrowskiego, szkoły prowadz. przez Powiat Węgrowski, LOT Wielki Gościńiec Litewski</p>	<p>Wydział ds. promocji, kultury i turystyki Starostwa Powiatowego</p>	<p>Gminy powiatu węgrowskiego, Szkoły prowadzone przez gminy, PTTK, LGD, Organizacje pozarządowe</p>	<p>2016-2020</p>
<p>2. Promocja na rzecz ochrony i wykorzystania dziedzictwa lokalnego dla rozwoju gospodarczego Powiatu:</p> <p>a) aktywizacja użytkowników do inwestowania we własne nieruchomości i adaptacji ich do nowych funkcji poprzez programy zachęcające właścicieli obiektów atrakcyjnych turystycznie do podejmowania komercyjnych usług turystycznych i</p>	<p>Wydział ds. promocji Starostwa Powiatowego, Wydział ds. kultury, turystyki, współpracy z ngo Starostwa Powiatowego, Gminy powiatu węgrowskiego, LGD „Bądźmy Razem”</p>	<p>Wydział ds. promocji, kultury i turystyki Starostwa Powiatowego</p>	<p>Gminy powiatu węgrowskiego, PTTK, OSP, LGD „Równina Wołomińska”, Organizacje pozarządowe, Podmioty prywatne, Gospodarstwa agroturystyczne, Koła gospodyń wiejskich</p>	<p>2016-2020</p>

<p>okołoturystycznych: gastronomia, usługi noclegowe, atrakcje turystyczne, spływy kajakowe Liwcem, rekreacyjne, sportowe, itp., b) intensyfikacja współpracy pomiędzy podmiotami sektora publicznego, pozarządowego i prywatnego w zakresie edukacji oraz promocji jego walorów, c) poprawa świadomości i postaw obywatelskich w odniesieniu do dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, d) poprawa konkurencyjności obszarów wiejskich.</p> <p>3. Zwiększanie poziomu społecznego uczestnictwa w kulturze oraz aktywnych formach spędzania czasu wolnego: a) promocja i informacja o ofercie kulturalnej w powiecie, b) kreowanie wydarzeń kulturalnych o zasięgu ponadlokalnym, bazujących na obrzędach i zwyczajach lokalnych, w tym przywracanie do życia obrzędów już niepraktykowanych.</p>	<p>Wydział ds. promocji Starostwa Powiatowego, Wydział ds. kultury i turystyki Starostwa Powiatowego, Gminy powiatu węgrowskiego</p>	<p>Wydział ds. promocji, kultury i turystyki Starostwa Powiatowego</p>	<p>Szkoły i placówki oświatowe powiatu węgrowskiego, Instytucje kultury, Muzeum- Zbrojownia, Gminy powiatu węgrowskiego, PTTK, LGD, OSP Organizacje pozarządowe, Koła gospodyń wiejskich, Parafie</p>	<p>2016-2020</p>
---	---	---	--	------------------

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego 2.3:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskania danych
1b. Nakłady finansowe w tys. zł	Uchwała budżetowa Powiatu	0 tys. zł	25 tys. zł	Sprawozdania z realizacji budżetu Powiatu
1c. Liczba obiektów poddanych rewitalizacji	Wydział ds. kultury i turystyki Starostwa Powiatowego	1	6 (po jednym obiekcie w roku)	Ewidencja wydziału ds. kultury i turystyki Starostwa Powiatowego
2. Liczba wspólnie zrealizowanych przedsięwzięć	Wydział ds. kultury i turystyki Starostwa Powiatowego	0	6 (po jednym w roku)	Ewidencja wydziału ds. kultury i turystyki Starostwa Powiatowego
3. Nakłady finansowe poniesione na wspólne działania z zakresu ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego	Wydział ds. kultury i turystyki Starostwa Powiatowego	0 tys. zł	30 tys. zł	Sprawozdania z realizacji budżetu Powiatu

III. OBSZAR: POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE

Cel strategiczny: Wysoka dostępność komunikacyjna Powiatu dla konkurencyjności gospodarczej i spójności subregionu

Cel operacyjny 3.1. Rozwój spójności i dostępności komunikacyjnej Powiatu Węgrowskiego

Strategia postępowania:

Infrastruktura drogowa jest bez wątpienia najważniejszym elementem infrastruktury technicznej, na podstawie której oceniana jest atrakcyjność mieszkaniowa i inwestycyjna danego obszaru. Im lepszy układ komunikacyjny pod względem jakości dróg oraz alternatywnych możliwości przemieszczania się bez użycia samochodu, tym większy poziom bezpieczeństwa drogowego i większe szanse na rozwój społeczno – gospodarczy danego obszaru. W związku z tym, konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do poprawy jakości i dostępności istniejącego układu drogowego (m.in. poprzez modernizację istniejących dróg), a także do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego (m.in. poprzez budowę ścieżek pieszo –rowerowych, modernizację i budowę oświetlenia drogowego czy rozwój komunikacji publicznej).

Infrastruktura transportowa determinuje zarówno mobilność przestrzenną, jak i zawodową, wpływając m.in. na możliwość dojazdu do pracy, rozwój transportu zbiorowego, spedycji, zwiększenie i poszerzenie ryków zbytu produkcji wytwarzanej na obszarach wiejskich (zarówno dotyczącej produktów, jak i usług). Dla rozwoju regionu potrzebne są takie rozwiązania, które umożliwią transport i komunikację na poziomie lokalnym, regionalnym i międzyregionalnym. Do działań tych należą przede wszystkim rozbudowa i modernizacja lokalnej sieci drogowej i kolejowej oraz powiązania miasto - wieś, które będą spełniały obowiązujące standardy jakości oraz uwzględnią koncepcję zagospodarowania terenów, na których planowane są inwestycje (rozwiązania uwzględniające przestrzenne kierunki zabudowy miejscowości oraz zwiększanie dostępności do usług publicznych - np. dojazd do urzędu gminy, najbliższej placówki medycznej itp.).

Jednocześnie należy tworzyć powiązania lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad (co oznacza zintegrowane podejście do planowania i realizacji budowy, przebudowy i remontów dróg) oraz wspierać tworzenie infrastruktury i

rozbudowę węzłów przesiadkowych transportu kołowego i kolejowego, opartej na budowie i rozwoju zintegrowanej infrastruktury transportu pasażerskiego w układzie lokalnym i regionalnym na obszarach wiejskich. Układ powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad powinien uwzględniać założenia zawarte w obowiązujących dokumentach dotyczących projektowania, budowy i modernizacji infrastruktury transportowej oraz konieczność zapewnienia spójności terytorialnej, w tym m.in. poprzez rozbudowę połączeń lokalnych z ośrodkami miejskimi.

Przy projektowaniu powiązań transportowych należy również uwzględnić komplementarność inwestycji krajowych i samorządowych w poszczególnych gałęziach transportowych.

Poprawa jakości dróg oraz systemu komunikacyjnego wpływa bezpośrednio na wzrost poczucia bezpieczeństwa publicznego. Zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa publicznego służyć będzie kompleksowa współpraca wszystkich służb, która winna odbywać się na różnych płaszczyznach życia mieszkańców. Jednym z elementów zapewnienia bezpieczeństwa publicznego jest poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym, ze szczególnym naciskiem utrzymania w należytym stanie infrastruktury komunikacyjnej oraz przyłęglej, jak i edukację zwiększającą bezpieczeństwo.

W ramach zwiększenia bezpieczeństwa życia mieszkańców prowadzić należy rozwój elektronicznych systemów bezpieczeństwa, w tym systemów monitoringu, przy jednoczesnym pełnym poszanowaniu prywatności obywateli. Ważnym elementem wysokiego poziomu działań na rzecz ochrony mieszkańców i mienia, jest dbanie o infrastrukturę i wyposażenie służb ratowniczych. Zasadniczym wsparciem doposażenia oraz budowy infrastruktury ratowniczej, mogą być zewnętrzne źródła finansowania oraz zabezpieczanie środków w ramach własnego budżetu.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
---------------------------------------	------------------------------	-------------------------------	------------------	----------------------------

<p>1. Optymalizacja jakości połączeń oraz sieci dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich na terenie Powiatu:</p> <p>a) budowa, modernizacja i przebudowa dróg powiatowych;</p> <p>b) modernizacja obiektów mostowych,</p> <p>c) budowa, modernizacja i przebudowa ciągów pieszych i rowerowych,</p> <p>d) wsparcie na rzecz modernizacji istniejących linii kolejowych wraz z infrastrukturą</p>	<p>Zarząd Dróg Powiatowych w Węgrowie, Wydział Inwestycji i Rozwoju</p>	<p>Zarząd Dróg Powiatowych w Węgrowie, Wydział Inwestycji i Rozwoju</p>	<p>Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju</p> <p>Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej,</p> <p>Ministerstwo Spraw Wewnętrznych</p> <p>Ministerstwo Środowiska,</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego</p> <p>Mazowiecki Urząd Wojewódzki</p>	<p>2016-2020</p>
<p>2. Budowa, przebudowa oraz remont miejsc parkingowych</p>	<p>Zarząd Dróg Powiatowych w Węgrowie, Wydział Inwestycji i Rozwoju</p>	<p>Zarząd Dróg Powiatowych w Węgrowie, Wydział Inwestycji i Rozwoju</p>	<p>Straż Pożarna</p> <p>Policja</p> <p>Inni zarządcy Dróg</p> <p>Gminy Powiatu Węgrowskiego</p>	<p>2016-2020</p>
<p>3. Likwidacja barier komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych</p>	<p>Zarząd Dróg Powiatowych w Węgrowie, Wydział Inwestycji i Rozwoju</p>	<p>Zarząd Dróg Powiatowych w Węgrowie, Wydział Inwestycji i Rozwoju</p>		<p>2016-2020</p>
<p>4. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym</p> <p>a) remonty i naprawy bieżące nawierzchni oraz infrastruktury</p> <p>b) inwestycje w poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym (oznakowanie, bariery itp.),</p> <p>c) działania prewencyjne i profilaktyczne ze</p>	<p>Zarząd Dróg Powiatowych w Węgrowie, Wydział Inwestycji i Rozwoju Wydział Zarządzania Kryzysowego Policja, Straż Miejska, Straż Pożarna</p>	<p>Zarząd Dróg Powiatowych w Węgrowie, Wydział Inwestycji i Rozwoju Wydział Zarządzania Kryzysowego Policja, Straż Miejska, Straż Pożarna</p>		<p>2016-2020</p>

szczególnym naciskiem na edukację dzieci i młodzieży				
5. Rozwój elektronicznych systemów bezpieczeństwa poprzez monitoring miejsc szczególnie zagrożonych działalnością przestępczą oraz monitoring w ruchu drogowym	Zarządcy terenów, Gminy i miasta na terenie powiatu węgrowskiego	Wydział Zarządzania Kryzysowego		2016-2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego nr 3.1:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskania danych
1a. Długość zmodernizowanych i przebudowanych dróg (km)	Zarządcy dróg Wydział Inwestycji i Rozwoju	Kategoria A – 17,63% Kategoria B – 13,30%	Wzrost po 15% w kategorii A i B	Sprawozdania, protokoły odbioru
1b. Ilość zmodernizowanych obiektów mostowych (szt.)	Zarządcy dróg Wydział Inwestycji i Rozwoju	0	2	Sprawozdania, protokoły odbioru
2. Liczba wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych miejsc postojowych (szt.)	Zarządcy dróg Wydział Inwestycji i Rozwoju	0	100	Sprawozdania, protokoły odbioru
3. Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w ciągach drogowych powiatu	Zarządcy dróg	0	15	Sprawozdania
4a. Ilość wykonanych remontów cząstkowych (km)	Zarządcy dróg	204,87	Wzrost o 15% w stosunku do roku bazowego	Sprawozdania, protokoły odbioru
4b. Ilość wykonanych elementów bezpieczeństwa ruchu (szt.)	Zarządcy dróg Wydział Inwestycji i Rozwoju	0	15	Sprawozdania, protokoły odbioru
4b. Ilość wykonanego oznakowania poziomego (m ²)		4331,50m ²	Wzrost o 5% w stosunku do roku bazowego	
4b. Ilość wykonanego oznakowania pionowego (szt.)		10	150	
4c. Liczba programów i działań edukacyjnych, prewencyjnych i profilaktycznych	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Węgrowie, Komenda Powiatowa Policji	0	10	Sprawozdania

	w Węgrowie i Łochowie, Wydział Zarządzania Kryzysowego			
5.Liczba zamontowanych systemów monitoringu	Zarządcy terenów Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Węgrowie, Komenda Powiatowej Policji w Węgrowie i Łochowie, Wydział Zarządzania Kryzysowego	0	2	Sprawozdania

IV. OBSZAR: BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Cel strategiczny Wysokie poczucie bezpieczeństwa publicznego

Cel operacyjny 1.1. Poprawa poczucia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców

Strategia postępowania

Zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa publicznego służyć będzie kompleksowa współpraca wszystkich służb, która winna odbywać się na różnych płaszczyznach życia mieszkańców. Jednym z elementów zapewnienia bezpieczeństwa publicznego jest poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym, ze szczególnym naciskiem utrzymania w należytym stanie infrastruktury komunikacyjnej oraz przyległej, jak i edukację zwiększającą bezpieczeństwo.

W ramach zwiększenia bezpieczeństwa życia mieszkańców prowadzić należy rozwój elektronicznych systemów bezpieczeństwa, w tym systemów monitoringu, przy jednoczesnym pełnym poszanowaniu prywatności obywateli. Ważnym elementem wysokiego poziomu działań na rzecz ochrony mieszkańców i mienia, jest dbanie o infrastrukturę i wyposażenie służb ratowniczych. Zasadniczym wsparciem doposażenia oraz budowy infrastruktury ratowniczej, mogą być zewnętrzne źródła finansowania oraz zabezpieczanie środków w ramach własnego budżetu.

Działania interwencyjne w odniesieniu do sytuacji kryzysowych, powinny uwzględniać partycypację obywatelską i wzmacniać działania instytucji i służb niosących wsparcie. Interwencje powinno dokonywać się w sposób sprawny i zintegrowany pomiędzy różnymi systemami bezpieczeństwa.

Zwiększenie działań prewencyjnych i profilaktycznych będzie planowane w sposób skoncentrowany na wykluczaniu sytuacji zagrażających życiu i zdrowiu oraz eliminowaniu niepożądanych zachowań.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
1. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym Realizacja zintegrowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i prewencyjnych skierowanych m.in. do dzieci i młodzieży oraz seniorów	Gminy	PCPR, Policja	Szkoły, Straż Pożarna, Poradnia PP, organizacje pozarządowe	2016 – 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku
2. Działania profilaktyczne i interwencyjne w odniesieniu do sytuacji kryzysowych oraz zachowań niepożądanych Działania profilaktyczne i interwencyjne w odniesieniu do sytuacji kryzysowych oraz zachowań niepożądanych Wdrożenie działań terapeutycznych i profilaktycznych względem sprawców przemocy Oddziaływania terapeutyczne względem uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem	Gminy, PCPR, Wydział Zarządzania Kryzysowego	PCPR, Wydział Zarządzania Kryzysowego	Policja, Straż Pożarna, Sanepid,	
3. Szkolenia i ćwiczenia ratownicze, kształtowanie prawidłowych postaw obywatelskich	Gminy, Policja, Straż Pożarna	Wydział Zarządzania Kryzysowego	Obywatelskie organizacje proobronne, szkoły (klasy mundurowe)	

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego 4.1.

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskania danych
Liczba programów i działań edukacyjnych, prewencyjnych i profilaktycznych	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Węgrowie, Komenda Powiatowa Policji w Węgrowie i Łochowie, Wydział Zarządzania Kryzysowego	250 rodzajów oddziaływań różnych służb i instytucji	Zwiększanie o min. 10% w każdym roku działań profilaktycznych i prewencyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz seniorów Prowadzenie kampanii edukacyjnych i szkoleniowych, Ćwiczenia antykryzysowe dla mieszkańców powiatu,	Sprawozdawczość służb i instytucji

			pracowników służb i instytucji	
Liczba osób biorących udział w programach i działaniach edukacyjnych, prewencyjnych i profilaktycznych	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Węgrowie, Komenda Powiatowa Policji w Węgrowie i Łochowie, Wydział Zarządzania Kryzysowego	250 osób oddziaływań terapeutycznych	Objęcie działaniami sprawców przemocy zgodnie ze zgłoszeniami Zespołów Interdyscyplinarnych i innych instytucji pomocowych Zwiększanie oddziaływań terapeutycznych względem uzależnionych, w szczególności zagrożonych uzależnieniem dzieci i młodzieży Utrzymanie oddziaływań względem osób na obecnym poziomie, zwiększanie oddziaływań prewencyjnych i terapeutycznych zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami	Sprawozdawczość

V. OBSZAR: POLITYKA SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

Cel strategiczny Wysoka jakość usług społecznych i zdrowotnych

Cel operacyjny 5.1. Wielozakresowa polityka społeczna

Strategia postępowania:

Zadaniem lokalnej polityki społecznej będzie dążenie do maksymalnej aktywizacji osób i rodzin zagrożonych marginalizacją, w celu poprawy sytuacji życiowej oraz przeciwdziałania dalszemu wykluczeniu. Istotnym czynnikiem powiatowej polityki społecznej będzie rozwój różnorodnych form wsparcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji rodzin, dzieci i młodzieży.

W ramach planowanych kierunków interwencji rozwijane będą, m.in. nowe rozwiązania systemu rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonującej w powiecie, zakres działań skierowanych do osób z niepełnosprawnością zyska szerszy wymiar, ze szczególnym naciskiem na likwidację barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych. Kolejnym ważnym elementem polityki społecznej będzie rozwój wieloaspektowego wsparcia dla seniorów i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym będącym następstwem starzenia się społeczeństwa oraz niepełnosprawnością.

Nieodłącznym elementem realizacji założeń polityki społecznej względem seniorów oraz osób z niepełnosprawnością, będzie partnerska współpraca i różne formy wsparcia dla osób i rodzin.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
<p>1. Rozwój różnorodnych form wsparcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji rodzin, dzieci i młodzieży</p> <p>1.1. Zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcia: - osobom i rodzinom z problemem przemocy - osobom i rodzinom w ramach specjalistycznego poradnictwa</p> <p>1.2. Wspieranie tworzenia mieszkań chronionych</p> <p>1.3. Wprowadzenie nowych rozwiązań systemu rodzinnej pieczy zastępczej, działania promujące rodzicielstwo zastępcze, dostosowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej do wymogów formalnych</p> <p>1.4. Zwiększanie oferty istniejących oraz organizowanie nowych form wsparcia dla osób i rodzin, w tym ośrodków oferujących usługi społeczne i medyczne dla osób niesamodzielnym</p> <p>1.5. Organizowanie działań edukacyjnych poprzez organizację szkoleń zawodowych skierowanych do wychowanków pieczy zastępczej</p> <p>1.6. Podejmowanie wielozakresowych działań terapeutycznych, edukacyjnych,</p>	PCPR, PPP, DDz „Julin”, PUP	PCPR, PUP	Organizacje pozarządowe, OPS, Policja, oświata, MUW, MCPS, UM woj. mazowieckiego, sądownictwo, kościoły i związki wyznaniowe	2016 – 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku

profilaktycznych skierowanych w szczególności do dzieci i młodzieży z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i agresji rówieśniczej, kształtowania właściwego modelu funkcjonowania rodziny				
<p>2. Rozwój działań na rzecz poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością</p> <p>2.1. Wspieranie przemian świadomości społecznej</p> <p>2.2. Zwiększanie dostępności osób z niepełnosprawnością do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji</p> <p>2.3. Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, wczesnej interwencji i rehabilitacji</p> <p>2.4. Zwiększanie dostępu osób z niepełnosprawnością do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym, sportowym, rekreacji i turystyce</p> <p>2.5. Zatrudnianie i integracja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością</p>	PUP, PCPR, PPP, ŚDS, WTZ	PCPR, PUP	Organizacje pozarządowe, OPS, oświata, PFRON, MUW, MCPS, UM woj. mazowieckiego, kościoły i związki wyznaniowe	2016 – 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku
<p>3. Wieloaspektowe wsparcie dla seniorów</p> <p>3.1. Zbudowanie systemu wsparcia osób starszych zorientowanego na zapewnienie im godnego życia, w tym organizacja ośrodków oferujących usługi społeczne i medyczne</p> <p>3.2. Działania na rzecz rozwoju usług pielęgnacyjnych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych w miejscu zamieszkania</p>	PCPR, OPS, organizacje pozarządowe	PCPR	Organizacje pozarządowe, Gminy, MUW, MCPS, UM woj. mazowieckiego, kościoły i związki wyznaniowe	2016 – 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku

3.3. Ograniczanie procesu marginalizacji poprzez stwarzanie warunków społecznej aktywizacji środowiska seniorów				
3.4. Wspieranie działań organizacji pozarządowych i środowisk lokalnych w zakresie zaspokajania potrzeb osób starszych				
4. Podnoszenie kwalifikacji kadr polityki społecznej	Jednostki polityki społecznej	Jednostki polityki społecznej Jednostki organizacyjne samorządu szczebla gminnego i powiatowego	OPS, organizacje pozarządowe	2016 – 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku
4.1. Organizowanie szkoleń i kursów dla kadr instytucji polityki społecznej				
5. Aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz organizowania wspólnotowych i samopomocowych form wspierania rodziny	Gminy, PCPR	PCPR	OPS, organizacje pozarządowe, oświata, kościoły i związki wyznaniowe, podmioty świadczące usługi zdrowotne	2016 – 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku
5.1. Występowanie w ramach partnerstwa z organizacjami pozarządowymi oferującymi działania na rzecz wspierania rodziny				
5.2. Promowanie wspólnotowych i samopomocowych form wspierania rodziny				
6. Wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej	OPS, PCPR	PCPR	PUP, gminy, organizacje pozarządowe	2016 – 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku
6.1. Organizowanie szkoleń, wizyt studyjnych, spotkań informacyjnych w celu tworzenia podmiotów ekonomii społecznej				

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego 5.1.:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskania danych
Liczba programów realizowanych na rzecz osób	PUP, PCPR	Profilaktyka przemocy i	Prowadzenie kampanii informacyjno –	Sprawozdania jednostek

uprawnionych i zagrożonych wykluczeniem społecznym		uzależnień – 10 rodzajów działań skierowanych do 300 osób; Spotkania informacyjne i edukacyjne – 100; realizacja programu Aktywny Samorząd; oraz zadania PFRON	edukacyjnych adresowanych do nauczycieli, rodziców, uczniów i innych grup odbiorców; opracowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjno – informacyjnych; spotkania informacyjne dla rodzin – utrzymanie oddziaływań na obecnym poziomie, ewentualne zwiększenie liczby oddziaływań w przypadku pojawiających się nowych programów	
Liczba ośrodków wsparcia dziennego i całodobowego dla osób niesamodzielnych	PCPR, Gminy	DPS 4, 72 miejsca, usługi opiekuńcze realizowane przez gminy; Dzienne formy środowiskowego wsparcia - 0	Zwiększenie liczby osób niesamodzielnych objętych usługami środowiskowego wsparcia (dienne domy pobytu, punkty usług społecznych w gminach, docelowo powołanie Powiatowego Centrum Usług Społecznych)	Sprawozdania jednostek
Liczba zrealizowanych zadań i liczba osób korzystających ze wsparcia na rzecz poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością	PCPR	AS 30 osób dofinansowanie do studiów, szkolenia i kursy zawodowe oraz turnusy rehabilitacyjno - szkoleniowe 45 osób AS 5 wózków, PFRON 6 turnusów, 15 osób rehabilitacja domowa PFRON 5 zestawów komputerowych; AS 7 zestawów komputerowych, bariery architektoniczne w budynkach osób fizycznych 5, samochody 1	Realizacja programu Aktywny Samorząd, szkolenia i kursy finansowanie i dofinansowywane przez PUP, realizacja systemowych i konkursowych projektów unijnych skierowanych do osób z niepełnosprawnością Objęcie wsparciem i dofinansowaniem osób na podstawie zgłaszanych wniosków Likwidacja barier, transportowych, urbanistycznych, komunikacyjnych, technicznych i edukacyjnych	Sprawozdania jednostek

Liczba osób niesamodzielnym objętych działaniami aktywizującymi społecznie i zawodowo	PCPR, PUP	WTZ 25 osób, ŚDS 30 osób, ZPCH 1	Rozszerzenie funkcjonowania ŚDS i WTZ o nowe pracownie i zwiększenie liczby uczestników; wspieranie zatrudnienia oraz integracji zawodowej osób z niepełnosprawnością (ZAZ, ZPCH, otwarty rynek pracy)	Sprawozdania jednostek
Liczba podmiotów ekonomii społecznej	PCPR, PUP, OPSy	2 podmioty ekonomii społecznej	Zwiększenie liczby podmiotów ekonomii społecznej do 4	Sprawozdania jednostek
Liczba rodzin zastępczych (zawodowych, niezawodowych, spokrewnionych), rodzinnych domów dziecka, grup rodzinkowych, rodzin pomocowych	PCPR	Instytucjonalna piecza – 1 dom dziecka z 30 miejscami; Rodzinna piecza - 65 rodzin zastępczych; 3 spotkania edukacyjne dla funkcjonujących rodzin zastępczych	<p>Podjęcie działań promujących rodzicielstwo zastępcze w celu zwiększenia liczby rodzin zastępczych przynajmniej o 1 rodzinę zastępczą w roku, w szczególności w odniesieniu do rodzin zawodowych i niezawodowych (festyny, spotkania informacyjne, akcje promocyjne i informacyjne, konferencje, broszury, ulotki informacyjne, artykuły w prasie lokalnej);</p> <p>Działania mające na celu zmianę modelu funkcjonowania DD „Julin” i powstanie 3 grup rodzinkowych (domów rodzinnych)</p>	Sprawozdania jednostek
Liczba miejsc w ośrodkach wsparcia: całodobowych, dziennych	PCPR, OPS	Środowiskowe ośrodki wsparcia gminne – 25 ośrodków i powiatowe ŚDS – 30 osób	Wspieranie funkcjonowania obecnych ośrodków oraz organizowanie nowych, w tym o zasięgu powiatowym	Sprawozdania jednostek
Liczba konsultacji i wsparcia specjalistycznego	PCPR	Liczba porad rocznie – 1.650; 5 miejsc hostelowych	Utrzymanie miejsc hostelowych na obecnym poziomie, zwiększanie oddziaływań interdyscyplinarnych względem osób i rodzin w zakresie terapii rodzinnej i grupowej Utrzymanie poziomu poradnictwa na obecnym	Sprawozdania jednostek

			poziomie, zwiększenie zatrudnienia specjalistów zgodnie z potrzebami (seksuolog, terapia rodzin)	
Liczba szkoleń i kursów dla kadr instytucji polityki społecznej	PCPR	2 rodzaje kursów i szkoleń	Utrzymanie ilości szkoleń i kursów na dotychczasowym poziomie; ewentualne organizowanie dodatkowych w przypadku zgłoszonych potrzeb przez instytucje polityki społecznej z terenu powiatu	Sprawozdania jednostek

Cel operacyjny 5.2. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych

Zapewnienie dostępu do usług zdrowotnych i związana z nim jakość życia mieszkańców powiatu jest istotnym wyzwaniem stojącym przed organizatorami opieki zdrowotnej w powiecie. Ważnym elementem tego celu operacyjnego jest nie tylko zapewnienie dostępu do opieki medycznej, ale również wysoka jakość usług zdrowotnych świadczonych dla mieszkańcom powiatu. Działaniom leczniczym powinny towarzyszyć inicjatywy promujące i upowszechniające zdrowy styl życia, który jest nieodzownym elementem zachowania zdrowia społeczeństwa. Realizacja zadań określonych w tym obszarze i osiągnięcie zamierzonych efektów będzie możliwe przy współpracy wielu podmiotów działających na rzecz zdrowia publicznego.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
1. Prowadzenie szerokiego zakresu działań dotyczących: profilaktyki zdrowia, promowanie zachowań prozdrowotnych, prowadzenie akcji informacyjnych	SPZOZ, gminy	Wydział Administracyjno – Organizacyjny	Podmioty niepubliczne służby zdrowia, organizacje pozarządowe	2016 – 2020
2. Dążenie do zapewnienia pełnej dostępności do usług zdrowotnych w szczególności specjalistycznych – uzupełnienie kadry lekarskiej oraz średniego personelu medycznego	SPZOZ, podmioty niepubliczne	SPZOZ	NZOZ, organizacje pozarządowe	
3. Rozwój opieki paliatywnej (Hospicjum, ZOL)	SPZOZ, podmioty niepubliczne	SPZOZ	NZOZ, organizacje pozarządowe	

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego nr 5.2.:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Metoda pozyskania danych
Liczba przeprowadzonych programów profilaktyki zdrowotnej	Wydział Administracyjno - Społeczny	6 rodzajów działań i programów	Zintensyfikowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia	Sprawozdawczość
Liczba uczestników programów profilaktyki zdrowotnej	Wydział Administracyjno - Społeczny	600 odbiorców działań	Zwiększenie liczby odbiorców programów i działań adekwatnie do potrzeb	Sprawozdawczość
Wskaźnik zatrudnienia personelu medycznego: specjalistycznego oraz średniego szczebla	SPZOZ	Zapotrzebowanie kadrowe – 10 lekarzy, 2 ratowników, 1 położna	Zwiększanie zatrudnienia zgodnie z potrzebami	Sprawozdawczość, dane przekazywane do NFZ
Liczba ośrodków opieki paliatywnej	SPZOZ	0	Dążenie do stworzenia systemu opieki medycznej dla osób niesamodzielnych (w tym placówek opieki paliatywnej i hospicjum domowego oraz ZOL	Sprawozdawczość, dane przekazywane do NFZ

VI. OBSZAR: OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel strategiczny: Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego

Cel operacyjny 6.1 Ochrona i racjonalne wykorzystanie środowiska naturalnego

Strategia postępowania:

Jedną z bardzo istotnych determinant poprawy jakości życia mieszkańców jest stan środowiska przyrodniczego i jego ochrona, mająca na celu zachowanie dla przyszłych pokoleń korzystnych warunków przyrodniczych rozwoju ekonomicznego i społecznego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Bardzo istotnym jest aby efektem zaplanowanych oraz realizowanych działań było właściwe zagospodarowanie przestrzenne środowiska przyrodniczego oraz planowanie prawnej jego ochrony, które pozwolą łączyć funkcje gospodarcze, mieszkaniowe i ekologiczne różnych obszarów.

Działania ochrony i rewaloryzacji środowiska naturalnego ukierunkowane powinny być między innymi na: ochronę najcenniejszych wartości środowiska przyrodniczego (zasobów i krajobrazu), poprzez utworzenie spójnego przestrzennie, chroniącego powiązania przyrodnicze systemu obszarów prawnie chronionych niezbędnych dla zachowania równowagi ekologicznej, zwiększenie lesistości i ochronę lasów, poprawę jakości wód powierzchniowych, a także ochronę wód podziemnych, uporządkowanie gospodarki odpadami jako czynnika zwiększającego skuteczność podejmowanych działań w zakresie ochrony przyrody

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
<p>1. Poprawa jakości środowiska naturalnego</p> <p>a) ochrona ekosystemów wodnych oraz jakości wód powierzchniowych i podziemnych,</p> <p>b) wspieranie działań gmin w celu rozbudowy, usprawnienia i unowocześnienia infrastruktury i systemu gospodarki wodno – ściekowej,</p> <p>c) prowadzenie akcji kontrolnych w zakresie posiadanych zezwoleń na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych oraz w zakresie postępowania z wytworzonymi odpadami,</p> <p>d) zadania w zakresie ochrony powietrza,</p> <p>e) zadania z zakresu ochrony przed hałasem i promieniowaniem,</p> <p>f) zadania z zakresu racjonalnej gospodarki zasobami leśnymi</p>	<p>Wydział ŚRB, gminy powiatu, Urząd Marszałkowski</p>	<p>Wydział ŚRB, gminy powiatu, Urząd Marszałkowski</p>	<p>Wojewoda Mazowiecki, organizacje pozarządowe</p>	<p>2016 – 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku</p>
<p>2. Ochrona walorów przyrodniczych</p> <p>a) wspieranie działań budowy i aktualizacji baz danych z zakresu ochrony przyrody,</p> <p>b) wspieranie działań rzecz tworzenia sieci obszarów chronionych,</p> <p>c) promowanie walorów</p>	<p>Wydział ŚRB gminy powiatu, RDOŚ,</p>	<p>Wydział ŚRB</p>	<p>Wojewoda Mazowiecki, organizacje pozarządowe</p>	<p>2016– 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku</p>

przyrodniczo – krajobrazowych powiatu				
--	--	--	--	--

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego nr 6.1:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskiwania danych
Liczba wydanych pozwoleń, decyzji, koncesji	Wydział ŚRB	139	+ 20	Rejestr
Zaewidencjonowanie wszystkich wytwórców odpadów niebezpiecznych w powiecie	Wydział ŚRB	0	+ 1	Rejestr
Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie gospodarki odpadami	Wydział ŚRB	0	+ 30	Rejestr, protokoły kontroli
Udział w działaniach na rzecz ochrony walorów przyrodniczych	Wydział ŚRB	0	+ 6	Sprawozdania

Cel operacyjny 6.2 Gospodarka niskoemisyjna oraz promocja produkcji i dystrybucji energii odnawialnej

Strategia postępowania:

Ograniczenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz globalnie przyczyni się do realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Korzystne uwarunkowania do wykorzystywania energii wiatrowej i słonecznej stanowią impuls do podjęcia działań w zakresie rozwoju wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Stosowanie najlepszych dostępnych technologii gospodarki niskoemisyjnej w połączeniu ze zmianami bilansu paliwowo-energetycznego na rzecz wzrostu wykorzystania OZE przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego m.in. poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery, gleby i wód. Dywersyfikacja źródeł produkcji energii będzie także stanowiła wkład Powiatu Węgrowskiego w budowanie bezpieczeństwa energetycznego kraju. Bariera dla wykorzystania tego rodzaju zasobów są wysokie koszty inwestycji, które w dalszym ciągu postrzegane są jako rozwiązania innowacyjne, a nie tradycyjne. Szansą dla wysoce kapitałochłonnych inwestycji, pod pewnymi warunkami, mogą być projekty realizowane w

formie partnerstwa publiczno-prywatnego oraz promocja i aktywne poszukiwanie inwestorów. Jednakże efektywność realizacji zielonych projektów wymaga nie tylko zaangażowania środków finansowych, ale także zmiany mentalności społecznej poprzez transfer wiedzy w zakresie wykorzystywania ekoinnowacyjnych technologii i kształtowanie postaw proekologicznych. Z tego też względu promocja wykorzystania technologii niskoemisyjnych oraz produkcji i dystrybucji OZE została zaprogramowana dwutorowo. Planuje się wdrożenie projektów inwestycyjnych zmierzających do podniesienia efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej będących własnością lub znajdujących się w trwałym zarządzie samorządu powiatowego.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
1. Wdrażanie projektów z zastosowaniem odnawialnych i alternatywnych źródeł energii a) zwiększenie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, b) realizacja obowiązku oszczędności energii przez jednostki sektora publicznego, c) wykorzystanie energii odnawialnej poprzez montaż instalacji solarnych, ogniw fotowoltaicznych w budynkach użyteczności publicznej	Wydział ŚRB, Wydział IR, jednostki powiatu węgrowskiego	Wydział ŚRB, Wydział IR, jednostki powiatu węgrowskiego	Urząd Marszałkowski, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze, mieszkańcy powiatu	2016 – 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku
2. Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu węgrowskiego	Wydział ŚRB,	Wydział ŚRB	Urząd Marszałkowski, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze, mieszkańcy powiatu	2016– 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku

a) wspieranie działań na rzecz zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła, b) promowanie wykorzystania źródeł energii odnawialnej oraz współpraca pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego a prywatnymi przedsiębiorcami w tym zakresie,				
--	--	--	--	--

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego 6.2

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskiwania danych
Liczba zrealizowanych projektów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej i odnawialnych źródeł energii	Wydział ŚRB	0	+ 22	Sprawozdania, ewidencje, protokoły odbioru
Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	Wydział IR, jednostki powiatu	0	+ 2	Protokoły odbioru
Liczba zrealizowanych zadań związanych z oszczędnością energii, w tym związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Wydział ŚRB, Wydział IR, Wydział AS, Jednostki powiatu	0	+10	Protokoły odbioru,
Liczba przeprowadzonych konferencji, szkoleń, spotkań, kampanii w zakresie gospodarki niskoemisyjnej	Wydział ŚRB	0	+ 20	Sprawozdania, rejestry

Cel operacyjny 6.3 Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa

Strategia postępowania:

Kluczowym elementem dbałości o stan środowiska naturalnego jest stan wiedzy ekologicznej mieszkańców. Edukacja ekologiczna ma na celu podniesienie świadomości wszystkich beneficjentów środowiska i wskazanie odpowiednich sposobów korzystania z

zasobów naturalnych, bez ich naruszania. Walory środowiskowe powiatu węgrowskiego są jego dużym atutem. Poprzez odpowiednią edukację ekologiczną możliwe jest ciągle doskonalenie oraz powiązanie z rozwojem gospodarczym i społecznym. Edukacja ekologiczna w odpowiedniej formie (programy, konkursy, konferencje, spotkania, publikacje, kampanie informacyjne) powinna być skierowana zarówno do dzieci, młodzieży szkolnej jak i dorosłych. Zadaniem samorządu powiatowego jest przede wszystkim wspieranie i koordynacja programu edukacji ekologicznej na poziomie szkół ponadgimnazjalnych. W ramach propagowania działań proekologicznych zasadna jest także ścisła współpraca z instytucjami zajmującymi się ochroną środowiska naturalnego. Należy również pamiętać o wsparciu działań służących wykorzystaniu obszarów chronionych.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
1. Edukacja ekologiczna i promocja postaw proekologicznych wśród mieszkańców powiatu węgrowskiego: a) organizowanie kampanii informacyjno – edukacyjnych oraz akcji lokalnych służących ochronie środowiska, b) kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania wody, energii cieplnej i elektrycznej oraz uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości, c) upowszechnianie informacji o podejmowanych akcjach, kampaniach i działaniach na rzecz aktywnej ochrony środowiska w województwie mazowieckim	Wydział ŚRB, Wydział AS	Wydział ŚRB	Województwo Mazowieckie, WFOŚ i GW, NFOŚ i GW, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze	2016 – 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku

<p>2. Prowadzenie i wspieranie kampanii informacyjnych i innych form działań w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży:</p> <p>a) organizacja cyklicznych konkursów ekologicznych dla dzieci i młodzieży,</p> <p>b) organizacja kampanii informacyjno – edukacyjnych oraz akcji służących ochronie środowiska i podnoszącej świadomość ekologiczną młodzież szkół ponadgimnazjalnych</p>	<p>Wydział ŚRB, Wydział AS Wydział OS Placówki oświatowe</p>	<p>Wydział ŚRB Wydział OS</p>	<p>Województwo Mazowieckie, WFOŚ i GW, NFOŚiGW, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze</p>	<p>2016 – 2020 działania podejmowane w ciągu każdego roku</p>
--	--	-----------------------------------	---	---

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego nr 6.3:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskiwania danych
Liczba konkursów dla mieszkańców powiatu z zakresu ochrony środowiska	Wydział ŚRB, Wydział AS	0	+ 6	Rejestry, sprawozdania
Udział w akcjach, kampaniach i działaniach na rzecz aktywnej ochrony środowiska	Wydział ŚRB, Wydział AS	2	+ 6	Rejestry, sprawozdania
Liczba zorganizowanych konferencji, szkoleń na rzecz kształtowania świadomości w zakresie ochrony środowiska, w tym racjonalnej gospodarki zasobami naturalnymi	Wydział ŚRB, Wydział AS	0	+ 12	Rejestry, sprawozdania
Liczba zorganizowanych konkursów dla dzieci i młodzieży z zakresu ochrony środowiska	Wydział ŚRB, Wydział AS	1	+ 12	Rejestry, sprawozdania
Liczba zorganizowanych konferencji, szkoleń, spotkań z zakresu ochrony środowiska wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych	Wydział ŚRB, Wydział AS	0	+ 30	Rejestry, sprawozdania

VII. OBSZAR: INFRASTRUKTURA PUBLICZNA I USŁUGI PUBLICZNE

Cel strategiczny: Komfort i jakość życia społeczeństwa

Cel operacyjny 7.1: Poprawa stanu, rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych

Strategia postępowania:

Realizacja celu operacyjnego Poprawa stanu, rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych umożliwi zapewnienie im dostępu do wysokiej jakości usług publicznych w obszarach wynikających z zadań powiatu. Jednym z najważniejszych zadań powiatu w sferze społecznej jest ochrona zdrowia. Na terenie powiatu węgrowskiego funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Węgrowie, prowadzący działalność leczniczą w obiekcie Szpitala Powiatowego w Węgrowie oraz w przychodniach. Atutem powiatu węgrowskiego jest więc dostęp do medycznych usług specjalistycznych na wysokim poziomie. Jednakże nawet dobrze funkcjonująca placówka opieki zdrowotnej wymaga ciągłego dofinansowania i ulepszania zaplecza sprzętowego oraz bazy lokalowej, co wymaga sięgania po środki zewnętrzne. W powyższym celu szczegółowym zawiera się również modernizacja bazy edukacyjnej na poziomie ponadgimnazjalnym, co przyczyni się do wyższego poziomu edukacji. Niezbędne jest, aby placówki edukacyjne funkcjonujące na terenie powiatu oferowały wysoką jakość usług edukacyjnych poprzez dysponowanie dobrze wykwalifikowaną kadrą nauczycielską oraz wysokim standardem infrastruktury: bazy lokalowej i wyposażenia placówek edukacyjnych. Istotne jest również podejmowanie działań pozwalających na zintegrowanie oferty edukacyjnej z zapotrzebowaniem występującym na rynku pracy. Doskonalenie jakości usług oferowanych przez powiat to także ulepszanie działań realizowanych w obszarze pomocy społecznej. Instytucje powiatowe realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej powinny doskonalić działania z zakresu profilaktyki i zapobiegania problemom społecznym w powiecie, a jednocześnie udzielać wsparcia mieszkańcom powiatu zagrożonym wykluczeniem społecznym. Niezbędna jest w realizowaniu polityki społecznej w powiecie integracja działań różnych instytucji działających w tym obszarze. Współpraca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, gminnych i miejskich ośrodków pomocy społecznej działających w gminach powiatu, Powiatowego Urzędu Pracy oraz organizacji pozarządowych z terenu

powiatu jest niezbędne do stworzenia spójnego i efektywnie funkcjonującego systemu wsparcia dla osób wykluczonych społecznie i zagrożonych tym wykluczeniem z różnych względów. Niezwykle istotnym obszarem działania powiatu jest zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, a także ochrony przeciwpowodziowej. Procesy społeczno – gospodarcze sprzyjające podwyższonej agresji i przestępczości w społeczeństwie wymagają sprawnie działającego systemu zapewniania bezpieczeństwa publicznego w powiecie, na który składają się instytucje powiatowe i gminne działające na rzecz tego bezpieczeństwa. Jak pokazują poprzednie lata zagrożenia powodziowe oraz klęski żywiołowe są realnym niebezpieczeństwem dla regionów województwa mazowieckiego. Z tego względu niezbędne jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury i sprzętu ochrony przeciwpowodziowej, a także służącej do walki z innymi klęskami żywiołowymi.

W obszarze Infrastruktura publiczna i usługi publiczne zawiera się również kwestia usprawnień zarządczych i instytucjonalnych we wszystkich instytucjach powiatowych, które prowadzić powinny do wypracowania wspólnych standardów obsługi klienta, przepływu informacji i systemu komunikacji w instytucjach, wprowadzanych usprawnień proceduralnych, doskonalenia e-administracji. Jak już wspomniano wysoka jakość usług publicznych wiąże się bezpośrednio z zapleczem lokalowym oraz dydaktycznym obiektów użyteczności publicznej. Wiele nieruchomości stanowiących własność powiatu węgrowskiego znajduje się w niedostatecznym stanie technicznym. Obiekty wykorzystywane do realizacji zadań powiatu i zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie edukacji, pomocy społecznej, czy opieki zdrowotnej, nie spełniają w pełni swoich funkcji. Wymagają one podjęcia prac modernizacyjnych czy też naprawczych w celu dostosowania ich do obowiązujących przepisów prawnych oraz zapewnienia jak najlepszego zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności. Realizacja tego celu polegać będzie na budowie, rozbudowie i modernizacji nieruchomości stanowiących własność powiatu węgrowskiego służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa. Inwestycje w obiekty stanowiących własność powiatu węgrowskiego będą prowadzić m.in. do zmniejszenia kosztów ich utrzymania, dostosowaniu bazy lokalowej do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych, zapewnieniu opieki społecznej i zdrowotnej na jak najwyższym poziomie. Powiat będzie także wspierał działania w zakresie unowocześnienia i wyposażenia technicznego wszystkich budynków użyteczności publicznej będących jego własnością.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
<p>1. Rozwój bazy edukacyjnej, społecznej i zdrowotnej na terenie powiatu, w tym:</p> <p>a) termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,</p> <p>b) rozbudowa, modernizacja i doposażenie placówek oświatowych,</p> <p>c) rozbudowa, modernizacja i doposażenie placówek ochrony zdrowia,</p> <p>d) rozbudowa, modernizacja i doposażenie opieki społecznej</p> <p>e) budowa, rozbudowa, przebudowa lub remont budynków użyteczności publicznej</p>	<p>Wydział IR, Wydział AS, Wydział OS Placówki oświatowe SP ZOZ, PCPR, Straż Pożarna, Policja</p>	<p>Wydział IR Wydział AS, Wydział OS Placówki oświatowe SP ZOZ, PCPR, Straż Pożarna, Policja</p>	<p>Urząd Marszałkowski, Ministerstwa, WFOŚ i GW, NFOŚ i GW</p>	<p>2016-2020</p>

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego nr 7.1 :

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskania danych
1a. Liczba zrealizowanych projektów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej i odnawialnych źródeł energii [szt.]	Zarządcy obiektów, Wydział Inwestycji i Rozwoju	0	2	Sprawozdania, protokoły odbioru
1a. Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [szt.]	Zarządcy obiektów, Wydział Inwestycji i Rozwoju	0	2	Sprawozdania, protokoły odbioru
1b. Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyremontowanych placówek edukacyjnych [szt.]	Zarządcy obiektów, Wydział Inwestycji i Rozwoju	2	6	Sprawozdania, protokoły odbioru
1c. Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyremontowanych placówek ochrony zdrowia	Zarządcy obiektów, Wydział Inwestycji i Rozwoju	0	2	Sprawozdania, protokoły odbioru

[szt.]				
1d. Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyremontowanych placówek opieki społecznej [szt.]	Zarządcy obiektów, Wydział Inwestycji i Rozwoju	0	1	Sprawozdania, protokoły odbioru
1c. Liczba doposażonych placówek ochrony zdrowia [szt.]	Zarządcy obiektów, Wydział Inwestycji i Rozwoju	0	1	Sprawozdania, protokoły odbioru
1e. Liczba wybudowanych, rozbudowanych, przebudowa lub zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej [szt.]	Zarządcy obiektów, Wydział Inwestycji i Rozwoju	2	4	Sprawozdania, protokoły odbioru

Cel operacyjny 7.2: Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego

Strategia postępowania:

Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego ma na celu rozbudowę regionalnej i lokalnej infrastruktury informacyjnej, wyrównanie dysproporcji w zakresie dostępu do Internetu, a także upowszechnianie wykorzystywania Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (ICT).

Należy dążyć do rozbudowy infrastruktury teleinformatycznej w regionie, mając na celu upowszechnienie dostępu do bezpiecznego, szerokopasmowego Internetu, oraz umożliwiającej wykorzystanie nowoczesnych technologii informatycznych (w tym: VOIP, Wideokonferencje, usługi typu Triple Play itp.). Inne działania jakie winny być podjęte to wdrażanie technik informacyjnych i telekomunikacyjnych poprawiających bezpieczeństwo i zapobiegających zagrożeniom (w tym: monitoring, sterowanie sygnalizacją itp.), rozbudowa i wdrażanie systemów informatycznych (wspomagania zarządzania, promocji, telemedycyna, baz danych, portali internetowych, systemów elektronicznego obiegu dokumentów) na wszystkich szczeblach jednostek samorządu terytorialnego i administracji rządowej oraz jednostek im podległych, e-administracji e-learning, e-zdrowie, telemedycyna, budowanie systemów informacji geograficznej (GIS). Działania winny być również ukierunkowane na podnoszenie poziomów bezpieczeństwa systemów i sieci oraz wdrażanie technik informacyjnych wspierających innowacyjność i rozwój badań.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
1. Rozwój sieci szerokopasmowej, Infrastruktury teleinformatycznej oraz interoperacyjnych platform cyfrowych, wspierających funkcjonowanie instytucji publicznych.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Wydziały Starostwa Powiatowego w Węgrowie, Jednostki organizacyjne powiatu SP ZOZ	Wydział Inwestycji i Rozwoju	Mazowiecki Urząd Wojewódzki, Przedsiębiorcy i operatorzy, Gminy Powiatu Węgrowskiego Przedsiębiorcy i Operatorzy	2016-2020
2. Rozwój e-administracji i e-usług.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Wydziały Starostwa Powiatowego w Węgrowie, Jednostki organizacyjne powiatu SP ZOZ	Wydział Inwestycji i Rozwoju	Mazowiecki Urząd Wojewódzki, Przedsiębiorcy i operatorzy, Gminy Powiatu Węgrowskiego Przedsiębiorcy i Operatorzy	2016-2020
3. Rozwój infrastruktury teleinformatycznej, wspierającej rozwój przedsiębiorstw oraz podnoszenie poziomu i warunków życia mieszkańców Powiatu	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Wydziały Starostwa Powiatowego w Węgrowie, Jednostki organizacyjne powiatu SP ZOZ	Wydział Inwestycji i Rozwoju	Mazowiecki Urząd Wojewódzki, Przedsiębiorcy i operatorzy, Gminy Powiatu Węgrowskiego Przedsiębiorcy i operatorzy	2016-2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego nr 7.2:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskania danych
1. Liczba węzłów sieci szerokopasmowej na terenie Powiatu	GUS, Wydział Inwestycji i Rozwoju	0	1	Sprawozdania, protokoły odbioru
2. Liczba usług udostępnionych za pomocą systemu elektronicznego	GUS, Wydział Inwestycji i Rozwoju	6	8	Sprawozdania, protokoły odbioru
3. Liczba zrealizowanych przedsięwzięć w zakresie	GUS, Wydział Inwestycji i	2	4	Sprawozdania, protokoły odbioru

wykorzystania rozwiązań teleinformatycznych	Rozwoju, Wydział Geodezji			
---	------------------------------	--	--	--

Cel operacyjny 7.3: Rewitalizacja terenów miast i terenów wiejskich

Strategia postępowania:

Rewitalizacja często utożsamiana jest z poprawą stanu zdegradowanej infrastruktury miejskiej, terenów poprzemysłowych i powojkowych, jednakże może być prowadzona nie tylko na tych obszarach. Dotyczy generalnie obszarów zdegradowanych tzn. charakteryzujących się wysokim poziomem ubóstwa, wysoką stopą bezrobocia długotrwałego, niekorzystnymi trendami demograficznymi, niskim poziomem wykształcenia czy niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości. Do takich obszarów zdecydowanie zaliczyć można również obszary wiejskie. W aspekcie rewitalizacji należy pamiętać, że dotyczy ona nie tylko infrastruktury, ale przede wszystkim stworzenia odpowiednich warunków do poprawy bytu „tkanki” społecznej znajdującej się na rewitalizowanym obszarze. To działania skierowane na realizację inwestycji obejmujących zmianę dotychczasowych funkcji terenów problemowych i nadanie im nowych walorów gospodarczych, społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych czy turystycznych poprzez wprowadzanie do odnawianych obszarów działań aktywizujących społeczność lokalną. Ich wynikiem ma być rozwój danego regionu, a przez to poprawa życia ludności.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji (zadania)	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca	Partnerzy	Harmonogram czasowy
1. Wspieranie działań dotyczących kształtowania świadomości społecznej w zakresie ładu przestrzennego, ochrony krajobrazu, bezpieczeństwa publicznego i zdrowotnego	gminy z terenu powiatu, MOPS, GOPS, PCPR, ŚDS, Wydział Inwestycji i Rozwoju, Wydział Geodezji	Wydział Inwestycji i Rozwoju	MOPS, GOPS, Powiat, UM WM, MUW w Warszawie, SP ZOZ, Straż, Policja	2016-2020
2. Wspieranie działań na rzecz tworzenia lokalnych programów rewitalizacji	gminy z terenu powiatu, MOPS, GOPS, PCPR, ŚDS, Wydział Inwestycji i Rozwoju,	Wydział Inwestycji i Rozwoju	MOPS, GOPS, Powiat, UM WM, MUW w Warszawie, SP ZOZ, Straż, Policja	2016-2020
3. Rozwój usług społecznych z wykorzystaniem	gminy z terenu powiatu, MOPS, GOPS, PCPR,	Wydział Inwestycji i	MOPS, GOPS, Powiat, UM WM,	2016-2020

inicjatyw społecznych	ŚDS, Wydział Inwestycji i Rozwoju,	Rozwoju	MUW w Warszawie, SP ZOZ, Straż, Policja	
4. Poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych (scalanie)	Wydział Geodezji	Wydział Geodezji	UM WM, MUW w Warszawie	2016-2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego 7.3:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość oczekiwana	Metoda pozyskania danych
1. Odsetek obszaru powiatu objęty planem zagospodarowania przestrzennego	Wydziały gospodarki nieruchomościami	2,43%	+30% wartości bazowej	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego
2. Ilość gmin powiatu objęty programem rewitalizacji	Gminy z terenu powiatu	1	3	Dane z programów rewitalizacyjnych Ewidencje
3. Liczba inicjatyw społecznych	Gminy, MOPS, GOPS, Powiat,	0	6	Rejestry, sprawozdania

6. Zapewnienie zgodności Strategii z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.

Potrzeba stworzenia Strategii Rozwoju Powiatu Węgrowskiego na lata 2016 – 2020, oparta była o wiele istotnych przesłanek. Wśród nich na pierwszy plan wysuwa się wymogi dostosowania zapisów dokumentu do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz do nowej perspektywy budżetowej. Strategia uwzględnia zapisy zawarte w dokumentach strategicznych wyższego szczebla, a także przywiązuje ogromną uwagę do spójności z istniejącymi strategiami rozwoju takimi jak: **Strategia Europa 2020, Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo; Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie** czy też **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju**.

Strategia Europa 2020

Najważniejsze wytyczne dotyczące polityki rozwoju pochodzą z nadrzędnych dokumentów europejskich, określających zasady Europejskiej Polityki Spójności. Ważny jest nowy sposób finansowania ze środków europejskich. Celem funduszy unijnych nie jest wyrównywanie szans, ale wzmocnienie konkurencyjności mocnych stron oraz lepsze wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych. Podstawą Europejskiej Polityki Spójności jest Strategia Europa 2020 – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu to długookresowa strategia rozwoju Unii Europejskiej w obszarze społeczno-gospodarczym na lata 2010-2020. Dokument zastąpił realizowaną od 2000 r. Strategię Lizbońską. Celem strategii Europa 2020 jest współpraca państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu, wdrażania reform, które pozwolą na zmaganie się z problemem globalizacji współczesnego świata, starzenia się społeczeństwa oraz racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych.

Realizacja strategii wymaga skupienia się na trzech priorytetach:

- wzrost inteligentny, czyli rozwój opierający się na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Głównym dokumentem szczebla krajowego, wskazującym strategiczne zadania Polski w horyzoncie czasowym spójnym z dokumentami europejskimi, jest średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo. Dokument tworzy nowy model strategicznego zarządzania rozwojem państwa. Uwzględnia wytyczne głównych kierunków rozwoju Polski z długookresowej strategii rozwoju kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności.

Podstawowe priorytety Strategii Rozwoju Kraju 2020 to:

- sprawne i efektywne państwo,
- konkurencyjna gospodarka,
- spójność społeczna i terytorialna.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 stanowi odniesienie dla programów operacyjnych, tworzonych na potrzeby programowania funduszy Unii Europejskiej na lata 2014–2020.

Dokumenty, które uszczegóławiają priorytety określone w Strategii Rozwoju Kraju 2020, to dziewięć strategii zintegrowanych.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.

Przy projektowaniu lokalnej polityki rozwoju kluczowy jest dokument Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie. Prezentuje on wytyczne do planowania strategicznego.

Najważniejsze z nich to:

- wykorzystanie wewnętrznych potencjałów regionu,
- tworzenie wieloletnich i zdecentralizowanych polityk rozwoju — w przeciwieństwie do dotychczasowego przyznawania dotacji na inwestycje punktowe, jednorazowe, krótkoterminowe,
- finansowanie inwestycji wyselekcjonowanych, jako tych działań, które w największym stopniu przyczyniają się do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu,
- wieloszczeblowe zarządzanie polityką regionalną — zaangażowanie wielu partnerów przez władze regionalne, wykorzystywanie specjalizacji regionalnych i subregionalnych oraz reagowanie na specyficzne bariery rozwojowe.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020 podkreśla tworzenie partnerstwa między sektorem publicznym i społeczeństwem w zakresie tworzenia wielopoziomowego systemu zarządzania polityką rozwoju.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

Kolejnym bardzo istotnym dokumentem planistycznym na poziomie kraju jest **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju**. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania przestrzeni kraju. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, które pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa.

Cele określone w dokumencie to:

- podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności,

- poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów,
- poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej,
- kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski,
- zwiększanie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa,
- przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030

Najważniejszym dokumentem określającym zasady polityki rozwoju na szczeblu regionalnym jest Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Cele zawarte w Strategii Rozwoju Powiatu Węgrowskiego są zgodne z celami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030.

Nadrzędnym (głównym) celem Strategii jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Za priorytetowy cel strategiczny przyjęto **Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym**. Jego osiągnięcie wymaga realizacji działań w następujących kierunkach:

- tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji,
- Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców,
- Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych,
- Umiędzynarodowienie gospodarcze,
- Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym.

Ponadto oprócz celu priorytetowego w dokumencie przyjęto **trzy cele strategiczne**:

- I. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii.
- II. Poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego.
- III. Poprawę jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Cel strategiczny **Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii** będzie realizowany poprzez działania w kierunkach:

- wykorzystanie i wzmocnienie specjalizacji regionalnych,
- wspieranie rozwoju nowych technologii, w szczególności biotechnologii i biomedycyny, nanotechnologii, fotoniki i optoelektroniki, technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i kosmicznych,
- rozwój i uzupełnianie funkcji metropolitalnych – Warszawa jako ośrodek stołeczny,
- wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych,
- restrukturyzacja miast tracących funkcje gospodarcze,
- wzmocnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich,
- zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług.

Osiągnięcie drugiego z celów strategicznych **Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego** nastąpi poprzez realizację działań w kierunku:

- zwiększenia dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu,
- spójności wewnątrzregionalnej – koncentracji na najbardziej zapóźnionych podregionach,
- rozwoju form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców,
- zapobiegania nadmiernej suburbanizacji i kreowania ładu przestrzennego,
- udrożnienia systemu tranzytowego.

Realizacja celu strategicznego **Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki** nastąpi poprzez wdrażanie działań w kierunku:

- rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego,

- aktywizacji rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej,
- rozwoju priorytetowych dla regionu dziedzin nauki,
- wzrostu wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej,
- przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna,
- wyrównania szans edukacyjnych,
- podnoszenia standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Uzupełnieniem powyższych celów strategicznych są **dwa ramowe cele strategiczne**.

Pierwszy ramowy cel strategiczny: **Zapewnienie gospodarce zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska** będzie realizowany poprzez działania w następujących kierunkach:

- dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie,
- wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji,
- zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska,
- modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej,
- przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym,
- poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń,
- produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

Drugi ramowy cel strategiczny: **Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia** będzie wymagać realizacji działań w kierunku:

- wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu,
- upowszechnienia kultury i twórczości,
- kreowania miast jako centrów aktywności kulturalnej,
- wspierania rozwoju przemysłu kreatywnego,
- wykorzystania dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej.

Programy Operacyjne na lata 2014 – 2020

Ponadto cele strategiczne i operacyjne ujęte do osiągnięcia w Strategii Rozwoju Powiatu Węgrowskiego na lata 2016 – 2020 wpisują się w cele zawarte w programach operacyjnych szczebla krajowego jak i regionalnego, które mają za zadanie jak najbardziej racjonalnie i efektywnie wykorzystać wsparcie z funduszy europejskich na lata 2014 – 2020.

Przed wszystkim głównym źródłem współfinansowania inwestycji realizowanych przez powiat węgrowski będą środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Regionalny Program Operacyjny dla Mazowsza na lata 2014 – 2020.

Założenia oraz projekt RPO WM 2014– 2020, przygotowano na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku oraz Umowy Partnerstwa. Obszary wsparcia ujęte w tym dokumencie to:

I OŚ PROROTETOWA – Wykorzystanie działalności badawczo – rozwojowej w gospodarce.

Cel tematyczny: Wzmocnienie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji.

Priorytety inwestycyjne:

- udoskonalanie infrastruktury B + I i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie B + I oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy,
- promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, budowanie sieci współpracy pomiędzy firmami, ośrodkami naukowo – badawczymi, ośrodkami akademickimi w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzenie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie technologii.

II OŚ PRIORYTETOWA – Wzrost e – potencjału Mazowsza

Cel tematyczny: zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK.

Priorytety inwestycyjne:

- wzmocnienie zastosowania TIK dla e – administracji, e – uczenia się, e – włączenia społecznego, e- kultury i e – zdrowia.

III OŚ PRIORYTETOWA – Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości.

Cel tematyczny: Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

Priorytety inwestycyjne:

- promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwienie gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości,
- opracowanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych w celu umiędzynarodowienia,
- wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.

IV OŚ PRIORYTETOWA – Przejście na gospodarkę niskoemisyjną.

Cel tematyczny: Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.

Priorytety inwestycyjne:

- wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym,
- promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

V OŚ PRIORYTETOWA – Gospodarka przyjazna środowisku.

Cel tematyczny: Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.

Priorytety inwestycyjne:

- wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń, przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.

Cel tematyczny: Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami

Priorytety inwestycyjne:

- inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełniania zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie,
- zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,
- ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.

VI OŚ PRORYTETOWA – Jakość życia.

Cel tematyczny: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.

Priorytety inwestycyjne:

- inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych,
- wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.

VII OŚ PRIORYTETOWA – Rozwój regionalnego systemu transportowego.

Cel tematyczny: Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej.

Priorytety inwestycyjne:

- zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi,
- rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu.

VIII OŚ PRIORYTETOWA - Rozwój rynku pracy.

Cel tematyczny: Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.

Priorytety inwestycyjne:

- dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników,
- równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.

IX OŚ PRIORYTETOWA – Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem.

Cel tematyczny: Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.

Priorytety inwestycyjne:

- aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie,
- ułatwienie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym,
- wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.

X OŚ PRORYTETOWA - Edukacja dla rozwoju regionu.

Cel tematyczny: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Priorytety inwestycyjne:

- ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia,

- wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzenie nabytych kompetencji,
- lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwienie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.

XI OŚ PRORYTETOWA – Pomoc techniczna.

Programy krajowe

W ramach funduszy polityki spójności będzie realizowanych 6 krajowych programów, w tym jeden ponadregionalny dla województw Polski Wschodniej. Cele ujęte w strategii powiatu węgrowskiego bezpośrednio czy też pośrednio wpisują się w założenia powyższych programów. Poniżej opisano główne założenia poszczególnych programów operacyjnych.

Program Inteligentny Rozwój 2014-2020

W ramach w/w Programu sformułowano następujące osie priorytetowe:

Oś priorytetowa I: Wsparcie prowadzenia prac B+ R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo – przemysłowe.

Oś priorytetowa II: Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach.

Oś priorytetowa III: Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw.

Oś priorytetowa IV: Zwiększenie potencjału naukowo – badawczego.

Oś priorytetowa V: Pomoc techniczna.

Program Polska Cyfrowa 2014-2020

Realizacja Programu będzie się odbywała za pomocą poszczególnych osi priorytetowych:

Oś priorytetowa I. Powszechny dostęp do szybkiego internetu .

Oś priorytetowa I. będzie realizować PI 2.1 Poszerzenie dostępu do sieci szerokopasmowych, rozwój sieci o wysokiej przepustowości i wspieranie przyjęcia nowych technologii i sieci w gospodarce cyfrowej.

Oś priorytetowa II. E-Administracja i otwarty rząd

Wszystkie cele szczegółowe osi priorytetowej II będą realizować PI 2.3 Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia.

Oś priorytetowa III. Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa

W ramach osi wspierane będą projekty realizowane na terenie całego kraju, z uwzględnieniem specyficznych potrzeb społecznych w zakresie budowania i rozwoju kompetencji cyfrowych. Przekrojowy charakter ww. projektów nie uzasadnia dzielenia interwencji pomiędzy dwie kategorie regionów. Oś III będzie realizować:

PI 2.2. Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu zagranicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK - cel szczegółowy 6: Pobudzanie potencjału uzdolnionych programistów dla zwiększenia zastosowania rozwiązań cyfrowych w gospodarce i administracji,

PI 2.3. Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia w zakresie wspierania e-integracji – cel szczegółowy 5: E-integracja i e-aktywizacja na rzecz zwiększenia aktywności oraz jakości korzystania z internetu.

Oś priorytetowa IV. Pomoc techniczna

Realizacja osi priorytetowej przyczyni się do osiągnięcia celu dotyczącego sprawnego wykorzystania środków w ramach POPC. Oś będzie realizowana na terytorium całego kraju. Nabór projektów odbywać się będzie w trybie pozakonkursowym i skierowany będzie do instytucji zarządzającej, pośredniczących i wdrażających na obszarze całego kraju. Udzielane wsparcie ma charakter bezzwrotny. Nie jest planowane wspieranie dużych projektów, ani udzielanie pomocy publicznej.

Program Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Realizacja Programu będzie się odbywała za pomocą poszczególnych osi priorytetowych:

Oś priorytetowa I: Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej

Priorytety inwestycyjne Osi I:

- promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii,

- promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez przedsiębiorstwa
- wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji na niskich i średnich poziomach napięcia,
- promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych,
- promowanie wysokosprawnej kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej w oparciu o popyt na użytkową energię cieplną

Oś priorytetowa II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu

Priorytety inwestycyjne Osi II:

- promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi,
- inwestycje w sektorze gospodarki odpadami w celu wypełnienia wymogów wynikających z prawa unijnego oraz zaspokojenia wykraczających poza te wymogi potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie,
- inwestycje w sektorze gospodarki wodnej w celu wypełnienia wymogów wynikających z prawa unijnego oraz zaspokojenia wykraczających poza te wymogi potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie,
- ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu natura 2000 oraz zielonej infrastruktury,
- działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację terenów poprzemysłowych (w tym terenów podlegających przekształceniu/konwersji), redukcję zanieczyszczenia powietrza, i propagowanie działań służących redukcji hałasu

Oś priorytetowa III: Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej

Priorytety inwestycyjne Osi III:

- Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i motywacyjnych
- Wspieranie rozwoju multimodalnego Jednolitego Europejskiego Obszaru Transportowego (Single European Transport Area) poprzez inwestycje w sieci TEN-T
- Rozwój przyjaznych dla środowiska, w tym „cichych” (low-noise) i niskoemisyjnych systemów transportu, włączając transport śródlądowy, morski, porty, połączenia multimodalne i infrastrukturę lotniskową w celu promowania zrównoważonej regionalnej i lokalnej mobilności
- Rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoperacyjnego systemu transportu kolejowego

Oś priorytetowa IV: Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej

Priorytety inwestycyjne Osi IV:

- wspieranie rozwoju multimodalnego Jednolitego Europejskiego Obszaru Transportowego (Single European Transport Area) poprzez inwestycje w sieci TEN-T,
- zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T

Oś priorytetowa V: Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego

Priorytety inwestycyjne Osi V:

- rozwój inteligentnych systemów dystrybuowania, magazynowania i przesyłu gazu i energii elektrycznej

Oś priorytetowa VI: Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego

Priorytety inwestycyjne Osi VI:

- ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego

Oś priorytetowa VII: Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia

Priorytety inwestycyjne Osi VII:

- inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych

Oś priorytetowa VIII: Pomoc techniczna

Program Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

W ramach w/w Programu sformułowano następujące osie priorytetowe:

Oś I Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji.

Oś II Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju.

Oś III osoby młode na rynku pracy.

Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa.

Oś V – Pomoc Techniczna.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

1. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
2. Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
3. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
4. Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
5. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
6. Zwiększanie włączenia społecznego, ogranicza ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

7. Model finansowania Strategii.

Strategia Rozwoju Powiatu Węgrowskiego na lata 2016 – 2020 będzie realizowana m.in. z wykorzystaniem następujących narzędzi:

- Programy Operacyjne (PO) na lata 2014 – 2020 szczebla krajowego, tj.:
  - PO Infrastruktura i Środowisko,
  - PO Inteligentny Rozwój,
  - PO Wiedza, Edukacja, Rozwój,
  - PO Polska Cyfrowa,
  - PO Pomoc Techniczna,
  - PO Rybactwo i Morze,
  - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
  - Programy w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
  - Mechanizmy Finansowe (Norweski Mechanizm Finansowy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego),
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020,
- Inne krajowe, regionalne i subregionalne programy rozwoju,
- Partnerstwo Publiczno – Prywatne.

Strategia finansowana będzie z następujących źródeł:

- Środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego,
- Środki udostępnione w ramach Mechanizmów Finansowych,
- Budżet Państwa,
- Budżety samorządów, w tym m.in. Województwa Mazowieckiego oraz budżety gmin Powiatu,
- Inne środki publiczne,
- Kapitał prywatny- Partnerstwo Publiczno – Prywatne, montaż finansowania prywatnego w projektach strategicznych,
- Finansowanie zwrotne- pożyczki (Fundusze pożyczkowe), kredyty, w tym preferencyjne,
- Inne.

8. System wdrażania i monitorowania Strategii.

System monitorowania strategii rozwoju powiatu węgrowskiego służy ocenie postępu i efektów realizacji celów strategii. Proces monitorowania strategii dostarcza bieżących i okresowych informacji na temat tego, czy cele określone w strategii są skutecznie i efektywnie realizowane wspomagając tym samym proces decyzyjny dotyczący zarządzania rozwojem powiatu. W związku z powyższym system monitorowania strategii służy monitorowaniu postępów i efektów realizacji celów zawartych w strategii.

Sprawozdawczość z monitoringu oraz aktualizacja Strategii Rozwoju Powiatu Węgrowskiego na lata 2016-2020 dokonywane będą **corocznie**. Zarząd Powiatu Węgrowskiego dokonuje okresowej oceny stopnia realizacji Strategii w oparciu o system analizy wskaźnikowej. Zakres czasowy analizy powinien obejmować zmiany w stosunku do roku bazowego (2014r.) i roku ostatniego badania (dynamika).

Strategia Rozwoju Powiatu Węgrowskiego na lata 2016-2020 precyzuje w każdym kierunku interwencji jednostkę realizującą dany kierunek interwencji. Jeżeli dany kierunek interwencji mieści się w kompetencjach samorządu powiatowego, to zarówno jednostką realizującą, jak i monitorującą ze strony Powiatu jest konkretny wydział Starostwa. Monitoring realizacji strategii przeprowadzany będzie w zakresie zidentyfikowanych obszarów tj.

Obszar I – Gospodarka, Edukacja i rynek.

Obszar II – Turystyka

Obszar III – Powiązania komunikacyjne

Obszar IV – Bezpieczeństwo publiczne

Obszar V – Polityka społeczna i ochrona zdrowia

Obszar VI – Ochrona środowiska

Obszar VII Infrastruktura publiczna

Monitoringu dokonują koordynatorzy powołani w ramach zespołów strategicznych we współpracy z kierownikami jednostek realizujących konkretne kierunki interwencji wskazani w dokumencie strategicznym. Monitoring i sprawozdawczość prowadzona będzie w oparciu o poniższą tabelę:

ROCZNY PLAN REALIZACJI STRATEGII POWIATU WĘGROWSKIEGO

Obszar nr ..... Koordynator .....

L.p.	Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunek interwencji w ramach celu operacyjnego	Komórka starostwa/powiatowa jednostka odpowiedzialna za	Miernik stosowany w celu monitoringu realizacji zadania	Wartość bazowa	Wartość na rok.....
------	------------------	----------------	---	---	---	----------------	---------------------

				realizację zadania			
I							
1							
2							
3							
4							

Na podstawie złożonych sprawozdań rocznego planu realizacji strategii powiatu węgrowskiego, audytor wewnętrzny opracowuje raport z realizacji kierunków interwencji, będący podstawą dla Zarządu Powiatu Węgrowskiego oraz Rady Powiatu Węgrowskiego do podejmowania oceny realizacji Strategii Rozwoju, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze w otoczeniu Powiatu).

KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI DLA OBSZARU GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY

Cel strategiczny	Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka powiązana z efektywnym systemem edukacji i aktywnością mieszkańców						
Cel operacyjny	Rozwój kształcenia zawodowego i wspieranie zatrudnienia						
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
Wspieranie rozwoju kompetencji zawodowych	2016-2020	Liczba objętych indywidualnym planem działania	3000	3100	15 500	15 500	Zadania realizowane w ramach celu operacyjnego: „Rozwój kształcenia zawodowego i wspieranie zatrudnienia” finansowane będą ze środków Funduszu Pracy, Krajowego Funduszu Szkoleniowego, RPO WM Oś priorytetowa VIII Rozwój rynku pracy Działanie 8.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przez PUP, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś Priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy, Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego
Wspieranie rozwoju kompetencji zawodowych	2016-2020	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach	100	120	600	600	
Cel operacyjny	Rozwój aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców						
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców: ograniczenie zjawiska bezrobocia	2016-2020	Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne	3 572	3300	2 800	2 800	Zadania realizowane w ramach celu operacyjnego: „Rozwój kształcenia zawodowego i wspieranie zatrudnienia” finansowane będą ze środków Funduszu Pracy, Krajowego Funduszu Szkoleniowego, RPO WM Oś priorytetowa VIII Rozwój rynku pracy Działanie 8.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przez PUP, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś Priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy, Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego
Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców: realizacja instrumentów rynku pracy	2016-2020	Liczba osób objętych subsydiowanym zatrudnieniem	240	290	1 450	1 450	
Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców: realizacja usług rynku pracy	2016-2020	Liczba pozyskanych ofert pracy	1 300	1 400	7 000	7 000	
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości:	2016-2020	Liczba przyznanych dotacji	100	110	550	550	

udzielenie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej							Funduszu Społecznego
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości: Wsparcie finansowe na tworzenie nowych miejsc pracy	2016-2020	Liczba utworzonych stanowisk pracy	48	55	275	275	. Zadania realizowane w ramach celu operacyjnego: „Rozwój aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców” finansowane będą ze środków Funduszu Pracy, RPO WM Oś priorytetowa VIII Rozwój rynku pracy Działanie 8.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przez PUP, Programu Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś Priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy, Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego.
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości: organizacja giełd i targów pracy	2016-2020	Liczba zorganizowanych giełd i targów pracy	11	14	70	70	

KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI DLA OBSZARU GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY

Cel strategiczny	Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka powiązana z efektywnym systemem edukacji i aktywnością mieszkańców						
Cel operacyjny	Rozwój kształcenia zawodowego i wspieranie zatrudnienia						
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
Tworzenie oraz modernizacja pracowni kształcenia zawodowego oraz kształcenia specjalnego. <i>(RPO WM 2014-2020 Oś IV; środki własne)</i>	2016-2020	- liczba powstałych lub zmodernizowanych pracowni kształcenia zawodowego, specjalnego, pracowni przedmiotowych	10	+1	+5	+5	Zadania realizowane w ramach celu operacyjnego: „Rozwój kształcenia zawodowego i wspieranie zatrudnienia” finansowane będą ze środków: - Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej, Działanie 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie, Działanie 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki; - Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 Oś projektowa IV Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, lecz w głównej mierze Oś priorytetowa X Edukacja dla rozwoju regionu Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży Poddziałanie 10.1.1 Edukacja ogólna (w tym w szkołach
Wyposażenie pracowni TIK („Cyfrowa Szkoła”) oraz pracowni przedmiotowych. <i>(RPO WM 2014-2020 Oś X 10.1.1; środki własne)</i>	2016-2020	- liczba szkół wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	0	0	+5	+10	
Organizacja kursów kwalifikacyjnych dla młodzieży. <i>(RPO WM 2014-2020 Oś X 10.3.1, 10.3.4; śr. własne)</i>	2016-2020	- liczba zorganizowanych kursów kwalifikacyjnych dla młodzieży	0	+1	+5	+5	
Organizacja turnusów I, II i III st. dla młodocianych <i>(środki własne)</i>	2016-2020	- liczba turnusów I, II i III stopnia dla młodocianych	8	+8	+40	+40	
Tworzenie nowych kierunków kształcenia zawodowego. <i>(środki własne)</i>	2016-2020	- liczba nowych kierunków zawodowych	10	0	+3	+3	

Tworzenie klas patronackich. (<i>środki własne</i>)	2016-2020	- liczba klas patronackich w szk. zawodowych	1	0	+1	+1	zawodowych), Działanie 10.2 Upowszechnianie kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych, Działanie 10.3 Doskonalenie zawodowe Poddziałanie 10.3.1 Doskonalenie zawodowe uczniów, Poddziałanie 10.3.2 Programy stypendialne, Poddziałanie 10.3.3 Doradztwo edukacyjno-zawodowe w ramach ZIT, Poddziałanie 10.3.4 Kształcenie przez doskonalenia zawodowe osób dorosłych, a ponadto ze środków własnych
Współpraca z pracodawcami w zakresie praktycznej nauki zawodu. (<i>środki własne</i>)	2016-2020	- liczba przedsiębiorstw organizujących praktyczną naukę zawodu	88	0	+5	+5	
Zwiększenie zdolności do zatrudnienia uczniów szkół kształcenia zawodowego. (<i>RPO WM 2014-2020 Oś X 10.3.3, 10.3.4; PO WER 2014-2020 Oś II 2.14</i>)	2016-2020	- liczba nauczycieli kształcenia zaw. oraz instruktorów p.n.z., którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	0	0	+3	+8	
Organizacja konferencji tematycznych i zespołów roboczych. (<i>środki własne</i>)	2016-2020	- liczba zorganizowanych konferencji i zespołów roboczych	1	+1	+5	+5	
Nabywanie kwalifikacji zawodowych przez dorosłych, w tym w ramach kursów kwalifikacyjnych. (<i>RPO WM 2014-2020 Oś X 10.2, 10.3.4; PO WER 2014-2020 Oś II 2.9, 2.14</i>)	2016-2020	- liczba kursów kwalifikacyjnych	0	0	+3	+3	
Włączenie społeczne dorosłych poprzez uczestnictwo w kształceniu i szkoleniu zawodowym. (<i>RPO WM 2014-2020 Oś X 10.2, 10.3.4; PO WER 2014-2020 Oś II 2.15; środki</i>	2016-2020	- liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia w ramach RPO	0	0	+30	+30	

System edukacji wspierający rozwój kapitału intelektualnego							
Cel operacyjny							
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
Wsparcie wyboru kierunków kształcenia uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. (RPO WM 2014-2020 Oś X 10.3.3; środki własne)	2016-2020	- liczba realizowanych programów edukacyjnych	0	0	+3	+3	Zadania realizowane w ramach celu operacyjnego „System edukacji wspierający rozwój kapitału intelektualnego” finansowane będą ze środków: - Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Działanie 2.10 Wysoka jakość systemu edukacji, Działanie 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie - Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 Oś priorytetowa X Edukacja dla rozwoju regionu Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży Poddziałanie 10.1.1 Edukacja ogólna (w tym w szkołach zawodowych), Poddziałanie
Tworzenie i wdrażanie nowoczesnych programów edukacyjnych. (RPO WM 2014-2020 Oś X 10.1; PO WER 2014-2020 Oś II 2.10)	2016-2020	- liczba realizowanych programów edukacyjnych	0	0	+3	+3	
Usługi w zakresie opieki psychologiczno-pedagogicznej oraz wczesnego wspomagania dziecka. (środki własne)	2016-2020	- czas oczekiwania na wdrożenie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka od momentu zgłoszenia	33 dni	skrócony o 3 dni	skrócony o 14 dni	skrócony o 14 dni	
Kształcenia kompetencji językowych, matematyczno-	2016-2020	- odsetek uczniów uzyskujących kwalifikacje	64%	+1%	+1% rok do roku	wzrost o 5%	

przyrodniczych, techniczno-informatycznych, społecznych, obywatelskich oraz umiejętność uczenia się dzieci i młodzieży (RPO WM 2014-2020 Oś X 10.1.1, 10.3.1; PO WER Oś II 2.10, 2.14; środki własne)		zawodowe					10.1.3 Programy stypendialne, Działanie 10.3 Doskonalenie zawodowe Poddziałanie 10.3.1 Doskonalenie zawodowe uczniów, Poddziałanie 10.3.2 Programy stypendialne, Poddziałanie 10.3.3 Doradztwo edukacyjno-zawodowe w ramach ZIT, a ponadto ze środków własnych.
		- odsetek nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS względem ogółu nauczających w szkołach ponadgimnazjalnych Powiatu	30%	b/z	wzrost o 30%	60%	
Wspieranie uzdolnionej młodzieży poprzez stypendia motywacyjne, sportowe oraz nagrody Starosty, a także stypendia ustanowione przez inne podmioty. (RPO WM 2014-2020 Oś X 10.1.3, 10.3.2; śr. własne)	2016-2020	- liczba uczniów objętych programem stypendialnym	8%			+1%	
Doskonalenie jakości i dostępności usług w zakresie edukacji specjalnej. (RPO WM 2014-2020 Oś X 10.1, 10.3; środki własne)	2016-2020	- liczba pracowni specjalistycznych kształcenia specjalnego	7			+3	

KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI DLA OBSZARU TURYSTYKA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Cel strategiczny	Wysoka atrakcyjność turystyczna Powiatu dzięki wykorzystaniu walorów przyrodniczych i kulturowych						
Cel operacyjny	Budowa spójnej oferty turystycznej i kulturowej powiatu węgrowskiego						
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
<p>Współpraca między JST oraz partnerami pozarządowymi w zakresie spójnego i jednorodnego systemu promocji:</p> <p>a) materiały promocyjne: katalogi, foldery, albumy, lotki, mapy, przewodniki, gadzety promocyjne,</p> <p>b) tablice turystyczne i informacyjne</p> <p>c) mobilne informatory o atrakcjach na terenie Powiatu dla urządzeń typu tablety, smartphony, itp.,</p> <p>d) targi turystyczne ze spójną ofertą</p> <p>e) współpraca w zakresie uzgadniania spójnego kalendarza wydarzeń kulturalnych i turystycznych na terenie Powiatu.</p> <p><i>(środki własne)</i></p>	2016-2020	- nakłady finansowe	206 881 zł w 2014 r.	217 225 zł	264 038 zł	5% średnioroczny wzrost nakładów rok do roku	<p>Zadania realizowane w ramach celu operacyjnego „Budowa spójnej oferty turystycznej i kulturowej powiatu węgrowskiego” finansowane będą ze środków:</p> <p>- Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 Oś priorytetowa V Gospodarka przyjazna środowisku Działanie 5.3 Dziedzictwo kulturowe;</p> <p>- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna, a ponadto ze środków własnych.</p>

<p>Promowanie atrakcji turystycznych na terenie Powiatu: a) szlaki produktów lokalnych i kulturowych połączonych z ofertą kulturalną oraz gastronomiczną (święta produktów lokalnych, warzywa i owoce, miód), ze szczególnym uwzględn. produktu turystycznego oraz szlaku „Kraina Mistrza Twardowskiego”, szlaku wielokulturowego oraz szlaku rowerowego „Natura” b) wydarzenia kulturowe (kultywowanie tradycji rycerskich, ginące zawody, zabytki architektury, architektura drewniana, itp.). <i>(RPO WM 2014-2020 Oś V 5.3; środki własne)</i></p>	2016-2020	- nakłady finansowe	47 366 zł w 2014 r.	48 786 zł	54 910 zł	3% średnioroczny wzrost nakładów rok do roku	
<p>Rozwój turystyki ze szczeg. uwzględnieniem Partnerstwa Obszaru Funkcjonalnego Doliny Liwca. <i>(RPO WM 2014-2020 Oś V 5.3; PO IiŚ 2014-2020 Oś II 2.4; środki własne)</i></p>	2016-2020	- liczba korzystających z noclegów w turystycznych i agroturystycznych obiektach	6.512	6.642	7.163	10% wzrost	
<p>Promowanie bazy agroturystycznej oraz ofert gospod. agroturystycznych. <i>(środki własne)</i></p>	2016-2020	- wykorzystanie miejsc noclegowych w gospodarstwach agroturystycznych	13,5	13,8	14,8	10% wzrost	

Cel operacyjny		Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturowej					
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystyki kulturowej, przyrodniczej, turystyki aktywnej, rekreacyjnej i specjalistycznej: a) szlaki piesze, rowerowe, konne oraz ścieżki edukacyjne, b) punkty widokowe, szlaki kulturowe, eksponowanie zabytków i obiektów przyrodniczych, c) wystawy i galerie twórczości lokalnej, d) ochrona i modernizacja zabytkowych kapliczek oraz zabytkowych nagrobków osób zasłużonych dla lokalnej społeczności. (RPO WM 2014-2020 Oś VI 6.2; PO IiŚ 2014-2020 Oś VIII 8.1; środki własne)	2016-2020	- nakłady finansowe	128.000 zł w 2014 r.	134 400 zł	163 365 zł	5% średnioroczny wzrost nakładów rok do roku	Zadania realizowane w ramach celu operacyjnego „Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturowej” finansowane będą ze środków: - Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 Oś priorytetowa VI Jakość życia Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych; - Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu Działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego, Oś priorytetowa

Standaryzacja bazy gastronomicznej i noclegowej: a) wsparcie centrów oraz punktów info. turystycznej, b) wsparcie podstawowych funkcji Systemu Informacji Turystycznej (użyteczność, dostępność, aktualność, rzetelność i prawdziwość), c) uporządkowanie zbioru danych służących organizatorom i konsumentom usług turystycznych - strona www. <i>(PO IiŚ 2014-2020 Oś II 2.5; środki własne)</i>	2016-2020	- liczba obiektów gastronomicznych i hotelowych posiadających certyfikat jakości	0	0	2	2	VIII Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury Działanie 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury, a ponadto ze środków własnych.
Cel operacyjny	Ochrona krajobrazu kulturowego i dziedzictwa						
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
Podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa	2016-2020	- nakłady finansowe	0	5 tys.	25 tys.	25 tys.	Zadania realizowane w ramach celu operacyjnego „Ochrona krajobrazu

<p>przyrodniczego i kulturowego: a) zachęcanie mieszkańców do udziału w wydarzeniach i imprezach o tematyce zw. z lokalnym dziedzictwem kulturowym i pielęgnowaniem tradycji, w tym upowszechnianie wizerunku szlaku Wielkiego Gościńca Litewskiego b) prowadzenie zajęć z dziećmi i młodzieżą w celu zapoznawania i utrwalania w młodych pokoleniach tradycji i kultury lokalnej, wyrabianie wrażliwości przyrodniczej, c) wspieranie działań w zakr. rewitalizacji obiektów. (RPO WM 2014-2020 Oś V 5.3; środki własne)</p>		<p>- liczba obiektów poddanych rewitalizacji</p>	<p>1</p>	<p>2</p>	<p>6</p>	<p>6 (po jednym obiekcie w roku)</p>	<p>kulturowego i dziedzictwa” finansowane będą ze środków: - Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego Oś priorytetowa II wzrost potencjału Mazowsza, Oś priorytetowa V Gospodarka przyjazna środowisku Działanie 5.3 Dziedzictwo kulturowe, Oś priorytetowa VI Jakość życia Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych; - Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna, a ponadto ze środków własnych.</p>
<p>Promocja na rzecz ochrony i wykorzystania dziedzictwa lokalnego dla rozwoju gospodarczego Powiatu: a) aktywizacja użytkowników do inwestowania we własne nieruchomości i adaptacji ich do nowych funkcji poprzez programy zachęcające właścicieli obiektów atrakcyjnych turystycznie do podejmowania komercyjnych usług turystycznych i około-turystycznych: gastronomia, usługi noclegowe, atrakcje turystyczne, spływy kajakowe Liwcem, rekreacyjne, sportowe, itp., b) intensyfikacja współpracy pomiędzy podmiotami sektora publicznego, pozarządowego i</p>	<p>2016-2020</p>	<p>- liczba wspólnie zrealizowanych przedsięwzięć</p>	<p>0</p>	<p>2</p>	<p>6</p>	<p>6 (po jednym w roku)</p>	

<p>prywatnego w zakr. edukacji oraz promocji jego walorów, c) poprawa świadomości i postaw obywatelskich w odniesieniu do dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, d) poprawa konkurencyjności obszarów wiejskich. <i>(RPO WM 2014-2020 Oś VI 6.2; PO LiŚ 2014-2020 Oś II 2.4; środki własne)</i></p>							
<p>Zwiększenie poziomu społecznego uczestnictwa w kulturze oraz aktywnych formach spędzania czasu wolnego: a) promocja i informacja o ofercie kulturalnej w powiecie, b) kreowanie wydarzeń kulturalnych o zasięgu ponadlokalnym, bazujących na obrzędach i zwyczajach lokalnych, w tym przywracanie do życia obrzędów już niepraktykowanych. <i>(RPO WM 2014-2020 Oś II; środki własne)</i></p>	<p>2016-2020</p>	<p>- nakłady finansowe poniesione na wspólne działania z zakresu ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego</p>	<p>0</p>	<p>5 tys.</p>	<p>30 tys</p>	<p>30 tys.</p>	

KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI DLA OBSZARU POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE

Cel strategiczny

Wysoka dostępność komunikacyjna Powiatu dla konkurencyjności gospodarczej i spójności subregionu

Cel operacyjny

Rozwój spójności i dostępności komunikacyjnej Powiatu Węgrowskiego

Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
Budowa, modernizacja i przebudowa dróg powiatowych	2016-2020	Długość przebudowanych i zmodernizowanych dróg powiatowych (km)	Kategoria A – 17,63% Kategoria B – 13,30%	+5%	+15%	Wzrost po 15% w kategorii A i B	Środki własne Powiatu RPO WM 2014-2020 PROW 2014-2020 PRGiPID 2016-2019 Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Krajowe programy operacyjne
Modernizacja obiektów mostowych	2016-2020	Ilość zmodernizowanych obiektów mostowych (szt.)	0	0	3	3	
Budowa, przebudowa, remont, modernizacja ciągów pieszych i rowerowych	2016-2020	Długość nowopowstałych i zmodernizowanych ciągów pieszych i rowerowych (mb)	0	500	2500	2500	
Budowa, przebudowa oraz remont miejsc parkingowych	2016-2020	Liczba wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych miejsc postojowych (szt.)	0	15	100	100	
Likwidacja barier komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych	2016-2020	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w	0	2	15	15	

		ciągach drogowych powiatu					
Remonty i naprawy bieżące nawierzchni oraz infrastruktury drogowej	2016-2020	Ilość wykonanych remontów cząstkowych (km)	204,87	+2%	+5%	Wzrost o 5% w stosunku do roku bazowego	
Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez wykonanie oznakowania pionowego, poziomego, ustawienia barier ochronnych itp.	2016-2020	Ilość wykonanych elementów bezpieczeństwa ruchu (szt.)	0	4	15	15	
		Ilość wykonanego oznakowania poziomego (m ²)	4331,50 m ²	+2%	+5%	+5%	
		Ilość wykonanego oznakowania pionowego (szt.)	10	40	150	150	
		Liczba programów i działań edukacyjnych, prewencyjnych i profilaktycznych	0	0	10	10	
Rozwój elektronicznych systemów bezpieczeństwa	2016-2020	Liczba zamontowanych systemów monitoringu	0	0	2	2	

KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI DLA OBSZARU BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Cel strategiczny	Wysokie poczucie bezpieczeństwa publicznego						
Cel operacyjny	Poprawa poczucia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców						
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
<p>1. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym</p> <p>1.1. Realizacja zintegrowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i prewencyjnych skierowanych m.in. do dzieci i młodzieży oraz seniorów</p> <p>2. Działania profilaktyczne i interwencyjne w odniesieniu do sytuacji kryzysowych oraz zachowań niepożądanych</p> <p>2.1 Wdrożenie działań terapeutycznych i profilaktycznych względem sprawców przemocy</p> <p>2.2 Oddziaływania terapeutyczne względem uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz otaczającego ich środowiska rodzinnego i społecznego</p> <p>3. Szkolenia i ćwiczenia</p>	2016 - 2020	<p>1. Liczba programów i działań edukacyjnych, prewencyjnych i profilaktycznych</p> <p>2. Liczba osób biorących udział w programach i działaniach edukacyjnych, prewencyjnych i profilaktycznych</p>	<p>1. 250 rodzajów oddziaływań różnych służb i instytucji</p> <p>2. 250 osób oddziaływań terapeutycznych</p>	<p>1. 260 rodzajów oddziaływań różnych służb i instytucji</p> <p>2. 260 osób oddziaływań terapeutycznych</p>	<p>1. 290 - 300 rodzajów oddziaływań różnych służb i instytucji</p> <p>2. 300 osób oddziaływań terapeutycznych</p>	<p>Zwiększanie o min. 10% w każdym roku działań profilaktycznych i prewencyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz seniorów</p> <p>Prowadzenie kampanii edukacyjnych i szkoleniowych,</p> <p>Objęcie działaniami sprawców przemocy zgodnie ze zgłoszeniami Zespołów Interdyscyplinarnych i innych instytucji pomocowych</p> <p>Zwiększanie oddziaływań</p>	<p>Środki własne Powiatu RPO WM 2014-2020 PROW 2014-2020 PRGiPID 2016-2019</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego</p> <p>Krajowe programy operacyjne</p>

ratownicze, kształtowanie prawidłowych postaw obywatelskich						terapeutycznych względem uzależnionych, w szczególności zagrożonych uzależnieniem dzieci i młodzież	
						Ćwiczenia antykryzysowe dla mieszkańców powiatu, pracowników służb i instytucji	

KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI DLA OBSZARU POLITYKA SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

Cel strategiczny	Wysoka jakość usług społecznych i zdrowotnych						
Cel operacyjny	Wielozakresowa polityka społeczna						
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
<p>1. Rozwój różnorodnych form wsparcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji rodzin, dzieci i młodzieży</p> <p>1.1. Zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcia: - osobom i rodzinom z problemem przemocy - osobom i rodzinom w ramach specjalistycznego poradnictwa</p> <p>1.2. Wspieranie tworzenia mieszkań chronionych</p>	2016 - 2020	<p>1. Liczba programów realizowanych na rzecz osób uprawnionych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Liczba konsultacji i wsparcia specjalistycznego</p> <p>Liczba rodzin zastępczych (zawodowych, niezawodowych, spokrewnionych), rodzinnych domów dziecka, grup rodzinkowych, rodzin pomocowych</p>	<p>Profilaktyka przemocy i uzależnień – 10 rodzajów działań skierowanych do 300 osób; Spotkania informacyjne i edukacyjne – 100;</p> <p>Instytucjonalna piecza – 1 dom dziecka z 30 miejscami; Rodzinna piecza - 65 rodzin zastępczych; 3 spotkania edukacyjne dla funkcjonujących rodzin zastępczych</p> <p>Liczba porad rocznie – 1.800; 5 miejsc hostelowych</p>	<p>Profilaktyka przemocy i uzależnień – 10 rodzajów działań skierowanych do 300 osób; Spotkania informacyjne i edukacyjne – 100;</p> <p>Instytucjonalna piecza – 1 dom dziecka z 30 miejscami; Rodzinna piecza - 66 rodzin zastępczych; 4 spotkania edukacyjno – integracyjne dla rodzin zastępczych</p> <p>Liczba porad rocznie – ok. 1.800; 5 miejsc hostelowych</p>	<p>Profilaktyka przemocy i uzależnień – 10 rodzajów działań skierowanych do 300 osób; Spotkania informacyjne i edukacyjne – 100;</p> <p>Instytucjonalna piecza – 1 dom z 3 grupami „rodzynkowymi” (domami rodzinnymi); Rodzinna piecza - 70 rodzin zastępczych; 4 spotkania edukacyjne dla funkcjonujących rodzin</p>	<p>Prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych adresowanych do nauczycieli, rodziców, uczniów i innych grup odbiorców; opracowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjno – informacyjnych; spotkania informacyjne dla rodzin – utrzymanie oddziaływań na obecnym poziomie, ewentualne zwiększenie liczby oddziaływań w przypadku pojawiających się nowych</p>	<p>Źródła finansowania: - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny w ramach programów regionalnych i krajowych, w tym: Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego Oś priorytetowa VI Jakość życia, Działanie 6.1 Infrastruktura ochrony zdrowia, Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych Oś priorytetowa IX – Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, Działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki</p>

<p>1.3. Wprowadzenie nowych rozwiązań systemu rodzinnej pieczy zastępczej, działania promujące rodzicielstwo zastępcze, dostosowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej do wymogów formalnych</p> <p>1.4. Zwiększanie oferty istniejących oraz organizowanie nowych form wsparcia dla osób i rodzin, w tym ośrodków oferujących usługi społeczne i medyczne dla osób niesamodzielnymi</p> <p>1.5. Organizowanie działań edukacyjnych poprzez organizację szkoleń zawodowych skierowanych do wychowanków pieczy zastępczej</p> <p>1.6. Podejmowanie wielozakresowych działań terapeutycznych, edukacyjnych, profilaktycznych skierowanych w szczególności do dzieci i młodzieży z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i agresji rówieśniczej, kształtowania właściwego modelu funkcjonowania rodziny</p>			Brak mieszkań chronionych	Brak mieszkań chronionych	<p>zastępczych</p> <p>Liczba porad rocznie – ok. 2.000; 5 miejsc hostelowych</p> <p>Mieszkania chronione – 1 lokal</p>	<p>programów</p> <p>Podejmowanie działań promujących rodzicielstwo zastępcze w celu zwiększenia liczby rodzin zastępczych przynajmniej o 1 rodzinę zastępczą w roku, w szczególności w odniesieniu do rodzin zawodowych i niezawodowych (festyny, spotkania informacyjne, akcje promocyjne i informacyjne, konferencje, broszury, ulotki informacyjne, artykuły w prasie lokalnej);</p> <p>Działania mające na celu zmianę modelu funkcjonowania DD „Julin” i powstanie 3 grup rodzinkowych (domów rodzinnych)</p>	<p>zdrowotnej, Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej</p> <p>Oś priorytetowa X - Edukacja dla rozwoju regionu, Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży, Działanie 10.2 Upowszechnianie kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych, Działanie 10.3 Doskonalenie zawodowe</p> <p>Program Infrastruktura i Środowisko</p> <p>Oś priorytetowa VII – inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną</p> <p>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</p> <p>Oś priorytetowa I osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe, Działanie 1.3 Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej</p>
--	--	--	---------------------------	---------------------------	--	--	---

						Utrzymanie miejsc hostelowych na obecnym poziomie, zwiększanie oddziaływań interdyscyplinarnych względem osób i rodzin w zakresie terapii rodzinnej i grupowej Utrzymanie poziomu poradnictwa na obecnym poziomie, zwiększenie zatrudnienia specjalistów zgodnie z potrzebami (seksuolog, terapia rodzin)	sytuacji Oś priorytetowa II efektywne polityki publicznej dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Działanie 2.1 Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego, Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych, Działanie 2.7 Zwiększenie szans na zatrudnienie osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej Oś priorytetowa V wsparcie dla obszaru zdrowia Działanie 5.1 Programy profilaktyczne, Działanie 5.2 Działania projakościowe i rozwiązania organizacyjne
2. Rozwój działań na rzecz poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością 2.1. Wspieranie przemian świadomości społecznej 2.2. Zwiększanie dostępności osób z niepełnosprawnością do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji 2.3. Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, wczesnej interwencji i	2016 – 2020	Liczba zrealizowanych zadań i liczba osób korzystających ze wsparcia na rzecz poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością	AS 30 osób dofinansowanie do studiów, szkolenia i kursy zawodowe oraz turnusy rehabilitacyjno - szkoleniowe 45 osób AS 5 wózków, PFRON 6 turnusów, 15 osób rehabilitacja domowa	Liczba zrealizowanych zadań na podstawie zgłaszanych wniosków	Liczba zrealizowanych zadań na podstawie zgłaszanych wniosków	Realizacja programu Aktywny Samorząd, szkolenia i kursy finansowanie i dofinansowywane przez PUP, realizacja systemowych i konkursowych projektów unijnych skierowanych do osób z	

<p>rehabilitacji</p> <p>2.4. Zwiększanie dostępu osób z niepełnosprawnością do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym, sportowym, rekreacji i turystyce</p> <p>2.5. Zatrudnianie i integracja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością</p>			<p>PFRON 5 zestawów komputerowych; AS 7 zestawów komputerowych, likwidacja barier architektonicznych w budynkach osób fizycznych 5, zakup samochodu przystosowanego 1</p>			<p>niepełnosprawnością</p> <p>Objęcie wsparciem i dofinansowaniem osób na podstawie zgłaszanych wniosków</p> <p>Likwidacja barier, transportowych, urbanistycznych, komunikacyjnych, technicznych i edukacyjnych</p> <p>Utrzymanie oddziaływań na obecnym poziomie, ewentualne zwiększenie liczby oddziaływań w przypadku pojawiających się nowych programów lub zmiany preliminarza kosztów</p>	<p>w systemie ochrony zdrowia ułatwiające dostęp do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług zdrowotnych, Działanie 5.4 Kompetencje zawodowe i kwalifikacje kadr medycznych.</p> <p>PROW na lata 2014 – 2020 – działania z zakresu: Podstawowych usług i odnowy miejscowości na obszarach wiejskich Poddziałanie 1; Działanie LEADER – wzmocnienie kapitału społecznego, zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości</p> <p>Programy osłonowe i konkursowe w ramach środków krajowych oraz ogłaszane przez fundacje i NGO, dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony uchodźców, uzależnień, profilaktyki zdrowotnej i społecznej, na rzecz wsparcia osób</p>
--	--	--	---	--	--	--	---

<p>3. Wieloaspektowe wsparcie dla seniorów</p> <p>3.1. Zbudowanie systemu wsparcia osób starszych zorientowanego na zapewnienie im godnego życia, w tym organizacja ośrodków oferujących usługi społeczne i medyczne</p> <p>3.2. Działania na rzecz rozwoju usług pielęgnacyjnych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych w miejscu zamieszkania</p> <p>3.3. Ograniczanie procesu marginalizacji poprzez stwarzanie warunków społecznej aktywizacji środowiska seniorów</p> <p>3.4. Wspieranie działań organizacji pozarządowych i środowisk lokalnych w zakresie zaspokajania potrzeb osób starszych</p>	2016 – 2020	<p>Liczba ośrodków wsparcia dziennego i całodobowego dla osób niesamodzielnych</p> <p>Liczba osób starszych objętych działaniami aktywizującymi społecznie i zawodowo</p> <p>Liczba miejsc w ośrodkach wsparcia: całodobowych, dziennych</p>	<p>DPS 4, 87 miejsc, usługi opiekuńcze realizowane przez gminy;</p> <p>Dzienne formy środowiskowego wsparcia – 0</p> <p>Środowiskowe ośrodki wsparcia gminne – 25 i powiatowe ŚDS – 30 osób</p>	<p>DPS 4, 87 miejsc, usługi opiekuńcze realizowane przez gminy;</p> <p>Dzienne formy środowiskowego wsparcia – 0</p> <p>Środowiskowe ośrodki wsparcia gminne – 25 i powiatowe ŚDS – 30 osób</p>	<p>DPS 4, 87 miejsc, usługi opiekuńcze realizowane przez gminy;</p> <p>Dzienne formy środowiskowego wsparcia – 1</p> <p>Środowiskowe ośrodki wsparcia gminne – 30 i powiatowe ŚDS – 35 osób</p>	<p>Zwiększenie liczby osób niesamodzielnych objętych usługami środowiskowego wsparcia (dzienne domy pobytu, punkty usług społecznych w gminach, docelowo powołanie Powiatowego Centrum Usług Społecznych)</p> <p>Wspieranie funkcjonowania obecnych ośrodków oraz organizowanie nowych, w tym o zasięgu powiatowym</p>	<p>niepełnosprawnych, na rzecz wsparcia osób starszych, wspierania realizacji zadań własnych i zleconych samorządu powiatowego, środki pozyskiwane przez NGO w ramach realizacji zadań we współpracy partnerskiej.</p> <p>Środki w ramach budżetu własnego jednostki samorządowej</p>
<p>4. Podnoszenie kwalifikacji kadr polityki społecznej</p> <p>4.1. Organizowanie szkoleń i kursów dla kadr instytucji polityki społecznej</p>	2016 – 2020	Liczba szkoleń i kursów dla kadr instytucji polityki społecznej	2 rodzaje kursów i szkoleń	2 rodzaje kursów i szkoleń	2 rodzaje kursów i szkoleń	Utrzymanie ilości szkoleń i kursów na dotychczasowym poziomie; ewentualne organizowanie dodatkowych w przypadku zgłoszonych potrzeb przez instytucje polityki	

						społecznej z terenu powiatu	
5. Aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz organizowania wspólnotowych i samopomocowych form wspierania rodziny 5.1. Występowanie w ramach partnerstwa z organizacjami pozarządowymi oferującymi działania na rzecz wspierania rodziny 5.2. Promowanie wspólnotowych i samopomocowych form wspierania rodziny	2016 – 2020	Liczba działań wspólnych skierowanych do mieszkańców	3 rodzaje działań	4 rodzaje działań	5 rodzajów działań	Zwiększenie działań wspólnych w ramach współpracy z NGO	
6. Wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej 6.1. Organizowanie szkoleń, wizyt studyjnych, spotkań informacyjnych w celu tworzenia podmiotów ekonomii społecznej	2016 - 2020	Liczba podmiotów ekonomii społecznej	2 podmioty ekonomii społecznej (WTZ, spółdzielnia socjalna)	2 podmioty ekonomii społecznej	4 podmioty ekonomii społecznej	Zwiększenie liczby podmiotów ekonomii społecznej do 4	
Cel operacyjny	Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych						
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
1. Prowadzenie szerokiego zakresu działań dotyczących:	2016 - 2020	Liczba przeprowadzonych	6 rodzajów działań i programów	6 rodzajów działań i	6 rodzajów działań i	Zintensyfikowane działania	Źródła finansowania: - Europejski Fundusz

<p>profilaktyki zdrowia, promowanie zachowań prozdrowotnych, prowadzenie akcji informacyjnych</p> <p>2. Dążenie do zapewnienia pełnej dostępności do usług zdrowotnych w szczególności specjalistycznych – uzupełnienie kadry lekarskiej oraz średniego personelu medycznego</p> <p>3. Rozwój opieki paliatywnej (Hospicjum, ZOL)</p>		<p>programów profilaktyki zdrowotnej</p> <p>Liczba uczestników programów profilaktyki zdrowotnej</p> <p>Wskaźnik zatrudnienia personelu medycznego: specjalistycznego oraz średniego szczebla</p> <p>Liczba ośrodków opieki paliatywnej</p>	<p>profilaktyki zdrowotnej</p> <p>600 odbiorców działań profilaktyki zdrowotnej</p> <p>Zapotrzebowanie kadrowe – 10 lekarzy, 2 ratowników, 1 położna</p> <p>Liczba ośrodków opieki paliatywnej 0</p>	<p>programów profilaktyki zdrowotnej</p> <p>600 odbiorców działań profilaktyki zdrowotnej</p> <p>Zapotrzebowanie kadrowe uzupełnione o 2 os.</p> <p>Liczba ośrodków opieki paliatywnej 0</p>	<p>programów profilaktyki zdrowotnej</p> <p>600 odbiorców działań profilaktyki zdrowotnej</p> <p>Zwiększanie zatrudnienia zgodnie z potrzebami</p> <p>Liczba ośrodków opieki paliatywnej 1</p>	<p>edukacyjnych i profilaktycznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia</p> <p>Zwiększenie liczby odbiorców programów i działań adekwatnie do potrzeb</p> <p>Zwiększanie zatrudnienia zgodnie z potrzebami</p> <p>Dążenie do stworzenia systemu opieki medycznej dla osób niesamodzielnych (w tym placówek opieki paliatywnej i hospicjum domowego oraz ZOL</p>	<p>Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny w ramach programów regionalnych i krajowych, w tym:</p> <p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego</p> <p>Oś priorytetowa VI Jakość życia, Działanie 6.1 Infrastruktura ochrony zdrowia, Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</p> <p>Oś priorytetowa IX – Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, Działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej, Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej</p> <p>Oś priorytetowa X - Edukacja dla rozwoju regionu, Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży, Działanie 10.2 Upowszechnianie kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych, Działanie 10.3</p>
---	--	---	--	--	--	---	---

							<p>Doskonalenie zawodowe</p> <p>Program Infrastruktura i Środowisko Oś priorytetowa VII – inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną</p> <p>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój Oś priorytetowa I osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe, Działanie 1.3 Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji Oś priorytetowa II efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Działanie 2.1 Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

							<p> prywatnego, Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych, Działanie 2.7 Zwiększenie szans na zatrudnienie osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej Oś priorytetowa V wsparcie dla obszaru zdrowia Działanie 5.1 Programy profilaktyczne, Działanie 5.2 Działania pro jakościowe i rozwiązania organizacyjne w systemie ochrony zdrowia ułatwiające dostęp do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług zdrowotnych, Działanie 5.4 Kompetencje zawodowe i kwalifikacje kadr medycznych. </p> <p> PROW na lata 2014 – 2020 – działania z zakresu: Podstawowych usług i </p>
--	--	--	--	--	--	--	---

							<p>odnowy miejscowości na obszarach wiejskich Poddziałanie 1; Działanie LEADER – wzmocnienie kapitału społecznego, zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości</p> <p>Programy osłonowe i konkursowe w ramach środków krajowych oraz ogłaszane przez fundacje i NGO, dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony uchodźców, uzależnień, profilaktyki zdrowotnej i społecznej, na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych, na rzecz wsparcia osób starszych, wspierania realizacji zadań własnych i zleconych samorządu powiatowego, środki pozyskiwane przez NGO w ramach realizacji zadań we współpracy partnerskiej.</p> <p>Środki w ramach budżetu własnego jednostki samorządowej</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI DLA OBSZARU OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel strategiczny	Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego					
Cel operacyjny	Ochrona i racjonalne wykorzystanie środowiska naturalnego					
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa
				2016	2020	
Sporządzenie uproszczonych planów urządzenia lasu i inwentaryzacji stanu lasu dla gminy Stoczek i Miasta Węgrów oraz dla gminy Korytnica i Liw (WFOŚ i GW)	2019-2020	Liczba gmina dla których sporządzono uproszczone plany lasu i inwentaryzację stanu lasu	9	0	4	+ 4

KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI DLA OBSZARU INFRASTRUKTURA PUBLICZNA I USŁUGI PUBLICZNE

Cel strategiczny	Komfort i jakość życia społeczeństwa						
Cel operacyjny	Poprawa stanu, rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych						
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	2016-2020	Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [szt.]	0	0	2	2	Zadania realizowane w ramach Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 - Oś priorytetowa II wzrost e-potencjału Mazowsza, Oś projektowa IV Przejście na gospodarkę niskoemisyjną Oś priorytetowa V Gospodarka przyjazna środowisku Oś priorytetowa VI Jakość życia Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, krajowych programów operacyjnych i środków własnych.
Rozbudowa, modernizacja i doposażenie placówek edukacyjnych	2016-2020	Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyremontowanych placówek edukacyjnych [szt.]	2	2	6	6	
Rozbudowa, modernizacja i doposażenie placówek ochrony zdrowia	2016-2020	Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyremontowanych placówek ochrony zdrowia [szt.] Liczba doposażonych placówek ochrony zdrowia [szt.]	0	0	2	2	
Rozbudowa, modernizacja i doposażenie opieki społecznej	2016-2020	Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyremontowanych placówek opieki społecznej [szt.]	0	0	1	1	
Budowa, rozbudowa, przebudowa lub remont budynków użyteczności publicznej	2016-2020	Liczba wybudowanych, rozbudowanych, przebudowa lub zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej [szt.]	2	2	4	4	
Cel operacyjny	Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego						

Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
Rozwój e-administracji i e-usług.	2016-2020	Liczba usług udostępnionych za pomocą systemu elektronicznego	6	6	8	8	Jw.
Rozwój infrastruktury teleinformatycznej, wspierającej rozwój przedsiębiorstw oraz podnoszenie poziomu i warunków życia mieszkańców Powiatu	2016-2020	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć w zakresie wykorzystania rozwiązań teleinformatycznych	3	3	5	5	
Cel operacyjny	Rewitalizacja terenów miast i terenów wiejskich						
Nazwa zadania	Lata realizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartości przewidywane		Wartość docelowa	Model finansowania
				2016	2020		
Kształtowanie ładu przestrzennego, ochrony krajobrazu, bezpieczeństwa publicznego i zdrowotnego	2016-2020	Odsetek obszaru powiatu objęty planem zagospodarowania przestrzennego	2,43%	2,43%	Wzrost o 30% w stosunku do wartości bazowej	Wzrost o 30% w stosunku do wartości bazowej	j.w.
Tworzenie lokalnych programów rewitalizacji	2016-2020	Odsetek obszaru powiatu objęty programem rewitalizacji	0	1	3	3	
Rozwój usług społecznych z wykorzystaniem inicjatyw społecznych	2016-2020	Liczba inicjatyw społecznych	0	0	6	6	

Projekty kluczowe przewidziane do realizacji na lata 2016-2020 na terenie Powiatu Węgrowskiego

	Cel operacyjny	Rodzaj przedsięwzięcia	Partnerzy	Model finansowania
1	CO Poprawa stanu, rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków SP ZOZ w Węgrowie 2. Rozbudowa budynku ZSP w Łochowie 3. Budowa obiektu strażnicy dla potrzeb KPPSP w Węgrowie 4. Budowa kampusu Domu Dziecka Julin w Kaliskach 5. Przebudowa, rozbudowa z nadbudową budynku Liceum Ogólnokształcącego im. A. Mickiewicza w Węgrowie 	<u>Partnerzy:</u> Gminy Powiatu Węgrowskiego	<p>Środki własne Powiatu</p> <p>RPO WM 2014-2020</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego</p> <p>WFOŚiGW w Warszawie</p> <p>NFOŚiGW w Warszawie</p> <p>Krajowe programy operacyjne</p>
2.	CO Rozwój spójności i dostępności komunikacyjnej Powiatu Węgrowskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa drogi powiatowej Nr 4210 W Grabowiec – Stoczek; 2. Przebudowa drogi powiatowej Nr 4230 W Klimowizna – Ruchna – Szaruty 3. Przebudowa drogi powiatowej Nr 3673 W Bojmie – Trzianka – Grębków 4. Przebudowa drogi powiatowej nr 4210W Kamionna – Baczki – Stoczek w miejscowości Baczki 	<u>Partnerzy:</u> <u>gminy Powiatu Węgrowskiego</u>	<p>Środki własne Powiatu</p> <p>RPO WM 2014-2020</p> <p>PROW 2014-2020</p> <p>PRGiPID 2016-2019</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego</p> <p>Krajowe programy operacyjne</p>

		<p>5. Przebudowa drogi powiatowej nr 4216W Stoczek – Wrotnów w miejscowości Międzyleś</p> <p>6. Przebudowa dróg powiatowych o numerach 4249W w miejscowości Grębków – Podsusze i 4248W w miejscowości Grębków</p> <p>7. Przebudowa ciągu drogowego relacji Kałuszyn – Roguszyn – Korytnica – Paplin</p> <p>8. Przebudowa drogi powiatowej nr 4209W Ogrodniki – Grabowiec</p> <p>9. Przebudowa drogi powiatowej nr 4201W Pogorzelec – Barchów</p>		
--	--	--	--	--